

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
үшін жеке қаржылық есептілігі және
тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық қорытындысы

Мазмұны

	Беті
2020 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ЖӨНІНДЕГІ БАСШЫЛЫҚ МӘЛІМДЕМЕСІ	1
ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ҚОРЫТЫНДЫСЫ	2-7
2020 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІ	
Қаржы жағдайы туралы жеке есеп	8
Пайда мен залал турал жеке есеп	9
Өзге жиынтық табыс туралы жеке есеп	10
Капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп	11-12
Ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы жеке есеп	13-14
Жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер	15-131

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігін дайындау және бекіту жауапкершілігі жөніндегі басшылық мәлімдемесі

Басшылық «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-тың («Банк») 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайын шынайы көрсететін жеке қаржылық есептілігін және аталған күні аяқталған жыл үшін пайда мен залал, өзге жиынтық кіріс, капиталдағы өзгерістер туралы және ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы тиісті есептерді дайындауға, сондай-ақ есеп саясатының негізгі қағидаттары мен қаржылық есептілігіне (бұдан әрі – «қаржылық есептілігі») өзге ескертпелердің Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») сәйкес ашылуына жауапты.

Жеке қаржылық есептілігін дайындау кезінде басшылық:

- есеп саясатының қағидаттарын дұрыс таңдау және қолданылуын қамтамасыз етуге;
- ақпаратты, соның ішінде есеп саясаты туралы деректерді осындай ақпараттың орындылығы, шынайылығы, салыстырмалылығы және түсініктілігін қамтамасыз ететін нысанда беруге;
- пайдаланушыларға есептілікті түсіну үшін ХҚЕС талаптарының орындалуы жеткіліксіз болғанда, сондай-ақ өзге де оқиғалар немесе шарттар Банк қызметінің жеке қаржылық жағдайы мен жеке қаржылық нәтижелеріне әсер еткен жағдайларда қосымша ақпаратты ашуға; және
- Банктің өз қызметін келешекте жалғастыру қабілетін бағалауға жауапты.

Басшылық сонымен қатар:

- Бүкіл Банкті ішкі бақылаудың тиімді әрі сенімді жүйесін әзірлеуге, енгізуге және қолдауға;
- Банктің мәмілелерін ашуға және түсіндіруге, сондай-ақ Банктің жеке қаржылық жағдайы туралы ақпаратты кез келген күні жеткілікті деңгейдегі дәлдікпен ұсынуға және жеке қаржылық есептілігінің ХҚЕС талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін нысанда есепті жүргізуге;
- бухгалтерлік есепті Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүргізуге;
- Банк активтерінің сақталуын қамтамасыз ету үшін мүмкін болатын барлық тиісті шараларды қолдануға; және
- қаржылық және өзге теріс пайдалану фактілерін анықтауға және олардың алдын алуға жауапты.

Банктің 2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігін шығаруға Басқарма 2021 ж. 5 наурызда бекітті.

Басқарманың атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрайымы

2021 ж. 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

Дана С. Талжанова
Бас Бухгалтердің орынбасары

2021 ж. 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ акционерлеріне

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

Пікір

Біз 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы есептен, аталған күні аяқталған жыл үшін пайда мен залал туралы есептен, өзге жиынтық кіріс туралы есептен, капиталдағы өзгерістер туралы есептен және ақша қаражатының қозғалысы туралы есептен, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, жеке қаржылық есептіліген ескерпелерден тұратын «Қазақстан Халық Банкі» акционерлік қоғамының («Банк») ұсынылған жеке қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік.

Біздің пікірімізше, ұсынылған қаржылық есептілігі 2020 ж. 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Банктің қаржылық жағдайын, сондай-ақ Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес 2020 ж. үшін оның қаржылық нәтижелері мен ақшалай қаражатының қозғалысын барлық елеулі қатынастарда шынайы көрсетеді.

Пікір білдіру үшін негіз

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына («ХАС») сәйкес жүргіздік. Аталған стандарттарға сәйкес біздің жауапкершілігіміз әрі қарай қорытындымыздың *«Жеке қаржылық есептілігінің аудиті үшін аудиторлардың жауапкершілігі»* бөлімінде көрсетілген. Біз *Бухгалтерлерге арналған Халықаралық әдеп стандарттары жөніндегі кеңестің Кәсіби бухгалтерлердің әдеп кодексіне* («Кодекс») және Қазақстан Республикасында қаржылық есептіліктің аудитіне қолданылатын әдептілік талаптарына сәйкес Банкке тәуелді емеспіз және біз осы талаптар мен Кодекске сәйкес өзге де әдептілік міндеттемелерін орындадық. Біздің пікірімізше, біз алған аудиторлық дәлелдемелер өз пікірімізді білдіруге негіз болу үшін жеткілікті әрі тиісті болып табылады.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері – бұл, біздің кәсіби пікірімізге сәйкес, ағымдағы кезеңге жеке қаржылық есептілігінің аудиті үшін ең маңызды болған мәселелер. Бұл мәселелер тұтастай алғанда жеке қаржылық есептілігінің аудиті аясында және осы есеп беру туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылды және біз бұл мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Клиенттерге берілген заемдар бойынша күтілетін кредиттік залалды ұжымдық бағалау

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген заемдардың жалпы сомасы 4,691,049 миллион теңгені құрады, оған қатысты күтілетін кредиттік залалдар ұжымдық негізде бағаланатын клиенттерге берілген заемдардың жалпы сомасы 1,480,290 миллион теңгені құрады, ол барлық заемдардың жалпы сомасының 32% құрайды. Осы бағалау нәтижесінде алынған күтілетін кредиттік залалдар сомасы («ККЗ») 120,075 миллион теңгені құрады.

Ұжымдық негізде бағаланатын заемдар бойынша ККЗ бағалау кезінде пайдаланылатын бастапқы ақпаратта қате болу тәуекелі бар, соның ішінде заемдар бойынша дұрыс емес деректерді (өтеу күні, берешек сомасы), дефолттың ықтималдығын бағалау үшін нақты немесе толық емес бастапқы жорамалдарды (PD), дефолт барысында ысыраптардың деңгейін (LGD), сондай-ақ COVID-19 пандемиясының ықпалын, тарихи және болжалды ақпараттың нарық индикаторларына сәйкес келмеуін қоса алғанда.

Банк басшылығы қолданатын пайымдаулардың маңыздылығы мен субъективтілігіне және ұжымдық негізде бағаланатын заемдар көлеміне және COVID-19 экономикалық салдарына байланысты бағалаудың белгісіздігінің жоғары деңгейіне байланысты, бұл аудиторлық пайымның жоғары деңгейіне әкеледі, біз ұжымдық негізде бағаланатын клиенттерге заемдардың құнсыздануын аудиттің негізгі мәселесі ретінде анықтадық.

Жеке қаржылық есептілігіне 3, 4, 12 және 29-ескертпелерінде Банк саясатының сипаттамасы ұсынылған және бұндай заемдардың жалпы баланстық құнымен қатар оның тиісті резервтері ашып көрсетілген.

Ұжымдық негізде бағаланатын клиенттерге берілген заемдар бойынша кредиттік тәуекелдер мен ККЗ бағалауын басқаруға, заемдарды беруге қатысты процестер мен бақылау рәсімдерін түсінуге қол жеткіздік.

Ұжымдық негізде бағаланатын заемдар бойынша резервтерді есепке алу әдіснамасының негізділігін және «Қаржы құралдары» 9 ХҚЕС (IFRS) талаптарына сәйкес болуын талдадық.

PD және LGD бағалау модельдерінде пайдаланылатын бастапқы деректер мен негізгі жорамалдар шеккен кредиттік залал туралы тарихи деректерді ескеретінін, сондай-ақ басқа факторлар арасында COVID-19 ықпалымен бірге бағалауға ықпал ететін макроэкономикалық деректерге қатысты болжалды ақпаратты тексердік.

Кредиттік тәуекелдерді бағалау жөніндегі мамандарымыздың көмегімен біз тиісті бастапқы деректер негізінде күтілетін кредиттік шығындардың элементтерін қайта орындап және есептеп, ұжымдық негізде бағаланатын клиенттерге заемдар бойынша ККЗ-ның математикалық дұрыстығын және есептеуін тексердік. Бұған дамыған модель мен қолданылатын формулалардың сәйкестігін бағалау, модельдеу әдістерін қарастыру және PD, LGD және дефолт қаупі бар кредиттік талаптың мөлшерін қайта есептеу кірді.

Біз таңдамалы тұрғыда ККЗ модельдеріне қосылған, оның ішінде кепілдердің құны мен заемдарды қалпына келтіру бойынша статистикаға қатысты бастапқы деректердің нақтылығы мен толықтығын тексердік, біз ККЗ модельдерінде пайдаланылатын ақпаратты бастапқы деректермен салыстырып тексердік, сондай-ақ COVID-19 пандемиясы ықпалының түзетуімен қоса болжамдық ақпараттың есебіне дұрыс қосылуын бағаладық.

Біз COVID-19 пандемиясының ККЗ-ға ықпалын қоса алғанда жеке қаржылық есептілігінде клиенттерге берілген заемдар бойынша ақпараттың барабарлығы мен толық ашылуын ХҚЕС стандарттарына сәйкес бағаладық.

Тестілеу барысында біз елеулі ауытқуларды таппадық.

*Клиенттерге заемдар бойынша күтілетін
кредиттік залалдарды жеке бағалау*

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жеке негізде бағаланатын Банк заемдарының жалпы шамасы 3,210,759 миллион теңгені құрады, ол барлық заемдардың жалпы сомасының 68% құрайды. ККЗ тиісті сомасы 223,090 миллион теңгені құрады.

ККЗ бойынша жеке елеулі заемдарға қатысты резервтің көлемі Банктің резервтер жүйесінде құнсыздандырудың белгілі бір деңгейіне жатқызудың дұрыстығына байланысты.

Атап айтқанда, жеке елеулі заемдар үшін кредит тәуекелін айтарлықтай ұлғайту немесе кредиттік құнсыздану (1-деңгей, 2-деңгей және 3-деңгей арасындағы қозғалыс және керісінше) есептік күнге толық немесе нақты анықталмаған/топтастырылмаған деген тәуекел бар, себебі негізделген сапалы, сандық және болжамдық ақпарат толық ескерілмеген және ерекше әлсіз секторға COVID-19 ықпалы есепке алынбады.

Жоғарыда көрсетілгендерден басқа жеке құнсызданған заемдар бойынша ККЗ 3-деңгейде негізделмеген немесе расталмаған ақпаратты пайдалану нәтижесінде болашақ ақша ағымдарын бағалауда орын алған қателер үшін бұрмаланған болуы мүмкін.

Жеке негізде бағаланатын заемдар бойынша күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтердің маңыздылығының, сондай-ақ басшылық пайымдамасының күрделілігі мен субъективтілігінің нәтижесінде, біз ККЗ жеке бағалауын аудиттің негізгі мәселесі ретінде анықтадық.

Жеке қаржылық есептілігіне 3, 4, 12 және 29-ескертпелерде жеке елеулі заемдар бойынша құнсыздану көрсеткіштері мен жалпы баланстық құнымен қатар мұндай заемдарға тиісті резервтері ашып көрсетілген.

Біз заемдарды беру процесі мен кредит тәуекелін басқару процесін түсінуге қол жеткіздік. Біз жеке негізде бағаланатын заемдар бойынша кредит тәуекелі мен ККЗ бағалау үшін кредиттік құнсыздануды айтарлықтай ұлғайтуға қатысты Банктің анықтамасын талдадық. Сондай-ақ біз клиенттерге берілетін заемдар бойынша ККЗ-ны жеке бағалаумен байланысты бақылау рәсімдерін әзірлеуді және ендіруді бағаладық.

Таңдамалы тұрғыда біз 1-деңгейдегі заемдар бойынша заемшылардың кредит төлеу қабілетіне егжей-тегжейлі талдау жүргіздік және де кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюына (2-деңгей) немесе дефолттың болуына (3-деңгей) қатысты Банктің талдауын бағаладық, оның ішінде ерекше әлсіз секторға COVID-19 ықпалынан туындаған экономикалық өзгерісті қарастырдық. Заемдардың құнсыздануының тиісті деңгейін бағалау үшін біз ішкі кредит рейтингтері жүйесін (скоринг), кредит тәуекелінің факторларын талдадық және есептелген пайыздық кірісті немесе негізгі борышты төлеуді кешіктіру, қайта құрылымдау және қаржы көрсеткіштерінің төмендеуі сияқты құнсыздану оқиғаларының уақтылы анықталуын, басқа факторлар арасында COVID-19 ықпалымен қоса тексердік.

Таңдамалы тұрғыда біз 2-ші және 3-ші деңгейдегі жеке елеулі заемдар бойынша ККЗ бойынша резервтерді қайта есептедік, ол Банктің заемшылардың кредит төлеу қабілетіне жасаған талдауына шолуды, сондай-ақ COVID-19 ықпалына түзетілген болашақ ақша ағымдарын болжау үшін және кепілмен қамтамасыз етуді бағалау үшін пайдаланылған жорамалдардың талдауын қамтыған және оларды растайтын құжаттармен негізгі жорамалдарды салыстырдық.

Біз COVID-19 пандемиясының ККЗ-ға ықпалын қоса алғанда жеке қаржылық есептілігінде клиенттерге берілген заемдар бойынша ақпараттың барабарлығы мен толық ашылуын ХҚЕС стандарттарына сәйкес бағаладық.

Тестілеу барысында біз елеулі ауытқуларды таппадық.

Маңызды жағдайлар

Жеке қаржылық есептілігіне 2-ескертпеде көрсетілгендей, Банк шоғырландырылған қаржылық есептілігін де жасайды. Осы жеке қаржылық есептілігі 2021 жылғы 5 наурызда Банк Басқармасы шығаруға бекіткен шоғырландырылған қаржылық есептілігімен бірге қаралуға тиіс.

Өзге ақпарат – жылдық есеп

Басшылық өзге ақпарат үшін жауапты. Өзге ақпарат жылдық есептегі ақпаратты қамтиды, бірақ жеке қаржылық есептілігін және ол туралы біздің аудиторлық қорытындымызды қамтымайды. Жылдық есеп, шамамен бізге осы аудиторлық қорытынды күнінен кейін ұсынылатын болады.

Жеке қаржылық есептілігі жөнінде біздің пікіріміз өзге ақпаратқа таралмайды және де біз осы ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті білдіретін қорытындыны ұсынбаймыз.

Жеке қаржылық есептілігінің аудитін жүргізуімізге байланысты біздің міндетіміз - өзге ақпаратты бізге ұсынылған кезде танысу максатында, осы өзге ақпарат пен жеке қаржылық есептілігінің немесе аудит барысында алынған біліміміздің арасында елеулі сәйкессіздіктердің болуы/болмауы туралы және өзге ақпаратта айтарлықтай елеулі бұрмалаушылықтарды қамтитыны/қамтымайтыны туралы мәселені қарау.

Егер жылдық есеппен танысу барысында біз ондағы өзге ақпарат елеулі бұрмаланған деген пікірге келетін болсақ, онда біз ол туралы корпоративтік басқарудағы жауапты тұлғаларға хабарлауға міндеттіміз.

Басшылықтың және корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалардың жеке қаржылық есептілігі үшін жауапкершілігі

Басшылық осы жеке қаржылық есептілігін ХҚЕС стандарттарына сәйкес дайындауға және шынайы ұсынуға және басшылықтың жосықсыз әрекет немесе қателесу салдарынан елеулі бұрмалаушылық орын алмаған жеке қаржылық есептілігін дайындауға қажет деп есептейтін ішкі бақылау жүйесін құруға жауапты

Жеке қаржылық есептілігін дайындау барысында басшылық Банктің өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін бағалауға, қызмет үздіксіздігіне байланысты деректерді тиісті жағдайларда ашып көрсетуге және қызмет үздіксіздігі жорамалы негізінде есептілікті дайындауға жауапты, алайда басшылық Банкті таратуға, оның қызметін тоқтатуға ниеттенген жағдайларды немесе оның тарату немесе қызметін тоқтатудан басқа қандай да бір нақты баламасы болмаған жағдайларды қоспағанда жауапты емес.

Корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалар Банктің жеке қаржылық есептілігін дайындауды бақылау үшін жауапты.

Жеке қаржылық есептілігінің аудиті үшін аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз жеке қаржылық есептілігінде жосықсыз іс-әрекеттер немесе қателер салдарынан елеулі бұрмалаушылықтар жоқ екендігіне ақылға қонымды сенімділік алу және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық қорытынды шығару болып табылады. Орынды сенімділік – сенімділіктің жоғары дәрежесі болып табылады, бірақ ол ХАС сәйкес жүргізілген аудит барысында елеулі бұрмалаушылықтар бар болған жағдайда олардың әрдайым анықталуының кепілдігі болып табылмайды. Бұрмалаушылықтар жосықсыз әрекеттердің немесе қателесудің нәтижесі болуы мүмкін және егер олардың осы шоғырландырылған қаржылық есептілігі негізінде қабылданатын қолданушылардың экономикалық шешімдеріне жекеше немесе бірлесіп әсер ете алатыны негізді түрде болжанса, елеулі болып есептеледі.

ХАС сәйкес жүргізілетін аудит аясында біз кәсіби пайымдау қолданамыз және бүкіл аудит барысында кәсіби күмәншілдік сақтаймыз. Бұған қоса, біз:

- жосықсыз әрекеттер немесе қателесу салдарынан жеке қаржылық есептілігінің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіруге негіз болуы үшін жеткілікті және тиісті болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Жоқсызсыз әрекеттер салдарынан елеулі бұрмаланудың табылмау тәуекелі қателесу салдарынан болатын елеулі бұрмаланудың табылмау тәуекелінен жоғары, себебі жосықсыз әрекеттерге сөз байласу, жалған ақпарат беру, оны бұрмалап ұсыну, қасақана қалдырып кету немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту арқылы әрекеттер жасау кіруі мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдер әзірлеу мақсатында, бірақ Банктің ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі жайында пікір білдіру мақсатында емес аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін зерделейміз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің негізділігін және ақпараттың тиісті ашылуын бағалаймыз;
- басшылықтың қызмет үздіксіздігі жорамалын қолдануының заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдемелер негізінде – Банктің өз қызметін үздіксіз жалғастыра алатынына елеулі күдік тудырта алатын оқиғаларға немесе жағдайларға байланысты елеулі белгісіздіктің бар немесе жоқ екендігі жайлы тұжырым жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздіктің бар екені туралы тұжырымға келсек, біз аудиторлық есебімізде жеке қаржылық есептілігіндегі тиісті ақпарат ашуға назар аудартуымыз керек немесе ақпарат тиісті түрде ашылмаған болса, пікірімізді модификациялаймыз. Біздің тұжырымдарымыз аудиторлық есебіміздің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда, келешек оқиғалар немесе жағдайлар Банктің өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылуына әкелуі мүмкін;

- жеке қаржылық есептілігінің жалпы ұсынылуын, оның құрылымын және мазмұнын, соның ішінде ақпараттың ашылуын, сондай-ақ жеке қаржылық есептілігі оның негізі болатын операциялар мен оқиғалардың шынайы көрсетілуінің қамтамасыз етілуін бағалаймыз.

Біз корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалармен ақпараттық әрекеттесуді жүзеге асырамыз, оларды аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері жөнінде, сондай-ақ аудит барысында анықталған елеулі ескертулер, соның ішінде біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы хабардар етеміз.

Біз сондай-ақ корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті әдеп талаптарын сақтағанымыз көрсетілетін және бұл тұлғаларға аудитордың тәуелсіздігіне әсер етеді деп негізді санауға болатын барлық өзара қарым-қатынастар мен өзге де мәселелер туралы, ал қажет болған жағдайларда – тиісті сақтық шаралары туралы хабарлағанымыз туралы мәлімдемені ұсынамыз.

Біз корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғаларға хабарлаған мәселелерден ағымдағы кезең үшін жеке қаржылық есептілігінің аудиті үшін неғұрлым маңызды болған, демек, аудиттің негізгі мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты жария түрде ашу заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған немесе өте сирек жағдайларда бұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оны хабарлаудан болатын қоғамдық маңызы бар пайдадан асып түсетінін негізді түрде болжауға болатындықтан, қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есепте хабарланбауы тиіс деген тұжырымға келген жағдайлардан басқа, осы мәселелерді біздің есебімізде сипаттаймыз.

«Делойт» ЖШС
Қазақстан Республикасында
аудиторлық қызметпен айналысуға
мемлекеттік лицензия
№ 0000015, МФЮ-2 түрі, выданная
Қазақстан Республикасының
Қаржы министрлігі
2006 ж. 13 қыркүйекте берген

Жәңгір Жылысбаев
Тапсырма бойынша серіктес
Қазақстан Республикасының
Білікті аудиторы
2012 жылғы 22 қарашадағы
№МФ-0000116
аудитордың біліктілік куәлігі
«Делойт» ЖШС
Бас директоры

2021 ж. 5 наурыз
Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржы жағдайы туралы есеп

(миллион теңгемен)

	Ескер тпеле р	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
АКТИВТЕР			
Ақшалай қаражат және оның баламалары	5, 33	1,655,562	1,599,692
Міндетті резервтер	6	159,903	133,033
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	7	3,670	4,653
Кредит мекемелеріндегі қаржы	8, 33	833,668	110,409
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	9	1,213,090	1,545,893
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегергенде амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	10	1,214,731	1,199,253
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар	11, 33	242,643	218,460
Клиенттерге берілген заемдар	12, 33	4,347,884	3,741,287
Негізгі құралдар	13	142,033	120,759
Сатуға арналған активтер	14	36,569	38,026
Өзге активтер	15, 33	115,207	107,720
Активтер жиыны		9,964,960	8,819,185
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖӘНЕ КАПИТАЛ			
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Клиенттер қаржысы	16, 33	7,338,639	6,306,773
Кредиттік ұйымдардың қаржысы	17, 33	272,193	279,687
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	7	2,472	20,009
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	18, 33	807,816	846,861
Резервтер	22	8,633	3,859
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	19	49,320	44,272
Пайдаға ағымдағы салық бойынша міндеттемелер	19	2,151	9,742
Өзге міндеттемелер	20	83,716	59,646
Міндеттемелер жиыны		8,564,940	7,570,849
КАПИТАЛ			
Жарғылық капитал	21	212,690	212,690
Эмиссиялық табыс		1,880	1,880
Құны өтеліп сатып алынған өз акциялары		(106,626)	(106,626)
Бөлінбеген пайда және өзге резервтер		1,292,076	1,140,392
Капитал жиыны		1,400,020	1,248,336
МІНДЕТТЕМЕЛЕР МЕН КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		9,964,960	8,819,185

Басқарманың атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрайымы

Дана С. Талжанова
Бас Бухгалтердің орынбасары

2021 ж. 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

2021 ж. 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

15-131 беттеріндегі ескертпелер осы жеке қаржылық есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

пайда және залал туралы есеп

(теңгемен берілген акцияға пайданы қоспағанда, миллион теңгемен)

	Ескертпелер	2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы есептелген пайыздық кіріс	23, 33	706,1	685,1
Пайыздық шығыстар	23, 33	(342,1	(317,1
КРЕДИТТІК ЗАЛАЛДАР БОЙЫНША ШЫҒЫСТАРҒА ДЕЙІН ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ КІРІС		364,1	367,1
Кредиттік залалдар бойынша шығыстар	5, 8, 9, 10, 12,15	(17,1	(23,1
ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ КІРІС		346,1	344,1
Қызметтер және комиссиялар бойынша кірістер	24, 33	140,1	117,1
Қызметтер және комиссиялар бойынша шығыстар	24, 33	(61,1	(52,1
Қызметтер және комиссиялар бойынша таза кірістер		79,1	65,1
Пайда немесе зиян арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза (зиян)/пайда	25	2,1	(21,1
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінен іске асырылған таза пайда		(105)	6,1
Шетел валютасымен операциялардан түсетін таза пайда/(зиян)	26	30,1	43,1
Сақтандыру қызметінен түсетін кірістер		6,1	5,1
Еншілес кәсіпорындардан алынған дивидендтер	34	6,1	12,1
Өзге кірістер		8,1	5,1
ӨЗГЕ ПАЙЫЗДЫҚ ЕМЕС КІРІСТЕР		53,1	52,1
Операциялық шығыстар	27, 33	(125,1	(112,1
Қаржылық емес активтерді құнсыздандырудан келген зиян		1,1	-
Кредиттік залалдар бойынша өзге шығыстарды (құру) / қалпына келтіру	22	(4,1	(1,1
ПАЙЫЗДЫҚ ЕМЕС ШЫҒЫСТАР		(128,1	(114,1
САЛЫҚ САЛЫНҒАНҒА ДЕЙІНГІ ПАЙДА		351,1	348,1
Пайда салығы бойынша шығыс	19	(33,1	(33,1
ТАЗА ПАЙДА		318,1	314,1
Акцияға базалық және бөлінген пайда (теңгемен)	28	27.08	26.77

Басқарманың атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрайымы

Дана С. Талжанова
Бас Бухгалтердің орынбасары

2021 ж. 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

2021 ж. 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

15-131 беттеріндегі ескертпелер осы жекен қаржылық есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
өзге жиынтық кіріс туралы есеп
(миллион теңгемен)**

Ескертпелер	2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Таза пайда	318,	314,
Өзге жиынтық табыс:		
<i>Кейіннен пайда мен залалдар құрамына қайта жіктелмейтін баптар:</i>		
Негізгі қаражатты қайта бағалаудан түскен пайда (2020, 2019, жж. - шегерілген салық – 1,386 миллион теңге, 18 миллион теңге,)	8,	127
<i>Кейіннен пайда мен залалдар құрамына қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>		
2020, 2019 жылдар ішінде құнсыздануды қоса алғанда, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтерін қайта бағалаудан түскен пайда/(залал) - салықты шегергенде – нөл теңге)	25,	42,
Кезең ішінде өзге жиынтық пайда арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің шығарылуы нәтижесінде пайда мен залалдар құрамына қайта жіктелді (2020, 2019 жж. - салықты шегергенде – нөл теңге)	105	(6,
Қауымдастырылған ұйымның өзге жиынтық табыс /(залал) үлесі	(256)	553
Бір жыл үшін өзге жиынтық табыс/(залал)	34,	36,
Бір жыл үшін жиынтық табыс, барлығы	352,	350,

Басқарманың атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрайымы

Дана С. Талжанова
Бас Бухгалтердің орынбасары

2021 ж. 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

2021 ж. 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

15-131 беттеріндегі ескертпелер осы жеке қаржылық есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
капиталдағы өзгерістер туралы есеп
(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал Жай акциялар	Эмиссия-лық кіріс	Өтеуі төлеп сатып алынған өз акциялары	Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв*	Негізгі құралдарды қайта бағалау бойынша резерв*	Бөлінбеген пайда *	Барлық капитал
2019 ж. 31 желтоқсан	212,1	1,1	(106,1)	26,1	13,1	1,1	1,1
Таза пайда	-	-	-	-	-	318,1	318,1
Өзге жиынтық табыс	-	-	-	25,1	8,1	-	34,1
Жиынтық табыс жиыны	-	-	-	25,1	8,1	318,1	351,1
Дивидендтер – жай акциялар	-	-	-	-	-	(200,1)	(200,1)
Бұрын қайта бағаланған негізгі құралдардың тозуы және шығып қалуы нәтижесінде негізгі құралдарды қайта бағалау резервін есептен шығару	-	-	-	-	(576)	576	-
2020 ж. 31 желтоқсан	212,1	1,1	(106,1)	51,1	21,1	1,1	1,1

* Бұл сомалар қаржы жағдайы туралы есепте Бөлінбеген пайда және өзге резервтер бабына енгізілген.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
капиталдағы өзгерістер туралы есеп (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал Жай акциялар	Эмиссия-лық кіріс	Өтеуі төлеп сатып алынған өз акциялары	Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв*	Негізгі құралдарды қайта бағалау бойынша резерв*	Бөлінбеген пайда *	Барлық капитал
2018 ж. 31 желтоқсан	212,1	1,1	(106,1)	(9,1)	14,1	911,1	1,1
Таза пайда	-	-	-	-	-	314,1	314,1
Өзге жиынтық табыс	-	-	-	35,1	127	-	36,1
Жиынтық табыс жиыны	-	-	-	35,1	127	314,1	350,1
Дивидендтер – жай акциялар	-	-	-	-	-	(126,1)	(126,1)
Бұрын қайта бағаланған негізгі құралдардың тозуы және шығып қалуы нәтижесінде негізгі құралдарды қайта бағалау резервін есептен шығару	-	-	-	-	(877)	877	-
2019 ж. 31 желтоқсан	212,1	1,1	(106,1)	26,1	13,1	1,1	1,1

* Бұл сомалар қаржы жағдайы туралы есепте Бөлінбеген пайда және өзге резервтер бабына енгізілген.

Басқарманың атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрайымы

Дана С. Талжанова
Бас Бұхгалтердің орынбасары

2021 ж. 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

2021 ж. 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
капиталдағы өзгерістер туралы есеп (жалғасы)
(миллион теңгемен)

15-131 беттеріндегі ескертпелер осы жеке қаржылық есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есеп
(миллион теңгемен)**

	2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША		
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:		
Кредит мекемелеріндегі ақша қаражаты мен қаражаттан алынған пайыздар	20,;	35,;
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен алынған пайыздар	43,;	40,;
Кредиттік залалдар бойынша резервті шегергенде амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардан алынған пайыздар	97,;	92,;
Клиенттерге берілген заемдардан алынған пайыздар	435,;	433,;
Клиенттер қаржысы бойынша төленген пайыздар	(222,;	(210,;
Кредит мекемелерінің қаржысы бойынша төленген пайыздар	(6,;	(4,;
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша төленген пайыздар	(63,;	(67,;
Алынған комиссиялар	137,;	118,;
Төленген комиссиялар	(61,;	(51,;
Туынды қаржы құралдарынан (төлемдер)/түсімдер	2,;	(1,;
Алынған өзге кіріс	8,;	5,;
Төленген операциялық шығыстар	(111,;	(97,;
Таза операциялық активтердегі өзгерістерге дейін операциялық қызметтен түскен ақшалай қаражаттың қозғалысы	279,;	293,;
Операциялық активтер мен міндеттемелер өзгерісі:		
Операциялық активтердің (ұлғаюы)/азаяуы:		
Міндетті резервтер	(26,;	(27,;
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	983	73,;
Кредит мекемелерінің қаржысы	(714,;	(15,;
Бағалы металдар	(6,;	(4,;
Клиенттерге берілген заемдар	(472,;	(345,;
Сатуға арналған активтер	22,;	30,;
Өзге активы	(9,;	(7,;
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюы /(азаяуы):		
Клиенттер қаржысы	743,;	(71,;
Кредит мекемелерінің қаржысы	(9,;	110,;
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық міндеттемелер	(17,;	12,;
Өзге міндеттемелер	7,;	24,;
Табыс салығын төлегенге дейінгі операциялық қызметтен түсетін ақшалай қаражаттың түсімі	(200,;	73,;
Төленген табыс салығы	(35,;	(11,;
Операциялық қызметтен түсетін ақшалай қаражаттың таза түсімі	(236,;	62,;
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:		
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу және алдын ала төлем	(20,;	(12,;
Негізгі құралдар мен жабдықтарды сатудан алынатын түсімдер	7,;	3,;
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін сатудан түсімдер	917,;	438,;
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін сатып алу	(452,;	(182,;
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резерв шегерілген амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарды сатып алу	(15,;	(153,;
Еншілес кәсіпорындардың капиталына инвестициялар	(9,;	(29,;
Еншілес кәсіпорындардан алынған дивидендтер	6,;	12,;
Инвестициялық қызмет бойынша ақшалай қаражаттың таза түсімі	433,;	77,;

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есеп (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

	Ескертпелер	2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Дивидендтер төлеу		(200,7)	(126,7)
Борыштық бағалы қағаздарды өтеу және сатып алу	18	(126,7)	(82,7)
Жалдау міндеттемелерін өтеу		(1,7)	(1,7)
Қаржылық қызметтен ақшалай қаражаттың таза жылыстауы		(328,7)	(210,7)
Айырбастау бағамындағы өзгерістердің ақшалай қаражатқа және оның баламасына әсері		187,4	(15,4)
Ақшалай қаражаттың және оның баламаларының таза өзгерісі		55,4	(86,7)
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл басындағы жағдай бойынша	5	1,4	1,4
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл соңындағы жағдай бойынша	5	1,4	1,4

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде Банк ақшалай емес аударымдар жүргізді, олар ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есептен алынып тасталды және 14 және 21-ескертпелерде ұсынылды.

Басқарманың атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрайымы

Дана С. Талжанова
Бас Бухгалтердің орынбасары

2021 ж. 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

2021 ж. 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

15-131 беттеріндегі ескертпелер осы жеке қаржылық есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

1. Қызметтің негізгі бағыттары

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ (бұдан әрі - «Банк») корпоративтік клиенттер мен жеке клиенттерге Қазақстан Республикасында банктік қызметтерді көрсетеді. Банктің бастапқы мемлекеттік тіркеуден өту рәсімі Қазақстан Республикасының әділет органдарында 1994 жылғы 20 қаңтарда жүргізілді. Банк өз қызметін Қазақстан Республикасының қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі банктік және басқа да операциялар және бағалы қағаздар нарығында қызмет жүргізу үшін жаңартылып қайта берген 2020 жылдың 3 ақпанындағы № 1.2.47/230/38/1 лицензияға сәйкес іске асырады. Банк «Қазақстандық депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ ұсынған салымдарды міндетті сақтандыру жүйесінің мүшесі болып табылады.

Банктің негізгі қызметі клиенттерге заемдар мен кепілдіктер беру, депозиттер тарту, бағалы қағаздармен және шетел валютасымен операциялар жүргізу, ақша аудару, ақшалай қаражат пен төлем карталарымен операциялар жүргізу және басқа да банктік қызметтер көрсету болып табылады. Мұнымен қатар Банк Қазақстан Республикасы Үкіметінің эксклюзивтік емес агенті ретінде өз филиалдарының желісі арқылы халыққа зейнетақы төлеу және жәрдемақылар беру қызметін атқарады.

Банктің бағалы қағаздары Қазақстан қор биржасының (бұдан әрі – «ҚҚБ») және Astana International Exchange-дің негізгі листингісіне қосылған. Банктің жаһандық депозитарлық қолхаттары (бұдан әрі – «ЖДҚ») Лондонның Қор биржасының және Astana International Exchange-дің негізгі листингісіне қосылған. Сондай-ақ Банктің еурооблигациялары Лондонның Қор биржасының және Люксембургтің қор биржасының негізгі листингісіне қосылған.

Банк іс жүзінде Тимур Құлыбаев пен оның зайыбы Динара Құлыбаеваның бақылауында тұр.

2020 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша, Банк өз қызметін Алматы қаласында орналасқан бас офисі және Қазақстан аумағында орналасқан 24 облыстық филиал, 120 аудандық филиал және 467 есеп айырысу-кассалық орталықтар, (2019 ж. 31 желтоқсанында – сәйкесінше, 24, 120 және 482) арқылы іске асырды. Банктің тіркелген офисі Қазақстан Республикасы, А26М3К5, Алматы қаласы, Әл-Фараби даңғылы, 40 мекенжайы бойынша орналасқан.

Банк жұмыскерлерінің іс жүзіндегі саны мөлшерлемелерді ескере отырып, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 15,158 жұмыскерді құрайды (2019 ж. 31 желтоқсанда – 14,876).

Банктің осы 2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігін шығарылымға Басқарма 2021 жылғы 5 наурызда бекітті.

Сот талаптары

Банктің өз қызметін жүргізуі барысында клиенттер мен контрагенттер Банкке уақыт аралықтарында кінәрат талаптарын қойып отырады. Басшылықтың пікірінше, мұндай кінәрат талаптары бойынша талдау жүргізу нәтижесі Банкке елеулі залал келтірмейді, сондықтан жеке қаржылық есептілігінде бұл жағдай бойынша тиісті резервтер қарастырылмаған.

Операциялық орта

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Қазақстанды қоса алғанда, дамушы елдердің нарықтары неғұрлым дамыған нарықтардың тәуекелдерінен өзгеше экономикалық, саяси, әлеуметтік, сот және заңнамалық тәуекелдерге бейім. Қазақстанда бизнес жүргізуді реттейтін заңдар мен нормативтік актілер тез өзгеруі мүмкін, оларды өзінше түсіндіру мүмкіндігі бар. Қазақстанның болашақ даму бағыты көбінесе мемлекеттің салық және ақша-кредит саясатына, қабылданатын заңдар мен нормативтік актілерге, сондай-ақ елдегі саяси ахуалдың өзгеруіне байланысты болады.

Қазақстан мұнай және газды үлкен көлемде өндіруші және экспорттаушы ел болғандықтан, Қазақстанның экономикасы әлемдік нарықтағы мұнай мен газ бағасының өзгерістеріне өте сезімтал болып келеді. Сондай-ақ еліміздің әлеуметтік-экономикалық дамуының түрлі бағдарламаларына және ірі инфрақұрылымдық жобаларына жұмсалған мемлекет шығындары экономиканың жағдайына айтарлықтай әсерін тигізеді.

2020ж. Brent маркалы мұнайдың орташа бағасы бір баррель үшін шамамен 45.59 АҚШ долларын құрады (2019 ж. бір баррель үшін 60.01 доллар). 2020 ж. қорытындысы бойынша Қазақстанның ЖІӨ жылдық мәнде 2.6%-ға қысқарды. Қызмет көрсету секторы үшін жыл 5.6% шығынмен аяқталды, дегенмен соңғы айларда динамика қалпына келе бастады. Өңдеудің өсу қарқыны 3.9%-ға дейін өсті. Бұл ретте тау-кен өндіру өнеркәсібіндегі көрсеткіштер 2020 ж. 3.7%-ға төмендеді. Бұл өз кезегінде ОПЕК + келісімі бойынша мұнай мен газ өндірісінің 2020 ж. 5.4 %-ға төмендеуіне байланысты болды, ал мұнай бағасы 34%-ға төмендеді. Бұл ретте пайдалы қазбаларды өндіру құрылымындағы мұнай мен газ өндіру үлесі басым болып табылады және 2020 ж. соңында 70%-ды құрады. 2020 ж. қорытындылары бойынша жылдық инфляция Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің болжамы шеңберінде 7.5% деңгейінде қалыптасты (2019 ж. инфляция 5.4%-ды құрады).

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ-тің базалық мөлшерлемесі $9.0\% \pm 1\%$ (2019 жылғы 31 желтоқсанда - $9.25\% \pm 1\%$) құрады. Теңгелік өтімділікті стерилизациялаудың негізгі құралы ҚРҰБ қысқа мерзімді ноталары болып қалды.

Коронавирустық пандемия Қазақстанда да, бүкіл әлемде де адамдар мен бизнеске айтарлықтай әсер ететін бұрын-соңды болмаған әлеуметтік және экономикалық проблема болып табылады. Банктің қаржылық беріктігі мен ағымдағы бизнес-моделі Банкке Қазақстан Республикасының Үкіметімен, реттеуші және басқа да билік органдарымен бірлесіп, Банктің клиенттерін қолдай отырып, Қазақстанға осы дағдарысты еңсеруге көмектесуде маңызды рөл атқаруға мүмкіндік береді.

2020 жылы экономикалық орта айтарлықтай өзгерді. Негізгі өзгерістер мыналарды қамтиды:

- COVID-19 пандемиясына жауап ретінде енгізілген мемлекеттік шектеулердің нәтижесінде экономиканың көптеген салаларында өнеркәсіптік өндіріс пен белсенділіктің төмендеуі;
- COVID-19 пандемиясына байланысты жеке тұлғалар мен бизнес үшін мемлекеттік қолдау шараларын әзірлеу және енгізу;
- мұнай бағасының айтарлықтай төмендеуі және жоғары құбылмалылығы;
- негізгі шетел валюталарына қатысты теңгенің құнсыздануы, валюта нарығының жоғары құбылмалылығы.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Жоғарыда сипатталған экономикалық жағдайдың өзгеруі Банктің қызметіне айтарлықтай әсер етеді. Банк өз клиенттерін қолдау үшін келесі қадамдарды жүзеге асырады:

- мемлекеттік қолдау бағдарламалары бойынша заемдар беру;
- карантиндік шектеулерге және COVID-19 пандемиясының салдарына байланысты клиенттерге заем беру талаптарының өзгеруі;
- бұрын тек Банк филиалдарында ғана ұсынылған өнімдер мен қызметтердің цифрлық арналары бойынша ұсыныстарды кеңейту;
- карантин кезеңінде мерзімі аяқталатын жеке тұлғалардың төлем карталарының қолданылу мерзімін ұзарту.

Мықты баланстық позиция Банкке ағымдағы жағдайды Қазақстандағы жетекші банк позициясынан басқаруға мүмкіндік береді. Тұрақты бизнес-модель, тәуекел-саясат және клиенттерді қолдау бойынша қабылданып жатқан шаралар, оның ішінде Қазақстан үкіметі ұсынған шаралар Банкке болашақ шығындарды азайтуға және COVID-19 пандемиясының 2020 жылғы қаржылық нәтижелеріне теріс әсерін төмендетуге мүмкіндік берді.

2020 ж. шілдеде коронавирусты жұқтырудың жаңа жағдайларының қайта басталуы биліктің 2020 ж. тамыздың ортасына дейін белгілі бір шектеулерді қайта енгізуіне әкелді. Қазақстан экономикасын қалпына келтіруді ынталандыру үшін Үкімет фискалдық ынталандыру бағдарламасын іске асыруды жалғастырды және Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан трансферттерді ұлғайтты. 5.9 триллион теңге (ЖІӨ-нің 8%-дан астамы) мөлшеріндегі ынталандыру шараларының топтамасы төмен мұнай бағасының теріс әсерін және коронавирустың экономикаға әсерін жеңілдетті.

Банктің басшылығы экономикалық жағдайдағы ағымды өзгерістерді бақылап отырады және өзі жақын болашақта Банк бизнесінің тұрақтылығын ұстап тұру және дамыту үшін қажет деп санайтын шараларды қолданады.

Иелену үлесі

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсанда Банкке келесі акционерлер ие болды, олардың үлесі Банктің шығарылған капиталының 5%-ынан асады:

2020 ж. 31 желтоқсан

	Барлық акциялар (жай акциялар)	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі
«АЛМЭКС» холдингтік тобы» АҚ	7	64.5%
«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	718	6.1%
ЖДҚ ұстаушылар	3	25.8%
Басқалар	423	3.6%
Айналымдағы барлық акциялар	11	100.0%

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

2019 ж. 31 желтоқсан

	Барлық акциялар (жай акциялар)	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі
«АЛМЭКС» холдингтік тобы» АҚ	7	64.5%
«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	718	6.1%
ЖДҚ ұстаушылар	3	26.0%
Басқалар	401	3.4%
Айналымдағы барлық акциялар	11	100.0%

2. Есептілікті ұсыну қағидаттары

Сәйкестік туралы мәлімдеме

Осы жеке қаржылық есептілігі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

Осы жеке қаржылық есептілігі – «Қазақстан Халық Банкі» АҚ бас компаниясының есептілігі. Еншілес кәсіпорындар осы жеке қаржылық есептілігінде шоғырландырылмайды. Еншілес кәсіпорындарға салынған инвестициялар, егер бар болса, құнсыздану бойынша шығындарды шегергендегі құны бойынша көрсетілді. Осы жеке қаржылық есептілігі 2021 жылғы 5 наурызда Банк Басқармасы шығаруға бекіткен «Қазақстан Халық Банкі» АҚ және оның еншілес кәсіпорындарының шоғырландырылған қаржылық есептілігімен бірге қаралуға тиіс.

Шоғырландырылған қаржылық есептілігі Қазақстан, А26МЗК5, Алматы қ., Әл-Фараби даңғылы, 40 мекенжайы бойынша тіркелген «Қазақстан Халық Банкі» АҚ бас кеңсесінде қолжетімді.

Осы жеке қаржылық есептілігі Банк үздіксіз қызмет қағидатының негізінде әрекет етті және өз операцияларын жақын арадағы болашақта да жалғастырады деген болжаумен әзірленді. Осы бағалауды жүргізу кезінде басшылық ақша қаражатының, пайданың және капитал ресурстарының қозғалысы туралы болжамдарды қоса алғанда, қазіргі және болашақ экономикалық жағдайларға қатысты кең ауқымды ақпаратты қарады. Бұдан басқа, Банк басшылығы 2020 жылдың бірінші жартысында COVID-19 пандемиясының пайда болуы және онымен байланысты оқшаулау шаралары Қазақстан Республикасының Үкіметі көрсеткен экономикалық көмек көрсету жөніндегі шаралармен ішінара өтетін жағымсыз салдарларды анықтағанын атап өтті. Банктің жақын болашақта қызметін жалғастыру үшін жеткілікті ресурстардың болуын қамтамасыз ету үшін, сондай-ақ экономиканы қалпына келтіруге байланысты ағымдағы белгісіздікті және қабылданған оқшаулау шараларының ұзақ мерзімді әсерін ескере отырып, Банк басшылығы Covid-19 пандемиясының Банк қызметінің нәтижелеріне, болжанатын қаржыландыруға және капитал позицияларына әсерін қарады, сондай-ақ Банк жақын болашақта пайдалы қызметті жалғастыратынына көз жеткізу үшін басшылық одан әрі стресстік сценарийлердің және қаржылық тәуекелдерді басқару бөлімінде (29-Ескертпе) баяндалған бірқатар басқа да негізгі тәуелділіктердің әсерін назарға алды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Осы жеке қаржылық есептілігі акцияға шаққандағы пайдадан бөлек, егер басқаша көрсетілмеген болса, миллион қазақстандық теңгемен («теңге») ұсынылып отыр.

Осы жеке қаржылық есептілігі әділ құнмен бағаланатын белгілі бір қаржы құралдарын және есептік саясатта сипатталғандай тозу мен құнсыздануды шегергенде қайта бағаланған құнмен ескерілген белгілі бір негізгі құралдарды қоспағанда, тарихи құн қағидаты негізінде әзірленген.

Тарихи құн әдетте тауарлар мен қызметтерге айырбасталып берілген сыйақының әділ құнының негізінде анықталады.

Әділ құн, құнның тікелей бақыланатын немесе бағалаудың басқа әдістемесін пайдалану арқылы, есептік амалмен алынған болып табылатынына қарамастан бағалау күніне активті сатқан кезде алынатын немесе нарықтың қатысушылары арасындағы кәдімгі мәміленің шеңберінде міндеттемені өткізу кезінде төленген құнды көрсетеді. Активтің немесе міндеттеменің әділ құнын бағалаған кезде, егер нарықтың қатысушылары, бағалау күніне активтің немесе міндеттеменің құнын қалыптастырған кезде осындай сипаттамаларды ескеретін болса, Банк, активтің немесе міндеттеменің сипаттамаларын ескереді. Әділ құн бойынша бағалау жүргізу және /немесе әділ құнды бағалауға қатысты ақпаратты ашу үшін, әділ құн осы жеке қаржылық есептілігінде, ХҚЕС (IAS) 2 қолдану саласына жататын меншікті үлестік құралдардың негізінде төлемдері бар мәмілелерді, ХҚЕС (IAS) 17 қолдану саласына жататын лизингтік операцияларды, сондай-ақ әділ құнмен салыстырылатын, бірақ бұл ретте мысалы ХҚЕС (IAS) 2-де мүмкін болатын жүзеге асырудың таза құны немесе ХҚЕС (IAS) 36-да пайдаланудың құндылығы сияқты әділ құн болып табылмайтын бағаларды қоспағанда, жоғарыда көрсетілген тәсілмен анықталады.

Сонымен қатар, жеке қаржылық есептілігін дайындау мақсаттары үшін әділ құнды бағалау, әділ құнның иерархиясының негізінде жіктеледі (1,2 немесе 3-деңгей). Деңгейлер, нарықтық деңгейлердің негізінде әділ құнды тікелей анықтау мүмкіндігіне сәйкес келеді және жалпы әділ құнды бағалаған кезде пайдаланылған бастапқы деректердің маңыздылығын көрсетеді:

- 1-деңгейдің бастапқы деректері бағалау күніне Банк қол жеткізе алатын ұқсас активтердің немесе міндеттемелердің активті нарықтарында түзетулерді талап етпейтін баға белгіленімдерін білдіреді;
- 2-деңгейдің бастапқы деректері 1-деңгей үшін анықталған баға белгіленімдері болып табылмайды, бірақ кейбіреулері актив не міндеттеме үшін нарықта тікелей немесе жанама бақыланады; және
- 3-деңгейдің бастапқы деректері актив немесе міндеттеме бойынша бақыланбайтын бастапқы деректерді білдіреді.

Банк өзінің қаржы жағдайы туралы есебін өтімділік тәртібімен ұсынады. Қаржы жағдайы туралы есеп берілгеннен кейінгі 12 айдың ішіндегі (ағымдағы) және қаржы жағдайы туралы есеп берілгеннен кейінгі 12 айдан жоғары мерзімдегі (ағымдағы емес) орнын толтырудың немесе өтеудің талдауы 32-ескертпеде ұсынылған.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

функционалдық валюта

Банктің жеке қаржылық есептілігінің функционалдық валютасы кәсіпорынға қатысы бар негіздегі оқиғалар мен мән-жайлардың экономикалық мәнін жақсы көрсететін валюта (бұдан әрі – «Функционалдық валюта») болып табылады. Банктің атқарымдық валютасы теңге болып табылады. Осы жеке қаржылық есептілігінің есептік валютасы да теңге болып табылады.

3. Есеп саясатының негізгі қағидаттары

Бизнесті ортақ бақылауға біріктіру

Бизнесті жалпы бақылаудағы бизнес субъектілерінің қатысуымен біріктіру бизнесті біріктіруді білдіреді, оған сәйкес барлық біріктірілген бизнес субъектілері соңында, сол тарап немесе тараптар бизнесті біріктіргенге дейін де, одан кейін де бақылайды және бақылау уақытша болып табылмайды.

Банк жалпы бақылаумен бизнесті біріктіру әсерін: біріктірілетін бизнес субъектілерінің активтері мен міндеттемелері Банктің қаржылық есептілігінде көрсетілгендей олардың баланстық құны бойынша бағаланса, қосылумен байланысты транзакциялық шығындар пайда мен шығындар туралы есептегі шығыстарға жатқызылса, өзара баланстар алынып тасталса, төленген/берілген сатып алу бағасы мен сатып алынған таза активтер құны арасындағы кез келген айырма (жеке қаржылық есептілігінде ашылғандай олардың баланстық құны бойынша) сатып алушының капиталында танылса, Банк үлестерді біріктіру әдісі бойынша ескереді.

Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар

Еншілес кәсіпорын – Банк басқаруындағы серіктестік сияқты біртұтас емес ұйымды қоса алғанда, ұйым. Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар құнсызданудан болған шығынды шегергендегі құны бойынша жеке қаржылық есептілігінде ескеріледі (мұндай болған жағдайда).

Ақшалай қаражат және оның баламалары

Ақшалай қаражат пен оның баламаларына кассадағы қолма-қол ақша, корреспонденттік шоттардағы бос ақша қалдығы, кредит мекемелеріндегі қаржы және бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын кері РЕПО келісімі бойынша қаржы жатқызылады.

Міндетті резервтер

Міндетті резервтер – бұл ҚРҰБ-дағы корреспонденттік шоттардағы қаражат және кассадағы қолма-қол ақша, оны Банк Банктің күнделікті қызметін қаржыландыруға пайдалана алмайды, сондықтан ақша қаражатының қозғалысы туралы есептегі ақша қаражаты мен олардың баламалары бабына енгізілмейді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Бағалы металдар

Бағалы металдарда көрсетілген активтер мен міндеттемелер Лондондық бағалы металдар нарығында баға белгілеудің екінші фиксингі негізінде есептелген бағам бойынша АҚШ долларына қатысты теңгенің қолданыстағы бағамын ескере отырып көрсетіледі. Бағалы металдар бағасының өзгеруі шетел валютасымен жасалатын операциялар бойынша таза пайда/(залал) құрамында көрсетіледі.

Кредит мекемелеріндегі қаражат

Банк өз қызметін жүргізу барысында басқа банктерде ағымдағы шоттарды ашады немесе белгілі бір мерзімдік кезеңге ақша салымдарын орналастырады. Кредит мекемелеріндегі өтеу мерзімі белгіленген қаржы кейін тиімді пайыздық мөлшерлеме әдістемесін пайдалану арқылы амортизациялық құны бойынша бағаланады. Белгіленген өтеу мерзімі жоқ қаржы бастапқы құнымен есепке алынады. Кредит мекемелеріндегі қаржы күтілетін кредиттік залалдар бойынша кез келген резервті шегеру арқылы есепке алынады.

Қаржы құралдарын тану және бағалау

Тиісті қаржы құралына қатысты шарт бойынша Банк тараптардың бірі болған жағдайда қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері Банктің қаржы жағдайы туралы есепте көрсетіледі. Банк ұдайы сипаттағы қаржылай активтер мен міндеттемелерді сатып алулар мен өткізулерді есептесу күніндегі есепке алу әдісімен көрсетеді. Осындай әдіспен сатып алынған, кейіннен әділ құнымен бағаланатын қаржы құралдары мәміле жасалған сәттен бастап есеп айырысу белгіленген күнге дейін сатып алынған құралдар сияқты есепке алынады.

Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері бастапқыда әділ құн бойынша көрсетіледі. Қаржы активтерін және қаржы міндеттемелерін сатып алумен немесе шығарумен тікелей байланысты транзакциялық шығындар (пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінен басқа) бастапқыда танылғанда қаржы активтерінің немесе қаржы міндеттемелерінің әділ құнын тиісінше ұлғайтады немесе азайтады. Қаржы активтерін немесе қаржы міндеттемелерін сатып алуға тікелей қатысты, пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін транзакциялық шығындар тікелей пайдаға немесе залалға жатқызылады. Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері құнын одан әрі бағалау үшін пайдаланылатын бухгалтерлік есеп қағидаттары есеп саясатының төмендегі сипатталған тиісті ережелерінде ашылады.

Қаржы активтері

Барлық қаржы активтері қаржы активін сату немесе сатып алу, талаптары тиісті нарықта белгіленген мерзімде жеткізуді талап ететін келісімшарт бойынша жүзеге асырылғанда, мәміле жасалған күні танылады және тану тоқтатылады және бастапқыда Пайда немесе залал арқылы әділ құн («ПЗАӘҚ») бойынша бағаланатын ретінде жіктелетін қаржы активтерін қоспағанда, транзакциялық шығынға қоса әділ құны бойынша бағаланады. ПЗАӘҚ бойынша бағаланатын ретінде жіктелген қаржы активтерін сатып алуға тікелей байланысты мәміле бойынша шығындар дереу пайда немесе залалмен бірге танылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

«Қаржы құралдары» 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес танылған барлық қаржы активтері нәтижесінде қаржы активтерін басқаруға арналған ұйымның бизнес үлгісіне және қаржы активтерінің ақша ағындарының шарттық сипаттамаларына негізделген амортизацияланған құны немесе әділ құны бойынша бағалануы тиіс.

Бұл ретте:

- Шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін *активтерді ұстап қалу*. Бұл бизнес-үлгі қаржы құралдарының қаржы құралдарының қызмет ету мерзімі ішінде негізгі соманы және пайыздық төлемдерді алу арқылы ақшалай қаражат қозғалысын жүзеге асыруға мүмкіндік береді деп болжайды. Осы бизнес-үлгі шегінде қаржы активін өтеуге дейін ұстап тұру маңызды болып табылады, алайда мерзімінен бұрын жүзеге асыруға тыйым салынбайды.
- Шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін *активтерді ұстап қалу және қаржы активтерін сату*. Бұл бизнес-үлгі қаржы активтерін басқару шарттық ақшалай қаражаттың ағындарын алуға және қаржы активтерін сатуға бағытталған деп болжайды. Осы бизнес-үлгі шеңберінде қаржы активін сатудан қолма-қол ақшаны алу - «Шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу» бизнес-үлгісімен салыстырғанда сатудың жоғары жиілігі мен сату көлемімен сипатталатын маңызды болып табылады.
- Басқа мақсаттар үшін *активтерді ұстап қалу*. Осы бизнес-үлгі шеңберінде қаржы активтерін басқару мақсаты мыналар болуы мүмкін:
 - қаржы активтерін сату арқылы ақшалай қаражат ағындарын жүзеге асыруды басқару;
 - күнделікті қаржыландыру қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін өтімділікті басқару;
 - басқару мен нәтижелілікті бағалау әділ құн негізінде жүзеге асырылатын портфель;
 - сауда-саттыққа арналған анықтамаға сай келетін портфель. Қаржы активтері саудаға арналған деп саналады, егер олар негізінен жақын уақытта сату (сатып алынған сәтке дейін), қысқа мерзімді пайда алу мақсатында сатып алынған болса (180 күнге дейін) немесе туынды қаржы құралдары болып табылса (хеджирлеу құралы ретінде анықталған қаржылық кепілдіктер немесе туынды қаржы құралдарын қоспағанда).

9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес, қаржы активтері мынадай түрде жіктеледі:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын активтер ретінде жіктелген банк заемдары мақсаты шартпен көзделген негізгі борыш сомасының шотына төленетін төлем және негізгі борыштың өтелмеген бөлігіне пайыз болып табылатын ақша ағындарын алу болып табылатын бизнес-үлгі шегінде ғана ұсталынады, ол тек негізгі борыш сомасына төлемдер және пайыздық төлемдерді қамтиды («SPPI»);
- корреспонденттік шоттардағы қалдықтар, банкаралық заемдар/депозиттер, РЕПО операциялары әдетте амортизацияланған құн бойынша бағаланатын актив ретінде жіктеледі, яғни бизнес-үлгі шеңберінде басқарылады, оның мақсаты шартпен көзделген ақша ағындарын алу, соның ішінде SPPI;
- борыштық бағалы қағаздар таңдалған бизнес-үлгіні және SPPI-ді сақтауды ескере отырып, үш жіктеу санатының кез келгеніне жатқызылуы мүмкін;

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

- үлестік бағалы қағаздар, әдетте, өзгерісін пайда мен залалдың құрамында көрсететін әділ құнмен бағаланатын құралдар ретінде жіктеледі.
- саудаға арналған бағалы қағаздар және туынды қаржы құралдары өзгерісін кезең ішіндегі пайда мен залалдың құрамында көрсететін әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерінің санатына жіктеледі.

Пайда мен залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелері

Пайда мен залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері мыналарды қамтиды:

- Шарттық ақша ағындары борыштың негізгі сомасының шотына төлемдерді ғана емес және пайыздарды да қамтитын активтер; және/ немесе
- Шартта көзделген ақша ағындарын алу мақсатында немесе осындай ағындарды алу және активті сату мақсатында ұсталатын активтерді қоспағанда, бизнес-үлгі шеңберінде ұсталатын активтер; немесе
- Әділ құн бойынша есепке алу опциясын қолдану жолымен ПЗАӘҚ бойынша бағаланатын санаттарға жатқызылған активтер.

Қаржы міндеттемелері, егер қаржы міндеттемесі не саудаға арналған болса, не ол пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде айқындалатын болса, пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы міндеттемесі мына жағдайда саудаға арналған ретінде жіктелетін болады:

- егер ол негізінен жақын арада кері сатып алу үшін қабылданған болса;
- бастапқы есепке алу кезінде Банк қысқа мерзімді сатып алу және қайта сату тарихы бар бірыңғай портфель ретінде басқаратын сәйкестендірілген қаржы құралдарының портфелінің бөлігі немесе
- хеджирлеу құралы ретінде жіктелмеген және пайдаланылмайтын туынды құрал болып табылса.

Пайда мен залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелері қаржы жағдайы туралы есепте әділ құнмен есепке алынады. Әділ құнның өзгерістері пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері және міндеттемелер бойынша таза (шығында)/пайдада көрсетіледі. Алынған немесе келтірілген пайыздар келісімшарт талаптарына сәйкес тиісінше пайыздық кірістерде немесе шығыстарда көрсетіледі, ал дивидендтер бойынша кіріс дивидендтерді алу құқығы белгіленген кезде «Басқа кірістер» жолы бойынша ескеріледі.

Амортизацияланған құн бойынша немесе өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құралдар.

Банк активті басқару үшін пайдаланылатын Банктің бизнес-үлгісі мен ақша ағындарының шартта көзделген сипаттамаларының негізінде қаржы активі жіктелуіне бағалау жүргізеді және баға береді.

Активтерді амортизацияланған құны бойынша немесе басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағалау үшін, тиісті шарттың талаптары борыштың негізгі сомасына және негізгі соманың өтелмеген бөлігі бойынша пайыздарды ғана қамтитын ақша ағынының пайда болуын қамтуы тиіс.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Белгіленген талаптарға сәйкес шартпен көзделген ақша ағынын тексеру кезінде, негізгі борыштың сомасы қаржы активінің бастапқы танудан кейінгі әділ құны ретінде қарастырылады. Қаржы активінің мерзімі ішінде заемның негізгі сомасы өзгеруі мүмкін (мысалы, негізгі сомаға төлемдер болған жағдайда). Пайыздар белгілі бір уақыт кезеңі ішінде өтелмеген берешектің негізгі сомасына қатысты кредиттік тәуекел үшін, сондай-ақ кредиттеуге байланысты басқа да қарапайым тәуекелдер мен шығыстар, сондай-ақ пайдаға қатысты пайдаға арналған шығындардың өтелуін қамтиды. Негізгі борыш пен пайыздар есебіне төлемдердің бағалауы қаржы активі көрсетілетін валютамен жүргізіледі.

Шартпен көзделген, өзіне тек борыштың негізгі сомасына және пайыз ретінде ғана төлемді қамтитын ақша ағындары негізгі кредит шартының талаптарына сәйкес келеді. Нәтижесінде, шартпен көзделген ақша ағындарының тәуекелі немесе құбылмалылығын тудыратын, негізгі кредит шартына қатысы жоқ шарт талаптары, мысалы, акциялар немесе тауарлар бағасының өзгеру тәуекелі шартпен көзделген ақша ағынын тудырмайды, онда тек қана негізгі борыш сомасына төлемдер және негізгі борыш сомасының өтелмеген бөлігіне пайыздар қамтылады. Құрылған немесе сатып алынған қаржы активі оның заңды нысанда заем болып табылатынына қарамастан, негізгі кредит шарты болуы мүмкін.

Қаржы активтерін басқару үшін пайдаланылатын бизнес-үлгілер қаржы активін жіктеу үшін 9 ХҚЕС (IFRS) бірінші қолдану күнінде бағаланды. Бизнес-үлгі ретроспективті түрде Банктің 9 ХҚЕС (IFRS) алғашқы қолдану күніндегі балансында танылған барлық қаржы активтеріне қолданылды. Ұйым пайдаланатын бизнес-үлгі сол немесе басқа бизнес мақсатқа жету үшін топтастырылған қаржы активтерін басқару механизмін көрсететін деңгейде анықталады. Банктің бизнес-үлгісі басшылықтың жеке құралға қатысты ниетіне байланысты емес, бағалау жеке құралдар деңгейінде емес, біріктірудің неғұрлым жоғары деңгейінде жүзеге асырылады.

Өзінің қаржы құралдарын басқару үшін Банк ақша ағындарын тудыру мақсатында, қаржы активтерін басқару тетігін сипаттайтын бірнеше бизнес үлгіні пайдаланады. Осы бизнес-үлгілер Банктің ақша ағынының шартпен көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де нәтижесі болатынын анықтайды.

Бизнес-үлгіні бағалау кезінде Банк қолда бар барлық ақпаратты ескереді. Сонымен бірге, бағалау Банк «ең нашар» сценарий немесе «стресстік» сценарий сияқты туындауын ақылға қонымды күтуге құқылы сценарийлерді негізге ала отырып жүргізілмейді. Банк барлық тиісті деректерді ескереді, мысалы:

- осы бизнес-үлгі шеңберінде ұсталатын қаржы активтері мен бизнес-үлгінің тиімділігін бағалау тетігі және негізгі басқарушы қызметкерлерге есеп беру;
- бизнес-үлгінің (осы бизнес-үлгі бойынша ұсталатын қаржы активтерінің) тиімділігіне және тәуекелдерді басқару әдісіне әсер ететін тәуекелдер; және де
- басшылыққа сыйақы төлеу тетігі (мысалы, сыйақы төлеу себептері талданады: тиісті активтердің әділ құны немесе шартпен көзделген ақша ағымдары).

Қаржы активін бастапқы тану кезінде Банк жаңадан танылған қаржы активтері қолданыстағы бизнес-үлгінің бөлігі болып табылатынын немесе жаңа бизнес-үлгінің пайда болуына көрсететінін анықтайды. Банк алдыңғы кезеңдегі өзгерістерді анықтау үшін әрбір есепті кезеңде өзінің бизнес-

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

үлгілерін қайта қарастырады. Ағымдағы есепті кезеңде Банк өзінің бизнес-үлгілерінде қандай да бір өзгерістерді анықтаған жоқ.

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланған борыштық құралдарды тануды тоқтатқаннан кейін бұрын өзге жиынтық табыс құрамында танылған жиналған табыс/шығыс өзіндік капиталдан пайда немесе залал санатына қайта жіктеледі. Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланған санатқа жатқызылатын үлестік құралдарды тануды тоқтатқаннан кейін, керісінше бұрын өзге жиынтық табыс құрамында танылған жиналған пайда немесе залал, пайда немесе шығын санатына қайта жіктелмейді, бірақ өзіндік капиталдың басқа бабының құрамына ауыстырылады. Бастапқы танудан кейін амортизацияланған құны бойынша немесе өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдар құнсыздануға жатады.

Кепілмен қамтамасыз ету

Банк клиенттердің міндеттемелеріне қатысты егер ол қажет деп санаса, кепілмен қамтамасыз етуді алады. Әдетте, кепілмен қамтамасыз ету клиенттің қолда бар міндеттемелеріне де, болашақ міндеттемелеріне қатысты мұндай активтер бойынша Банкке талап ету құқығын беретін клиент активтерінің кепіл түріне ие болады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Қаржы активтерін қайта жіктеу

Оған сәйкес Банк қандай да бір қаржы активтерін ұстап қалатын бизнес-үлгі өзгерген жағдайда, мұндай активтерге қатысты қайта жіктелу жүргізіледі. Жаңа санатқа жататын жіктеуге және бағалауға қойылатын талаптар Банктің қаржы активтерін қайта жіктеуге алып келген бизнес-үлгіде өзгерістер туындағаннан кейін бірінші есепті кезеңнің бірінші күнінен бастап перспективалы қолданылады. Шартта көзделген ақша ағындарындағы өзгерістер төменде келтірілген есеп саясатына сәйкес талданады

«Қаржы активтерін түрлендіру және тануды тоқтату».

Қаржы активтерін түрлендіру және тануды тоқтату

Қаржы активі бастапқы тану күні мен қаржы активін өтеу күнінің арасында активтің ақша ағындарын реттейтін шарт талаптарын қайта қарау немесе басқа түрдегі өзгерту болған жағдайда түрлендіріледі. Түрлендіру шартпен көзделген ақша ағындарының сомасына және/немесе мерзіміне дәл сол уақыт сәтінде немесе болашақтағы уақыт сәтінде әсер етеді. Сонымен қатар, бұрыннан бар заем бойынша қолданыстағы ковенанттарды енгізу немесе түзету мұндай жаңа немесе түзетілген ковенанттар ақша ағындарына дереу әсер етпесе де өзгерістерді білдіреді, бұл ретте, олар сақталмаған болса, ақша ағындарына да әсер етуі мүмкін (мысалы, ковенантты бұзған жағдайда заем бойынша пайыздық мөлшерлеме артуы мүмкін).

Мүмкіндігінше, Банк қамтамасыз етуден құн өндірмей-ақ заемдарды қайта құрылымдауды көздейді. Мұндай қайта құрылымдау өтеу мерзімін ұзартуды және жаңа заем талаптарын келісуді қамтиды. Талаптар қайта қаралғаннан кейін, құнсыздану талаптардың өзгеруіне дейін есептелген бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені (бұдан әрі – «ТПМ») пайдалана отырып бағаланады, ал заем мерзімі өткен деп есептелмейді. Басшылық барлық критерийлердің орындалуын және болашақ төлемдер өте жоғары деңгейде болуын қамтамасыз ету үшін қайта қаралған талаптармен заемды тұрақты түрде бақылайды. Заемдар заем бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы жеке немесе ұжымдық түрде құнсыздану бойынша бағаланады. Қайта қарастырылған талаптар қаржы жағдайындағы нашарлауы бар жеке негізде құнсыздануға бағаланған заемдардың құнсыздануының дәлелі болып табылады.

Банк қаражаттың қайтарылуын барынша жоғарылату және дефолт тәуекелін азайту үшін заемшымен қаржылық қиындықтар туындаған кезде клиенттерге берілген заемдарды қайта қарайды. Санкциялардан бас тарту заемшы бастапқы шарттық талаптарды сақтау үшін барлық ақылға қонымды шараларды қолданған, дефолттың жоғары тәуекелі бар немесе дефолт орын алған жағдайда жүзеге асырылады, сондай-ақ заемшы қайта қаралған шарттық талаптарды орындай алады деп күтілуде. Талаптарды қайта қарау көбінесе заемды өтеу мерзімін ұзартуды, заем бойынша ақша ағынының мерзімін өзгертуді (негізгі борыш сомасы есебіне төлемдер және пайыздар), сондай-ақ кредиторға тиесілі (негізгі борыш сомасы бойынша берешек немесе пайыздарды кешіруді) ақша ағынының сомасын азайтуды және ковенантты түзетуді қамтиды. Банкте заңды тұлғаларға берілген заемдарға, сондай-ақ жеке тұлғаларға берілген заемдарға қатысты қолданылатын санкциялардан бекітілген бас тарту саясаты бар.

Қаржы активі өзгерген кезде Банк осы өзгерісті активті тануды тоқтатуға әкеп соға ма жоқ па, соны бағалайды. Банктің саясатына сәйкес, егер түрлендіру шарт талаптарында елеулі айырмашылықтар тудырса, тануды тоқтатуға әкеп соқтырады. Өзгертілген талаптар бастапқы шарт талаптарынан айтарлықтай ерекшеленетінін анықтау үшін Банк сапалы факторларды талдайды. Мысалы, шартта көзделген талаптарды өзгерткеннен кейін ақша ағындары негізгі борыш сомасы пен пайыздар

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

бойынша төлемдерді қамтиды, шарт немесе контрагент валютасы өзгерді. Сондай-ақ пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру дәрежесі, өтеу мерзімі, ковенанттар да талданады.

Коммерциялық себептерге байланысты қаржы активін өзгерткен кезде, Банк әртүрлі сапалық факторларды (валютаның, пайыздық мөлшерлеменің, өтеу мерзімінің өзгеруі) ескереді және ескі заемды тануды тоқтату және әділ құн бойынша жаңа заемды тануды тоқтату керек пе деген қорытынды жасайды.

Қаржы активін тануды тоқтатқан жағдайда, ККЗ бойынша бағалау резерві осы күнге активтің таза баланстық құнын анықтау үшін тануды тоқтату күніне қайта бағаланады. Жаңа қаржы активінің қайта қаралған баланстық құны мен жаңа әділ құнының арасындағы айырмашылық жаңа талаптарға сәйкес пайданың туындауына әкеледі немесе тануды тоқтатудан залал тудырады. Жаңа қаржы активіне қатысты ККЗ бойынша бағалау резервінің мөлшері, егер жаңа заем пайда болған кезде кредиттік-құнсызданған деп қарастырылатын жағдайларды қоспағанда, келесі 12 айдағы ККЗ мөлшері негізінде есептелетін болады. Бұл жаңа заемның әділ құны оның қайта қаралған номиналды құнына айтарлықтай дисконтпен танылған кезде ғана қолданылады, себебі өзгеріс нәтижесінде төмендетілмеген дефолт тәуекелі жоғары болып қалады. Толығырақ ақпарат алу үшін 12-ескерпені қараңыз.

Құнсыздану

Қаржы активтерінің құнсыздануы мынадай факторларды ескере отырып есептелді:

- ККЗ есептеу үшін Банк заемды жеке және топтық негізде кредиттік тәуекелдің жалпы сипаттамаларына негізделген активтерді топтастырумен бағалайды.
- ККЗ - олардың ықтималдығы ескеріле отырып, кредиттік шығындардың сәйкес құнын бағалауды білдіреді. Бұл шығындардың бағалануы шарт бойынша Банкке тиесілі ақшалай қаражат ағындарының және тиісті актив үшін ТПМ арқылы дисконтталған бірқатар экономикалық сценарийлердің ықтималдығын талдау негізінде Банк алатын ақшалай қаражаттың ағыны арасындағы айырмашылықтың сәйкес құнын білдіреді.
- Есептеу шамадан тыс шығындарсыз немесе күш-жігерсіз алуға болатын ақылға қонымды және расталған ақпарат негізінде жүзеге асырылады. Қамтамасыз етілген қаржы активінің күтілетін болашақ ақша қозғалысының ағымдағы құнын есептеу өндіріп алудың ықтимал немесе болмайтынына қарамастан, қамтамасыз етуді алу және іске асыру шығындарын алып тастағанда өндіріп алудың нәтижесі болуы мүмкін ақша қаражатының қозғалысын көрсетеді. Резервтер шығындарды талдау бойынша Банктің жеке тәжірибесіне және заемшының борышына қызмет көрсету мүмкіндіктері мен кредиттік тарихына сүйене отырып, кредиттік тәуекелдің әрбір санатында активтер бойынша танылуы ықтимал шығындар деңгейіне қатысты басшылықтың жол берулеріне негізделген.
- Қазынашылық операциялар (борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар, «кері РЕПО» операциялары, банкаралық заемдар мен депозиттер, корреспонденттік шоттар бойынша операциялар, қазынашылық операциялар бойынша дебиторлық берешек) бойынша құнсыздану есебі контрагенттің рейтингі, дефолт ықтималдығы, мәміле мерзімі және дефолт бойынша шығын деңгейін ескере отырып жасалады.
- Қазынашылық операциялар бойынша күтілетін кредиттік шығындарды бағалау жеке негізде жүргізіледі (дебиторлық берешек түрінде белгілі бір талаптарды қоспағанда).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Қаржы активтері келесі тәсілге сәйкес қоржынға бөлінеді:

- 1-кезең: актив танылғаннан бергі уақытта кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюы болмаған кезде, құнсыздану алдағы 12 айдағы күтілетін шығындар сомасында танылады;
- 2-кезең: актив танылған кезден бастап кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюы, құнсыздану қаржы активінің қызмет ету мерзімі ішінде күтілетін шығындар сомасында танылады;
- 3-кезең: қаржы активі дефолт болып табылады немесе құнсыздану белгісі бар.

Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер

ККЗ бағалауды өлшемі мыналарға тең бағалау резервінің көмегімен жүргізу қажет:

- келесі 12 айда күтілетін шығындар шамасына, яғни қаржы құралын қолданудың барлық мерзімі ішінде кредиттік шығындарының бөлігіне, бұл есепті күннен кейінгі 12 ай ішінде болуы мүмкін құрал бойынша міндеттемелерді орындамау салдарынан күтілетін кредиттік залалдар («1-кезең»);
- қаржы құралының бүкіл қолданылу мерзімі ішінде күтілетін, оның қолданылу мерзімі ішінде құрал бойынша міндеттемелерді орындамаудың барлық ықтимал жағдайлары салдарынан туындайтын кредиттік залалдардың шамасына тең («2-кезең» және «3-кезең»).

Кезеңдер туралы егжей-тегжейлі ақпарат 5, 8, 9, 10, 12 және 15-ескертпелерде келтірілген.

Қаржы құралының бүкіл қолданылу мерзімі ішінде ККЗ-ның толық шамасының мөлшерінде бағалау резервін құру құралды бастапқы тану сәтінен бастап ол бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы жағдайында талап етіледі. Барлық басқа жағдайларда ККЗ-ға арналған резервтер ККЗ-ға 12 ай ішінде тең сомада қалыптастырылады.

- Пайдаланылмаған кредиттік қаражатқа қатысты ККЗ, егер міндеттемені ұстаушы кредит қаражатын іріктеуді жүзеге асырған жағдайда, шарт бойынша Банкке тиесілі ақша қаражаты ағындарының келтірілген құны мен кредит қаражатын іріктеген жағдайда Банк алуды күтетін ақша қаражаты ағындарының арасындағы айырманы білдіреді; және
- Қаржылық кепілдіктер шарттарына қатысты ККЗ Банк ұстаушыдан, заемшыдан немесе кез келген басқа тараптан алуды күтетін кез келген соманы шегере отырып, ұстаушыға кепілдікпен қамтамасыз етілген борыштық құралдың өтемін төлеу үшін күтілетін төлемдер арасындағы айырманы білдіреді.

ККЗ-ны бағалау жеке заемдарға қатысты немесе тәуекелдің ұқсас сипаттамасы бар заемдар портфельдері бойынша жүргізіледі. ККЗ бойынша бағалау резервінің есебі (жеке немесе топтық негізде) бастапқы ТПМ пайдаланып, актив үшін күтілетін ақша ағынының сәйкес құнының негізінде есептеледі.

ККЗ шамасын анықтаған кезде, дефолттың анықтамасын қолдану өте маңызды. Дефолт анықтамасы ККЗ сомасын бағалау және бағалау резервінің келесі 12 ай үшін немесе кредиттеудің барлық мерзімі үшін есептелгенін анықтау үшін пайдаланылады, өйткені «дефолт» ұғымы ККЗ бағалауға да, кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюын анықтауға да әсер ететін «дефолт ықтималдығы» ұғымының бөлігі болып табылады (4-ескертпеде ұсынылған).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Негізделген болжамды ақпараттар туралы толығырақ мәлімет алу үшін 29-ескертпені қараңыз.

РЕПО және кері РЕПО келісімдері және бағалы қағаздар ұсыну

Банк өз қызметінің барысында қаржы активтерін сату туралы және кері сатып алу туралы келісімдер (бұдан әрі – «РЕПО келісімдері»), сондай-ақ сатып алу туралы және қайтадан кері сату туралы келісімдерді (бұдан әрі – «кері РЕПО келісімдері») бекітеді. РЕПО және кері РЕПО операцияларын Банк сауда жасау мақсатында өтімділікті басқару элементі ретінде пайдаланады.

РЕПО келісімдері қамтамасыз етілген қаржыландыру операциялары ретінде қарастырылады. РЕПО келісімдері бойынша сатылған бағалы қағаздар қаржы жағдайы туралы есепте көрсетіледі, егер қамтамасыз етуді алған тараптың оларды сату, не болмаса қайта кепілге беру құқығы болса, мұндай бағалы қағаздар РЕПО келісімдері бойынша кепілге салынған бағалы қағаздар ретінде жіктеледі. Тиісті міндеттеме кредит мекемелерінің немесе клиенттердің қаражатында атап көрсетіледі.

Кері РЕПО келісімдерінің негізінде сатып алынған бағалы қағаздар кредит мекемелеріндегі қаржы, клиенттерге берілген заемдар немесе тиісінше ақшалай қаражаты және олардың баламасы ретінде есепке алынады. Сату мен кері сатып алу құны арасындағы айырма пайыздық пайда ретінде қарастырылады және РЕПО келісімдері әрекет ететін кезең үшін, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептеледі.

Контрагенттерге қарызға берілген бағалы қағаздар қаржы жағдайы туралы есепте көрсетіледі. Үшінші бір тарапқа сатылған, оларды сату мен сатып алу «пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайдада/(залалда)» есепке алынатындарды қоспағанда, тартылған бағалы қағаздар қаржы жағдайы туралы есепте көрсетілмейді. Оларды қайтару бойынша міндеттемелер саудалық міндеттеме ретінде әділ құнмен көрсетіледі.

Банк бағалы қағаздар бойынша РЕПО шарттарын және бағалы қағаздармен заемдар бойынша мәмілелер бекітеді, олар бойынша кәдімгі нарықтық тәжірибеге сәйкес қамтамасыз етуді алады немесе береді. Қазақстандағы және Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы («ТМД») елдеріндегі кері сатып алу операцияларының стандартты талаптарына сәйкес қамтамасыз етуді алушы мәміле бойынша есеп айырысқан кезде баламалы бағалы қағаздарды қайтарған жағдайда қамтамасыз етуді сату немесе кепілге қайта салу құқығына ие.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Өзара есепке алу

Қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша өзара есепке алу жүргізіліп, таза сомасы есепке алынған сомаларды есептеуге заңды тұрғыдан құқығы болған кезде және нетто-негізде реттеуді жүргізу немесе бір мезетте активті сату және міндеттемені өтеу ниеті болған кезде қаржы жағдайы туралы есепте көрсетіледі. Шығып кеткен болып танылмайтын қаржы активін есепке алу кезінде Банк берілетін активті және оған сәйкес міндеттемені өзара есепке алуды орындамайды. Егер ол қандай да бір стандарт немесе түсіндіру бойынша талап етілмесе немесе рұқсат етілмесе, пайда мен залал бойынша өзара есепке алу жүргізілмейді және жеке Банктің есепке алу саясаттарында ашылмайды.

Туынды қаржы құралдары

Банк туынды қаржы құралдарының бөлігі болып табылады, олардың кейбірі саудаға арналған, ал қалған бөлігі пайыздық, кредиттік және валюталық тәуекелдерді басқаруға арналған. Ұсталатын туынды қаржы құралдарға шетел валютасындағы форвардтық келісімшарттар, пайыздық своптар, валюталық пайыздық своптар және кредиттік-дефолт своптары жатады.

Туынды қаржы құралдары бастапқыда туынды қаржы құралы жасалған күнгі әділ құн бойынша есепке алынады және кейінірек әрбір есептік күнгі олардың әділ құнына қайта бағаланады. Осыдан туындайтын пайда немесе залал тікелей пайда немесе залал құрамында танылады.

Оң әділ құны бар туынды қаржы құралдары қаржы активі ретінде танылады, ал теріс әділ құны бар туынды қаржы құралдары қаржы міндеттемесі ретінде танылады. Туынды қаржы құралдары ұзақ мерзімді активтерде немесе егер құралдың қалған мерзімі 12 айдан асатын болса және оны сату немесе қайтару 12 ай ішінде күтілмесе ұзақ мерзімді міндеттемелерде есепке алынады. Басқа туынды қаржы құралдары қысқа мерзімді активтерге немесе қысқа мерзімді міндеттемелерге қосылады.

Қаржы активтері болып табылмайтын негізгі шарттар, негізгі гибридтік шарттарға енгізілген туынды құралдар, туынды құралдың анықтамасына сай болған жағдайда, олардың туынды құралдарының құрамына кіретін жағдайда, жеке туынды құрал ретінде көрсетіледі, олардың тәуекелдері мен сипаттамалары негізгі шарттардың тәуекелдерімен және сипаттамаларымен тығыз байланысты емес және негізгі шарттар пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланбайды.

Егер кіріктірілген туынды құрал жататын құрама құралдың қалған қолданылу мерзімі 12 айдан асса және таяудағы 12 ай ішінде оны сату немесе өтеу күтілмесе, кіріктірілген туынды құралдар айналымнан тыс активтердің немесе ұзақ мерзімді міндеттемелердің құрамында ұсынылады. Өзге де кіріктірілген туынды құралдар айналымдағы активтер немесе қысқа мерзімді міндеттемелер ретінде ұсынылады.

Форвардтар

Форвардтық және фьючерстік келісімшарттар белгіленген қаржы құралын анықталған бағамен және белгіленген уақытта сатып алу немесе сату жөніндегі шарттық келісімдерді білдіреді. Форвардтық келісімшарттар биржалық емес нарықта бекітілетін стандарттық емес келісімшарттар болып табылады. Фьючерстік келісімшарттар реттелетін биржаларда стандартты сомаларға ресімделеді және оларға күнделікті ақшалай нысандағы кепілдікті депозиттің болуы жөніндегі талап әрекет етеді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Форвардтық және фьючерстік келісімшарттардағы тәуекелдің негізгі айырмашылығы кредиттік тәуекелге және өтімділік тәуекеліне қатысты.

Банк форвард шарттары бойынша контрагенттерге қатысты кредиттік тәуекелді көтереді. Фьючерстік шарттармен байланысты кредиттік тәуекел минималды болып табылады, өйткені ақшалай кепілдік депозитін енгізу бойынша биржа талаптары кез келген жағдайда осы келісімшарттардың орындалуын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Форвард шарттары бойынша есептеулер жалпы негізде жүргізіледі және осылайша олармен байланысты өтімділік тәуекелі есептеулері нетто-негізде реттелетін фьючерстік шарттар бойынша тәуекелге қарағанда жоғары деп есептеледі. Келісімдердің екі түріне байланысты нарықтық тәуекел туындайды.

Своптар

Своптар – бұл екі тарап арасындағы төлем ағындарын белгілі бір уақыт ішінде көрсетілген базалық индекстің қозғалысын, мысалы, пайыздық мөлшерлемені, шетел валютасының бағамын немесе акция бағамын ескере отырып, келісілген шартты сомалар негізінде айырбастау туралы келісім.

Пайыздық своптарға Банктің өзге қаржы институттарымен бекітетін келісімшарттары жатады, бұл шарттар бойынша Банк тіркелімді пайыз мөлшерлемесін төлеу немесе алу орнына, тиісінше, құбылмалы сыйақы мөлшерлемесін төлейді немесе алады. Төлем ағындары, әдетте, алынған айырмашылықтың бір жағын төлеумен өзара есептеледі.

Валюталық своп шеңберінде Банк валютаның бір түрімен белгіленген соманы төлейді және екінші бір валютамен белгіленген соманы алады. Көпшілік жағдайда валюталық своптар бойынша есептер жалпы негізде орындалады.

Кредиттік тәуекел своптары екі тарап арасындағы көрсетілген шартты сомаларға байланысты айтылған кредиттік оқиғаларға қатысты төлемдерді жүзеге асыру туралы шарттық келісімдер болып табылады. Банк своп мәні болып табылатын бағалы қағаз бойынша контрагенттің дефолт тәуекелдерін азайту мақсатында арнайы сақтандыру компанияларынан және банктерден кредиттік тәуекел бойынша своп сатып алады.

Опциондар

Опциондарға олардың шеңберінде сатып алушы қаржы құралын белгілі бір сомаға белгіленген баға бойынша не белгіленген болашақ күнге немесе келісілген кезең ішінде кез келген уақытта сатып алу немесе сату құқығына ие болатын, бірақ міндеті емес шарттық келісімдер жатады. Банк реттелетін биржаларда және биржадан тыс нарықтарда опциондарды сатып алады және сатады.

Банк сатып алған опциондар Банкке базалық активті келісілген баға бойынша не опционның қолданылуы аяқталған күні не оған дейін сатып алуға (сатып алуға опциондар) немесе сатуға (сатуға опциондар) мүмкіндік береді. Банк сатып алынған опциондар бойынша олардың әділ құнын білдіретін баланстық құны шегінде ғана кредиттік тәуекелге ұшырауы мүмкін.

Банк берген опциондар сатып алушыға базалық активті келісілген бағамен не опционның қолданылу мерзімі аяқталған күні не оған дейін сатып алуға немесе Банкке сатуға мүмкіндік береді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Банк пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін және валюталық тәуекелді басқару үшін туынды қаржы құралдарын (деривативтерді), оның ішінде валюталық форвардтық келісімшарттарды, пайыздық своптарды және валюталық своптарды пайдаланады. Туынды қаржы құралдары туралы қосымша ақпарат 7-ескертпеде берілген.

Туынды қаржы құралдарымен жасалған шарттар бойынша Банк тәуекелінің мөлшері нарықтық және кредиттік тәуекелдерді, сондай-ақ Банктің өтімділік тәуекелін жалпы басқару шеңберінде мұқият бақыланады (30-ескертпе).

Кредиттік-құнсыздандырылған қаржы активтері

Қаржы активі осындай қаржы активі бойынша болашақ есептік ақша ағындарына кері әсер ететін бір немесе бірнеше оқиғалар болған жағдайда кредиттік-құнсыздандырылған деп есептеледі. Кредиттік-құнсыздандырылған қаржы активтеріне қатысты «3-кезеңнің» активтері термині қолданылады. Кредиттік құнсыздану белгілері келесі оқиғалар бойынша бақыланатын деректерді қамтиды:

- заемшының немесе кредитордың елеулі қаржылық қиындықтары;
- шарт талаптарының бұзылуы, мысалы, дефолт немесе төлем мерзімінің өтуі;
- кредитор өзге жағдайда ұсынбайтын, заемшының қаржылық қиындықтарына байланысты экономикалық себептер немесе шарт талаптарына сәйкес заемшыға кредитордың талаптан қайтуды беруі;
- қаржылық қиындықтар салдарынан бағалы қағаздарға арналған белсенді нарықтың жоғалуы; немесе
- сәйкес кредиттік шығындарды көрсететін үлкен жеңілдікпен қаржы активін сатып алу.

Кейбір жағдайларда жеке оқиғаны анықтау мүмкін емес, өйткені қаржы активінің кредиттік құнсыздануы бірнеше оқиғалардың жиынтық әсерінен болуы мүмкін. Әр есептік күнгі жағдай бойынша Банк амортизацияланған құны бойынша немесе өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері болып табылатын борыш құралдарының кредиттік құнсыздануына баға береді. Мемлекеттік және корпоративтік борыш құралдарының кредиттік құнсыздануын бағалау кезінде Банк облигациялардың кірістілігі, кредиттік рейтингтер және заемшының қаржыландыру мүмкіндігін арттыру сияқты факторларды ескереді.

Егер заемшыға қаржылық жай-күйінің нашарлауына байланысты басқаға беру ұсынылса, басқаға беруді ұсыну нәтижесінде шартта көзделген ақша ағындарын алмау қатері едәуір төмендегені, ал құнсызданудың басқа да белгілері болмағаны туралы дәлелдемелер болмаған жағдайда, заем кредиттік-құнсызданған болып есептеледі. Оларға қатысты басқаға беру қаралған, бірақ берілмеген қаржы активтері, егер кредиттердің құнсыздануының байқалатын, оның ішінде дефолтты айқындауға сәйкес келетін белгілері болған жағдайда, кредиттік-құнсызданған болып есептеледі. Дефолтты анықтау төлем ықтималдығының болмау белгілерін және төлем мерзімінің аяқталғанын (90 күн және одан көп кешіктірілген кезде) қамтиды. Кросс-дефолтты пайдалану туралы шешім заемшының және кредиттік тәуекелді қамтамасыз ету және оның маңыздылығы сияқты объектінің талаптарын жеке бағалауға негізделеді.

Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсыздандырылған қаржы активтері («СҚКҚ»)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

СҚКҚ қаржы активтері басқаша ескеріледі, өйткені мұндай актив бастапқы тану сәтінде кредиттік-құнсыздану болып табылады. Осы активтерге қатысты Банк бағалау резерві ретінде бастапқы тану күнінен бастап активтің күтілетін қолданылу мерзімі ішінде кредиттік залалдар мөлшерінің барлық өзгерісін таниды; бұл ретте, барлық өзгеріс пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Осындай активтердің күтілетін кредиттік залалдар шамасының оң өзгерісі болған жағдайда, құнсызданудан болған шығын танылады (кредиттік залалдар бойынша шығысты қалпына келтіру).

Есептен шығару

Заемдар мен борыштық бағалы қағаздар Банктің қаржы активін қайтару жөнінде ақылға қонымды күту болмаған кезде (толық немесе ішінара) есептен шығарылады. Бұл Банк заемшының есептен шығарылатын соманы өтеу үшін жеткілікті ақша ағымын шығаратын активтері немесе кіріс көзі жоқ деп шешкен кездегі жағдай. Есептен шығару - бұл тануды тоқтату. Банк қаржы активтерін есептен шығару үшін мәжбүрлеу шараларын қолдануы мүмкін. Банктің мәжбүрлеу әрекеттері нәтижесінде қалпына келтіру құнсызданудан кейін кіріс кіргізеді. Кепілдендірілген заемдар кепілмен қамтамасыз етуді сатқаннан кейін түскен кез келген түсімді алғаннан кейін есептен шығарылады. Кепілмен қамтамасыз етуді сатудың ықтимал таза құны анықталса және одан әрі қалпына келтірудің ақылға қонымды күтуі болмаған жағдайда, есептен шығару бұрын мүмкін болуы мүмкін.

Қаржы активтері мен міндеттемелерді тануды тоқтату

Қаржы активтері

Қаржы активтерінің (немесе бұл орынды болған кезде, осындай қаржы активтерінің бір бөлігінің немесе осыған ұқсас қаржы активтері тобының бір бөлігінің) танылуын тоқтату мынадай жағдайда іске асырылады:

- егер активтен түскен ақшалай қаражат ағымын алу құқығының мерзімі аяқталған болса;
- Банк өзінің активтен ақшалай қаражат ағымын алу құқығын басқаға берген болса немесе активтен түскен ақшалай қаражаты ағымын алу құқығын сақтап қала отырып, бірақ оларды «аралық» келісімге сәйкес үшінші тарапқа көп кешіктірмей толық төлеу жөнінде міндеттеме қабылдаған жағдайда; және
- Банк іс жүзінде (а) актив бойынша тәуекелдің және сыйақының барлығын берген болса, не болмаса (б) актив бойынша тәуекелдің және сыйақының барлығын іс жүзінде ұстап қалмаған, бірақ активке бақылау жүргізуді берген болса.

Қаржы активі аударылғаннан кейін оны тану тоқтатылады және бұл аударым тануды тоқтату талаптарына сай болады. Аударуға сәйкес Банктен (а) актив бойынша ақша ағымдарын алуға келісімшарттық құқық беру немесе (б) актив бойынша ақша ағымдарына құқықты сақтау, алайда үшінші тарапқа қатысты осы ақша ағымын төлеу бойынша келісімшарттық міндеттеме қабылдау талап етіледі. Аударым жүргізілгеннен кейін Банк аударылған активтерге иелік етуден түскен пайданың және тәуекелдің сақталу деңгейіне қайта бағалау жүргізеді. Егер тәуекел мен пайданың барлығы негізінен сақталған болса, онда актив қаржы жағдайы туралы есепте одан әрі таныла береді. Егер тәуекел мен пайданың барлығы жалпы берілген болса, бұларды актив бойынша тану тоқтатылады. Егер кейіннен тәуекел мен пайданың барлығы сақталмайтын және берілмейтін болса, Банк активтерге жүргізілетін бақылаудың сақталуын бағалайды. Егер бақылау сақталмаған болса,

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

онда актив бойынша тану тоқтатылады. Егер Банк активті бақылауды сақтайтын болса, онда ол оның қатысуы шеңберінде активті таңдауды жалғастырады.

Қаржы міндеттемесін түрлендіру және тануды тоқтату

Банк қаржы міндеттемелерін тек егер олар өтелсе, күшін жойса немесе олар бойынша талап мерзімі аяқталса, тануды тоқтатады. Қаржы міндеттемесінің баланстық құны арасындағы тануды тоқтату және төленген немесе төленетін өтемақы арасындағы айырмашылық пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Банк пен кредитор арасында айтарлықтай өзгеше талаптармен борыштық құралдарды айырбастау бастапқы қаржы міндеттемелерін реттеу және жаңа қаржы міндеттемесін тану ретінде ескеріледі. Банк бастапқы қаржы міндеттемесін өтеу және жаңа қаржы міндеттемесін тану ретінде қолданыстағы қаржы міндеттемесі немесе оның бір бөлігінің талабында елеулі өзгерісті есепке алады. Банк, егер ақша ағымының дисконтталған сәйкес құны жаңа талаптарға сәйкес, бастапқы тиімді комиссиялық мөлшерлеме бойынша дисконтталған, алынған комиссиялық сыйақыны ұстап қалғандағы комиссиялық сыйақыны қоса алғанда, міндеттеме талаптары айтарлықтай ерекшеленетінін ескере отырып, бастапқы қаржы міндеттемесі бойынша қалған ақша ағымының дисконтталған, сәйкес құнынан кемінде 10%-ға айырмашылығы болатынын басшылыққа алады. Егер түрлендіру айтарлықтай маңызды болмаса, онда мыналардың арасындағы айырмашылықтар: (1) түрлендіруге дейін міндеттеменің баланстық құны; және (2) түрлендіруден кейін ақша ағымының сәйкес құны өзге кіріс пен шығыс құрамында өзгерістен кейін кіріс немесе шығыс ретінде пайда немесе залал арқылы танылуы тиіс.

Салық салу

Табыс салығы бойынша ағымдағы шығындар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес есептеледі.

Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер уақыттық айырмашылыққа қатысты есепке алудың баланстық әдісін пайдалану арқылы есептеледі. Мерзімі кейінге шегерілген табыс салығы активтердің салықтық базасы мен міндеттемелері және баланстық құны арасында пайда болған барлық уақыттық айырмашылықтар бойынша, мерзімі кейінге шегерілген корпоративтік табыс салығы іскерлік беделдің, активтің немесе компанияны шоғырландыру емес және іске асыру сәтінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайда мен залалға да әсері тимейтін операция бойынша міндеттеменің бастапқы көрсетілуі нәтижесінде туындайтын жағдайларды қоспағанда, қаржылық есептілігі мақсатында көрсетіледі.

Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер уақыттық айырмашылықтар қарсы есепке алынуы мүмкін, келешекте салық салынатын табыс алу мүмкіндігі бар шамада көрсетіледі. Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер активті сату немесе міндеттемелерді реттеу кезеңі ішінде қолданылатын салықтық мөлшерлемелер бойынша есеп берілетін күні күшіне енген немесе нақты күшіне енетін салықтық мөлшерлемеге қарай бағаланады. Мерзімі кейінге шегерілген салық өзге жиынтық табыста немесе капиталда есепке алынатын операцияға қатысты жағдайларды қоспағанда, мерзімі кейінге қалдырылған салық тікелей пайда мен залалдарда есепке алынады, мұндай жағдайда мерзімі кейінге қалдырылған салық тағы да өзге жиынтық табыста немесе капиталда есепке алынады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Мерзімі кейінге шегерілген табыс салығы еншілес және қауымдастырылған компанияларға, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялармен байланысты уақыттық айырмашылық бойынша көрсетіледі, уақыттық айырмашылыққа сторно жасау уақытын бақылауға болатын және уақыттық айырмашылыққа жақын келешекте түзетпе жүргізілмеуі мүмкін болатын жағдайлар бұған жатпайды.

Банк мерзімі кейінге шегерілген салық активтері мен міндеттемелерге өзара есеп жүргізеді және қаржы жағдайы туралы есептілікте қорытынды айырмасын көрсетеді, егер:

- Банктің ағымдағы салықтық талаптар мен ағымдағы салықтық міндеттемелерге қарсы есепке алу жүргізу үшін заңды түрде бекітілген құқығы болса; және
- Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер бір салықтық субъектіден бір салықтық орган өндіріп алатын пайда салығына жатқызылатын болса.

Қазақстан Республикасында Банк қызметіне қатысты қолданылатын әртүрлі операциялық салықтар әрекет етеді. Бұл салықтар пайда салығынан басқа салықтардың құрамында көрсетіледі.

Егер салықтық тексеру нәтижесі ретінде салық органдары Банктің төлемдер жүргізуін міндеттейтін болса, Банк белгісіз салықтық позициялар бойынша резервті көрсетеді. Бұл резерв Банктің төлеуге жататын сомасына қатысты ең жақсы баға негізінде бағаланады. Резервтер, басшылық олардың енді талап етілмейтінін немесе заңна талаптарына сәйкес анықтаған кезеңде табыс салығы бойынша резервтегі табысқа қайтарылады.

Негізгі құралдар

Негізгі құрал, жинақталған құнның тозуы мен құнсыздануы шегерілгеннен кейінгі бастапқы құн бойынша көрсетіледі, ғимараттар мен құрылыстар бұған жатпайды, олардың құны қайта бағалау жүргізілетін күнгі әділ құны болып табылатын қайта бағаланған құнмен, кейін құнсызданудан жинақталған амортизация мен жинақталған залалдардың шегерілгеннен кейінгі құн бойынша көрсетіледі.

Нысанды амортизациялау оны пайдалануға қол жеткізу мүмкін болғанда басталады. Амортизациялау активтерді тиімді пайдаланудың мынадай бағалау мерзімдері ішінде құнды біркелкі шығынға жазу әдісімен есептеледі:

	Жылдар
Ғимараттар мен құрылыстар	20-100
Көлік құралдары	5-7
Компьютерлер мен банктік жабдықтар	5-10
Басқалар	7-10

Жалға берілген меншікті жақсартуларды амортизациялау жалданған тиісті активтерді пайдалы қолдану мерзімі ішінде есептеледі. Ағымдағы және күрделі жөндеу бойынша шығыстар пайда мен залалдар туралы есептілікте, егер капиталдандыру бойынша талаптарды қанағаттандырмайтын болса, операциялық шығындар құрамында олардың пайда болу кезеңінде көрсетіледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Негізгі құралдардың баланстық құны әрбір есептік күнге, есепке алуда көрсетілген соманың, оның орны толтырылатын құнынан асуы мүмкін мәніне талданады және, егер баланстық құн мұндай есеп айырысатын орын толтыру құнынан асатын жағдайда активтер құны орын толтыратын есеп айырысу құнынан артатын болса, онда активтер құны орны толатын құнға дейін төмендетіледі. Құнсызданудан болған зиян тиісті кезеңде танылады және операциялық шығыстар құрамына қосылады.

Қызмет көрсетуге немесе әкімшілік мақсатқа арналған қолда бар ғимараттар мен құрылыстар қаржы жағдайы туралы есепте қайта бағаланған құнымен көрсетіледі, бұл құн білікті тәуелсіз бағалаушылар нарықтық мәліметтер негізінде белгілеген, кейіннен жинақталған тозу мен құнсызданудан зияндар шегерілгеннен кейін анықталады. Активтердің баланстық құны есептік күнгі жағдайға сәйкес әділ құнмен есептеу әдісі бойынша анықталуы мүмкін болатын құннан елеулі айырмашылықта болмауы үшін қайта бағалау ұдайы түрде жүргізіліп отырады.

Қайта бағалау нәтижесінде жылжымайтын мүлік құнының кез келген ұлғайтылуы негізгі құралдарды қайта бағалау резерві құрамында көрсетіледі, пайда мен залалдар туралы есепте бұрын танылған сол актив құнының азайтылған сомасы өтелетін жағдай бұған жатпайды. Бұл жағдайда ұлғайтылған құн сомасы пайда мен залалдар туралы есепте бұрын ескерілген активтердің азайтылған құны мөлшерінде танылады. Қайта бағалау нәтижесінде туындаған активтің баланс құнының азайтылуы пайда мен залалдар туралы есепте аталған активтің бұған дейінгі қайта бағалану нәтижесінде пайда болған қайта бағалау құнынан қаншалықты асатын болса, сол мөлшердегі деңгейде танылады.

Қайта бағаланған ғимараттар мен жайлардың амортизациясы пайда мен залалдар туралы есепте көрсетіледі. Қайта бағаланған меншік одан әрі сатылған немесе шығарылған жағдайда негізгі құралдарды қайта бағалау резервінің құрамында ескерілген тиісті оң мәнді нәтиже бөлінбеген пайда есебіне аударылады.

Аяқталмаған құрылыс нысандары құнсызданудан шығындар шегерілген нақты құн бойынша есепке алынады. Құрылыстың құнына кәсіби қызметтердің құнын, сондай-ақ белгілі бір талаптарға сәйкес келетін активтер үшін Банктің есептік саясатына сәйкес капиталдандырылатын заемдар бойынша шығындар кіреді. Осындай аяқталмаған құрылыс нысандары құрылысты аяқтау немесе жоспарланған пайдалануға дайын болу сәтіне негізгі құралдардың тиісті санаттарына жатады. Осы активтер бойынша амортизацияны есептеу негізгі құралдардың басқа нысандары бойынша сияқты активтердің жоспарланған пайдалануына дайын болу сәтінен басталады.

Негізгі құралдар нысаны сатылған жағдайда немесе активті пайдалануды жалғастырудан болашақ экономикалық пайда түсіру күтілмеген жағдайда, есептен шығарылады. Негізгі құралдар нысандарын сатудан немесе өзге шығуынан түскен кіріс немесе зиян осы нысандарды сату бағасы мен баланстық құны арасындағы айырмашылық ретінде анықталады және пайдалар немесе залалдарда танылады.

Материалдық емес активтер

Жеке мәмілелер шеңберінде сатып алынған, пайдаланудың соңғы мерзімдері бар материалдық емес активтер құнсызданудан жинақталған амортизация мен жинақталған шығын шегерілген сатып алу құны бойынша есепке алынады. Тиімді пайдаланудың күтілудегі мерзімдері мен амортизацияны есептеу әдісі әр есептік кезеңнің соңына талданады, бұл ретте бағалаулардағы барлық өзгерістер салыстырмалы көрсеткіштерді қайта қарастырмастан есептілікте көрсетіледі. Материалдық емес

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

актив сатылған кезде немесе оны пайдаланудан не болмаса шығуынан болашақ экономикалық пайда түсімдері күтілмеген жағдайда есептен шығарылады. Активтің шығуынан таза түсімдер мен баланстық құнының арасындағы айырмашылықты білдіретін, материалдық емес активті есептен шығарудан түскен пайда немесе залал есептен шығару сәтінде пайдаға немесе залалға қосылады.

Жеке мәмілелер шеңберінде сатып алынған, пайдаланудың анықталмаған мерзімдері бар материалдық емес активтер құнсызданудан жинақталған залал шегерілген нақты шығындар бойынша есепке алынады. Пайдаланудың анықталмаған мерзімдері бар материалдық емес активтерге амортизация есептелмейді.

Амортизациялау активтерді тиімді пайдаланудың мынадай бағалау мерзімдерінің ішінде құнды бір қалыпты есептен шығару әдісімен есептеледі:

	Жылдар
Бағдарламалық жасақтама	10
Бағдарламалық жасақтаманы пайдалану құқығына лицензиялық келісім	10
Басқалар	10

Сатуға арналған активтер

Ұзақ мерзімді активтермен тікелей байланысты ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер егер мұндай активтердің ағымдағы құны, негізінен, бұларды тұрақты түрде пайдалану арқылы емес, сату арқылы өтелу мүмкіндігі жоғары болса және мұндай активтер (немесе шығу тобы) бұлардың ағымдағы күйінде сатылуы мүмкін болса, сатуға арналған деп жіктеледі (бұдан әрі - «шығу тобы»). Мұндай активтер сатуға арналған деп жіктелген сәттен бастап басшылық бұл активтерді бір жылдың ішінде сатуға ниетті болуға тиіс.

Сатуға арналған активтер сатуға жұмсалатын шығын шегерілгеннен кейінгі бұлардың баланстық және әділ құнымен бағаланады. Егер сатуға арналған активтің әділ құны сатуға жұмсалатын шығын шегерілгеннен кейін оның баланстық құнынан төмен болса, құнсыздану шығынын ұйым пайда мен залалдар туралы есепте сатуға арналған активтер шығыны ретінде тануға тиіс. Активтің әділ құнындағы одан кейінгі кез келген ұлғаю шамасы, сату шығыны шегерілгеннен кейін, осы активтердің құнсыздануы бойынша бұрын танылған жинақталған шығын сомасы болып танылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Клиенттер мен кредит мекемелерінің қаражаттары

Клиенттер мен кредит мекемелерінің қаражаттары бастапқыда мәмілемен тікелей байланысты шығындарды шегергендегі алынған қаражаттың әділ құны бойынша көрсетіледі.

Кейін алынған қаражат амортизациялық құны бойынша көрсетіледі, ал алынған қаражаттың мөлшері мен өтеу кезіндегі сома арасындағы тиісті айырмашылық тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, заем алу кезеңіндегі пайда мен залал туралы есепте көрсетіледі. Егер Банк өзінің меншікті борыштық міндеттемесін сатып алса, онда ол қаржы жағдайы туралы есептен алынып тасталады және міндеттеменің баланстық құны мен мәміледе төленген өтемақы арасындағы айырмашылық пайда мен залалдар туралы есепте көрсетіледі.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар Банктің айналымға шығарған облигациялары болып табылады, олар клиенттер мен кредит мекемелерінің қаражаттары сияқты қағидаттарға сәйкес көрсетіледі. Міндеттемелерді шығару шығындарын шегергендегі алынған сомалар және өтеу құны арасындағы кез келген айырмашылық тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, заем алу кезеңі бойынша пайда мен залалдар туралы есепте танылады.

Резервтер

Резервтер, егер Банк ағымдағы құқықтық міндеттемеге немесе тәжірибеден туындайтын, бұрын болған оқиғалар нәтижесінде пайда болған міндеттемеге иелік ететін болса, сондай-ақ міндеттемені өтеу үшін экономикалық пайдамен байланысты қаржының кері ағыны туындау мүмкіндігі болса және бұл міндеттеме сомасы барынша дәл бағалануы мүмкін болған жағдайда танылады.

Резервтер ретінде көрсетілген сомалар міндеттемемен байланысты тәуекелдер мен белгісіздіктерді есепке ала отырып, Банктің есептік кезеңнің аяғында міндеттемелерін өтеу үшін талап етілетін шығындардың ең таңдаулы бағалауын білдіреді. Егер резерв ағымдағы міндеттемені реттеу үшін бағаланған ақшалай қаражаттың ағынын пайдалану арқылы бағаланған болса, оның баланстық құны осы ақшалай қаражаты ағындарының келтірілген құнын білдіреді (ақшаның уақытша құнының әсері маңызды болғанда).

Резервті реттеу үшін қажетті экономикалық пайдалардың бір бөлігі немесе барлығының үшінші тараптан алынуы күтілетін болса, егер өтемақының алынатыны туралы және дебиторлық берешек сомасының сенімді түрде бағалануы мүмкін екендігі туралы нық сенім болған жағдайда дебиторлық берешек актив ретінде танылады.

Зейнетақылық және басқа да міндеттемелер

Банктің жұмыс берушіден брутто жалақысының ағымдағы төлемінің пайызы ретінде есептелген ұстап қалуды талап ететін Қазақстан Республикасының және Банк жұмыс істейтін басқа елдердің мемлекеттік зейнетақы бағдарламасынан өзге қандай да бір зейнетақымен қамтамасыз ету схемасы жоқ; мұндай шығындар тиісті жалақы есептелген кезеңде есептеледі және пайда мен залалдар туралы есепте операциялық шығыстарға қосылады. Банк әлеуметтік салықты Қазақстан Республикасының және Банк жұмыс істейтін басқа елдердің бюджетіне аударады. Еңбек қызметі аяқталғаннан кейінгі төлемдер бойынша Банктің қандай да бір міндеттемелері жоқ.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Капитал

Банк өзі шығаратын қаржы құралын келісімшарттық келісімнің мәніне сәйкес қаржы активі, қаржы міндеттемесі немесе үлестік құрал ретінде жіктейді. Егер ол ақшалай қаражат немесе басқа қаржы активін ұсыну бойынша, не болмаса ықтимал қолайсыз жағдайларда қаржы активтерін немесе қаржы міндеттемелерін айырбастау бойынша келісімшарттық міндеттеме болса, құрал міндеттеме ретінде жіктеледі. Егер ол міндеттемелер шегерілгеннен кейін Банк активтеріндегі қалған үлеске ғана үміттенген болса, құрал капитал ретінде жіктеледі.

Банк шығарған күрделі қаржы құралдарының компоненті түрлі жағдайларға сәйкес қаржы активтері, қаржы міндеттемелері немесе капитал ретінде жеке жіктеліп, есепке алынады.

Жарғылық капитал

Компаниялар біріктірілетін жағдайды қоспағанда, жаңа акцияларды шығарумен тікелей байланысты үшінші тараптың қызмет ақысын төлеу шығыны капитал құрамында осы эмиссия нәтижесінде алынған соманың азаюы ретінде көрсетіледі. 2003 ж. 13 мамырға дейін алынған қаржының әділ құнының шығарылған акциялардың номинал құнынан асатын сомасы эмиссиялық табыс ретінде көрсетілген. 2003 ж. 13 мамырдан бастап, Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңының жаңа редакциясы қабылданғаннан кейін «акцияның номиналдық құны» деген ұғым акцияларды қоғамның құрылтайшылары арасында орналастырған кезде ғана қолданылады. Барлық өзге инвесторлар үшін жарғылық капитал Банктің акцияларды орналастырудан алған сомасына тең орналастыру бағасы бойынша есепке алынады.

Өтеуі төлеп алынған меншікті акциялар

Банк меншікті акциялардың өтеуін төлеп алған жағдайда, мәміле бойынша тікелей шығындарды қоса алғандағы сатып алу құны, қолданылатын тиісті салық төлемі шегерілгеннен кейін, капитал құрамының өзгерісі ретінде танылады. Банк сатып алған меншікті акциялары айналымнан алынады. Құны өтеліп сатып алынған акциялар өтеуі төлеп алынған меншікті акциялары ретінде жіктеледі және құны бойынша көрсетіледі. Мұндай акциялар шығарылған акциялардың орташа есептелген санынан шегеріледі және олардың құны капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттеме болып танылады және олар жарияланған күні капитал сомасының есебінен шығарылады. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есеп берілетін күнге дейін, сондай-ақ есеп берілетін күннен кейін, алайда қаржылық есептелігін бекіткен күнге дейін ұсынылған немесе жарияланған болса, есептелікте ашылып көрсетіледі.

Меншікті капитал қорлары

Банктің қаржы жағдайы туралы есебіндегі меншікті капиталдың құрамында (өзге жиынтық табыста) көрсетілген қорларға мыналар кіреді:

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

- Өзге жиынтық табыс арқылы бағаланатын қаржы активтерінің әділ құнының өзгеруі мен өзге жиынтық табыс арқылы бағаланатын қаржы активтерінің әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді қамтитын қаржы активтерін қайта бағалау қоры;
- таза инвестицияларды шетел қызметіне қайта есептегенде туындайтын бағамдық айырмашылықтарды көрсету үшін пайдаланылатын Бағамдық айырмашылықтар қоры;
- жер мен ғимараттарды қайта бағалау резервінен тұратын Негізгі құралдарды қайта бағалау қоры.

Шартты міндеттемелер

Шартты міндеттемелер қаржы жағдайы туралы есепте танылмайды, дегенмен, оларды өтеу нәтижесінде қаржының ағымы туындау ықтималдығы аз болған жағдайларды қоспағанда, қаржылық есептілігінде ашылады. Шартты актив қаржы жағдайы туралы есепте танылмайды, бірақ экономикалық пайда табу мүмкіндігі болған жағдайда қаржылық есептілігінде ашылады.

Кірістер мен шығыстарды тану

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қоспағанда, барлық қаржы құралдарына арналған пайыздық кірістер және шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайда мен залал туралы есепте «Пайыздық шығыстар» және «Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер» ретінде «Таза пайыздық кіріс» түрінде танылады.

ТПМ - қаржы құралы бойынша есептік болашақ ақша ағындарын қаржы активінің немесе міндеттеменің күтілетін мерзімі ішінде немесе (егер қолданылса) қысқа мерзім ішінде таза баланстық құнының шамасына дейін дисконттау мөлшерлемесі. Болашақ ақша ағындары құралдың барлық шарттық талаптарын ескере отырып есептеледі.

ТПМ ажырамас бөлігі болып табылатын және кез келген заем туралы уағдаластықпен тікелей байланысты болған тараптар төлеген немесе алған барлық сыйақылар және сомалар, сондай-ақ мәміле бойынша шығындар және барлық басқа сыйақылар немесе жеңілдіктер ескеріледі. Пайда немесе залал арқылы әділ құнымен бағаланатын санаттағы қаржы активтері бойынша мәміле бойынша шығындар бастапқы тану кезінде пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Пайыздық кірістер/пайыздық шығыстар кредиттік құнсызданбаған қаржы активтерінің (яғни, күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервті бағалау шамасын түзетуге дейінгі қаржы активінің амортизацияланған құнына) жалпы баланстық құнына немесе қаржы міндеттемелерінің амортизацияланған құнына ТПМ қолдану арқылы есептеледі. Кредиттік құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кірістер мұндай активтердің амортизациялық құнына ТПМ қолдану арқылы (яғни, олардың күтілетін кредиттік залалдарға қатысты бағалау резервін шегергендегі олардың жалпы баланстық құны) есептеледі. Жасалған немесе сатып алынған кредиттік құнсызданған қаржы активтеріне (ЖСКҚ) арналған ТПМ қаржы активінен күтілетін болашақ ақша ағындарын анықтау кезінде күтілетін кредиттік залалдар сомасын көрсетеді.

Клиенттерге заемдар беру үшін комиссиясы (тиісті тікелей шығындармен бірге) заемдар бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемеге жасалған түзету ретінде танылады. Егер заем беру міндеттемелерінің болуы нәтижесінде заем беру туралы шарт бекітілетін ықтималдылық болса, заем беру міндеттемесі үшін комиссия алдағы кезеңдердің табысы құрамына (тиісті тікелей

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

шығындарымен бірге) қосылады және одан әрі заем бойынша нақты табыстарға жасалған түзету ретінде көрсетіледі. Заем беру бойынша міндеттемелер заем беруге алып келу ықтималдығы төмен болып бағаланатын болса, заем беру міндеттемесі үшін комиссия заем беру бойынша міндеттеменің қалған кезеңі ішінде пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Заем беру міндеттемелерінің әрекет мерзімі заем берілмей аяқталғанда, заем беру міндеттемесінің комиссиясы оның әрекет ететін мерзімі аяқталатын күнгі пайда мен залалдар құрамында танылады.

Қызметтер мен комиссиялар бойынша кірістер

Комиссиялық кірістер клиенттерге осындай қызметтерге айырбас ретінде күтілетін сыйақыны көрсететін сомасы ретінде көрсетіледі. Банк қызмет көрсету бойынша міндеттемелерді, яғни клиентпен келісілген міндеттемелерді орындау бойынша қызметтерді көрсетуге сәйкес клиентпен келісілген сыйақыны таниды.

Әрбір орындалатын анықталған міндеттемеге Банк шарт жасаған кезде оның орындалатын міндеттемелерді ағымдағы уақыт ішінде немесе белгілі бір сәтте орындайтынын және өтеу тіркелімді немесе ауыспалы, өтеу шегін қоса алғанда, мысалы, Банктің ықпалына байланысты емес сыртқы факторлар, болып табылатынын, табылмайтынын анықтайды. Соңында өтеу анықталған орындалатын міндеттемеге бөлінеді.

Клиенттердің шоттарына және кассалық операцияларға қызмет көрсетуден түсетін комиссиялық кірістерге салымдардан алынған сыйақылардың орнына депозиттерден алынған комиссиялар, салымшылардың өтініші бойынша транзакцияларға қызмет көрсету бойынша алымдар және ақшалай қаражатты басқару бойынша операцияларды жүзеге асырудан түскен комиссиялар кіреді. Депозиттер бойынша қызметтер үшін ақы төлеу, әдетте ай сайын тиісті қызмет көрсетілетін кезеңде танылады. Қызмет ақысы сұрау салынған қызмет көрсету транзакциясы аяқталғаннан кейін танылады. Ақшалай қаражатты басқарғаны үшін алынатын төлемдер көрсетілген қызметке қарай танылады.

Пластик карталарға қызмет көрсеткені үшін қызметтер мен комиссиялардан түсетін кіріс кредиттік және дебеттік карталар транзакциясынан түсетін өзара ауысымдық кірістерді қамтиды және тиісті желімен есептескеннен кейінгі уақытта танылады. Бір банктің екінші банкке оның кредиттік карталарымен жасаған операциялары үшін төленетін комиссияны, әдетте, тиісті желі сатып алу көлемі және басқа факторлар негізінде белгілейді. Карталармен байланысты басқа да комиссиялар транзакция аяқталған кезден кейінгі сәтте танылады.

Банктік қызмет көрсетудің өзге де кірістері мен комиссияларына банктік аударымдар, аккредитивтер бойынша алымдар және басқа транзакциялық қызметтер сияқты транзакциялық банктік операциялардың әртүрлі алымдары кіреді. Бұл алымдар, осылайша, транзакция жүргізілген және қызметтер көрсетілген уақытта танылады. Аккредитивтер бойынша алымдар негізінен аккредитив туралы келісімдерге байланысты алынатын алымдарды қамтиды және әдетте келісімшартты орындау кезінде танылады.

ХҚЕС (IFRS) 15 қолдану жеке қаржылық есептілігінде көрсетілген ақпараттың немесе сомалардың ашылуына елеулі әсерін тигізген жоқ.

Шетелдік валютада берілген баптарды қайта бағалау

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Жеке қаржылық есептілігі шетелдік еншілес компанияларды қоспағанда, Банк пен оның еншілес кәсіпорындарының функционалдық валютасы болып табылатын теңгемен беріледі. Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда операция жүргізілетін күндегі айырбастау бағамы бойынша функционалдық валютамен қайта есептеледі. Шетел валютасындағы ақша активтері мен міндеттемелер ҚҚБ есептік күнге сәйкес белгілеген нарықтық айырбастау бағамы бойынша теңгемен қайта есептеледі. Шетел валютасымен мәмілені қайта есептеу нәтижесінде пайда болған пайда мен залалдар шетел валютасын және шетел валютасымен операцияларды қайта бағалаудан алынған таза пайдалар немесе залалдар ретінде пайда мен залалдар туралы есепте танылады. Шетел валютасымен бастапқы құны бойынша бағаланған ақшалай емес баптар бастапқы мәмілелер күніне айырбастау бағамдарын қолдану арқылы қайта есептеледі. Шетел валютасымен әділ құны бойынша бағаланатын ақшалай емес баптар әділ құн айқындалған күнгі айырбастау бағамын пайдалана отырып қайта есептеледі.

Мәміленің келісімшарттық айырбастау бағамы мен мәміле жасалатын күнгі нарықтық айырбастау бағамы арасындағы айырмашылық шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза пайдаға немесе залалға қосылған. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша нарықтық айырбастау бағамы 1 АҚШ доллары үшін 420.91 теңгені, 1 Ресей рублі үшін 5,6 теңгені, 1 еуро үшін 516,79 теңгені құрады (2019 жылдың 31 желтоқсанында – 1 АҚШ доллары үшін 382.59 теңге, 1 Ресей рублі үшін 6,16 теңге, 1 еуро үшін 429,00 теңге болды).

Сегменттік есептілік

Сегмент өнімдер немесе қызмет ұсынумен (операциялық сегмент) немесе белгілі бір экономикалық орта шеңберінде (географиялық сегмент) өнімдер мен қызмет ұсынумен айналысатын, басқа сегменттердің тәуекелдері мен пайдаларынан ерекшеленетін тәуекелге ұрынуы мүмкін және пайда әкелетін Банктің ерекше бір компоненті болып табылады.

Қаржы кепілдіктері мен аккредитивтері

Банк ұсынатын қаржы кепілдіктері мен аккредитивтері, егер дебитор борыштық құралдың түрлендірілген немесе алғашқы талаптарына сәйкес өз уақытында ақы төлеу жүргізе алмайтын болса, басталатын залалдардың өтемақысы ретінде төлемді іске асыруды қарастыратын кредит операцияларын қамтамасыз ету болып табылады. Мұндай қаржы кепілдіктері мен аккредитивтері бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі. Кейіннен олар резерв ретінде көрсетілген сомаға (а) және қаржы кепілдігі немесе аккредитиві бойынша алынған сыйлық түрінде келешектегі кезең табыстарының жинақталған амортизациясына жол берілуі шегерілгеннен кейін бастапқы көрсетілген сомаға (б) қатысты көрсетілген соманың қайсысының артық екендігіне байланысты бағаланады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Банк жалға беруші ретінде

Банк жалдау шарты бойынша жалға беруші ретінде әрекет еткен жағдайларда, әрбір жалдау шарты операциялық жалдау немесе қаржылық жалдау ретінде жіктеледі. Жалға алынатын активтерге меншік құқығымен байланысты, бірақ оларға меншіктің заңды құқығы міндетті емес барлық тәуекелдер мен пайдаларды беруді көздейтін шарттар қаржылық жалдау ретінде жіктеледі. Жалдау басталған күні Банк өзінің қаржы жағдайы туралы жеке есебінде қаржылық жалдаудағы активтерді таниды және оларды жалға алуға таза инвестицияға тең сомада дебиторлық берешек ретінде ұсынады. Бастапқы тікелей шығындар жалға берілетін таза инвестицияның бастапқы бағасына енгізіледі және жалдау мерзімі ішінде танылатын кіріс сомасын азайтады. Алынатын қаржылық кіріс жалдау мерзімі ішіндегі пайыздық кірістердің құрамында таза жалға берілетін инвестициялардың кірістілігінің тұрақты нормасын қамтамасыз ететіндей ескеріледі.

Жалға алынатын активтерге меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды іс жүзінде беруді көздемейтін, бірақ оларға меншіктің заңды құқығы міндетті емес шарттар операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Операциялық жалдау мәні болып табылатын активтер олар жатқызылған санатқа (баланс бабына) сәйкес Банк балансында есепке алынуын жалғастырады. Операциялық жалдау шарттары бойынша дебиторлық берешек есептеу әдісімен жалдау мерзімі ішінде көрсетіледі.

Банк жалға алушы ретінде

Банк жалға алушы ретінде әрекет еткен жағдайларда жалдау шарттарын есепке алу пайдалану құқығының моделін қолдана отырып жүзеге асырылады. Бұл модель жалдау басталған күні жалға алушының жалдау мерзімі ішінде базалық активті пайдалану құқығы үшін жалға берушінің пайдасына жалдау төлемдерін жүзеге асыруға қаржылық міндеті бар деп болжайды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтің бастапқы құны жалдау бойынша міндеттемені бастапқы бағалау шамасын, жалдау бойынша алынған ынталандыру төлемдерін шегергендегі жалдау басталған күнгі немесе осындай күнге дейінгі жалдау төлемдерін, сондай-ақ жалдау шартын жасасуға негізделген, егер жалдау шарты жасалмаса, көтерілмейтін қосымша шығындарды қамтиды.

Пайдалану құқығы нысанындағы активті кейіннен есепке алу бастапқы құны бойынша жүзеге асырылады:

- жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегергенде; және
- жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзетумен.

Амортизация жалдау шарты аяқталған күнге дейін сызықтық әдіспен жүргізіледі.

Жалдау жөніндегі міндеттеме осы күні әлі жүзеге асырылмаған жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бастапқы тану кезінде бағаланады. Келтірілген құн жалдау шартында кепілге салынған пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып немесе қосымша заем қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдалана отырып, жалдау төлемдерін дисконттау жолымен есептеледі.

Жалдау басталған күннен кейін Банк жалдау міндеттемесін келесідей бағалайды:

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

- жалдау бойынша міндеттеме бойынша пайыздарды көрсету үшін баланстық құнын ұлғайта отырып;
- жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін баланстық құнды азайта отырып; және
- жалдау шарттарын қайта бағалауды немесе өзгертуді көрсету үшін баланстық құнды қайта бағалау.

Пайдалану құқығының моделі базалық активті сатып алуға арналған опционды қамтымайтын қысқа мерзімді жалдау шарттарына (12 айдан аспайтын мерзімге), сондай-ақ базалық активтің құны төмен шарттарға (5,000 АҚШ долларына дейін) қолданылмайды. Мұндай жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімі ішінде есептеу әдісімен шығыс ретінде танылады.

Ағымдағы жылға қатысты күшіне енген жаңа және қайта қаралған ХҚЕС

2020 жылғы 1 қаңтарда Банк «Маңыздылықты айқындау» ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС (IAS) 8, «Бизнесті айқындау» ХҚЕС 3 түзетулерін және ХҚЕС стандарттарындағы тұжырымдамалық негіздерге сілтемелерге түзетулерді енгізді.

ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС (IAS) 8 түзетулері материалды айқындауды түсіндіреді және Тұжырымдамалық негіздерде пайдаланылатын материалды айқындауды ХҚЕС стандарттарындағы айқындамаға сәйкес келтіреді. Түзетулер 2020 ж. 1 қаңтар басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы күннен кейін күшіне енеді.

ХҚЕС (IFRS) 3 түзетулері қаржылық есептілікті құрастырушыға операцияны бизнесті біріктіру немесе активтерді сатып алу ретінде қарастыру керектігін анықтауға көмектесу үшін бизнестің анықтамасын түсіндіреді. Түсіндірулер бизнесті біріктіруге 2020 жылғы 1 қаңтардан кейін қолданылады.

Түзетулерді енгізу Банктің қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген жаңа және қайта қаралған ХҚЕС стандарттары

Халықаралық қаржылық есептіліктің стандарттары жөніндегі кеңес (IASB) әлі күшіне енбеген бухгалтерлік есептің бір жаңа стандартын (ХҚЕС (IFRS) 17) және бухгалтерлік есептің қолданыстағы халықаралық стандарттарына түзетулерді (ХҚЕС (IFRS) 1, ХҚЕС (IFRS) 3, ХҚЕС (IFRS) 4, ХҚЕС (IFRS) 7, ХҚЕС (IFRS) 9, ХҚЕС (IFRS) 16, ХҚЕС (IAS) 1, IAS 16, ХҚЕС (IAS) 37, ХҚЕС (IAS) 39 және ХҚЕС (IAS) 41) шығарды. Банк мерзімінен бұрын қандай да бір өзгерістерді қолданбаған. Төмендегі бөлімдерде Банктің болашақ қаржылық есептілігіне әсер етуі мүмкін ХҚЕС өзгерістері түсіндіріледі. Төменде сипатталмаған өзгерістер үшін елеулі әсер күтілмейді.

ХҚЕС (IFRS) 9, ХҚЕС (IAS) 39, ХҚЕС (IFRS) 7, ХҚЕС (IFRS) 4 және ХҚЕС (IFRS) 16 «Базалық пайыздық мөлшерлемені реформалау - 2-кезең»

Базалық пайыздық мөлшерлемені реформалау - 2-кезең өзгерістер (ХҚЕС-ке (IFRS) 9, ХҚЕС (IAS) 39, ХҚЕС (IFRS) 7, ХҚЕС (IFRS) 4 және ХҚЕС (IFRS) 16 түзетулер) базалық пайыздық мөлшерлеме реформасының қаржы активтерін, қаржы міндеттемелерін және жалдау бойынша міндеттемелерді түрлендіруді есепке алуға, хеджирлеуді есепке алуға және ХҚЕС (IFRS) 7 сәйкес ақпаратты ашуға қойылатын талаптарға әсеріне қатысты.

Қаржы активтерін, қаржы міндеттемелерін және жалдау бойынша міндеттемелерді түрлендіру

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

ХҚЕС жөніндегі кеңес ақша ағындарын айқындаудың жаңа базисі бастапқы базиске экономикалық тұрғыдан барабар болған жағдайда, шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруін есепке алу үшін базалық пайыздық мөлшерлемелерді реформалаудың тікелей салдары ретінде тәжірибелік ерекшелік енгізеді. Тәжірибелік ерекшелікке сәйкес ақша ағындарының мұндай өзгерістері тиімді пайыздық мөлшерлемені қайта есептеу жолымен перспективалы негізде ескерілуге тиіс. Барлық басқа түрлендірулер қолданыстағы ХҚЕС талаптарын пайдалана отырып ескеріледі. Осындай тәжірибелік ерекшелік ХҚЕС (IFRS) 16 сәйкес жалдау шарттарын есепке алу кезінде жалға алушыларға қатысты қолданылады.

Ақпаратты ашу

Түзетулер компания пайдаланушылардан interbank offered rate («IBOR») реформасынан туындайтын тәуекелдердің сипаты мен дәрежесін және ұйымның осы тәуекелдерді қалай басқаратынын, сондай-ақ ұйымның IBOR-дан балама базалық мөлшерлемелерге өтудегі ағымдағы мәртебесін және ұйым осы өтуді қалай басқаратынын түсіну үшін қосымша ақпаратты ашуды талап етеді.

Түзетулер 2021 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді және ретроспективті түрде қолданылуы тиіс. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Алдыңғы кезеңдерді қайта есептеу қажет емес, бірақ кәсіпорын ретроспективті талдауды пайдаланбай, егер мүмкін болса, алдыңғы кезеңдерді қайта есептей алады.

Банк басшылығы бұл түзетулерді қолдану болашақ кезеңдерде Банктің жеке қаржылық есептілігіне әсер етуі мүмкін деп күтпейді.

«Инвестор мен оның қауымдасқан ұйымы немесе бірлескен кәсіпорны арасындағы мәмілелердегі активтерді сату немесе салу» ХҚЕС (IFRS) 10 және ХҚЕС (IAS) 28 түзетуі

ХҚЕС (IFRS) 10 және ХҚЕС (IAS) 28 түзетулері инвестор мен оның қауымдасқан ұйымы немесе бірлескен кәсіпорны арасында активтерді сату немесе салу жағдайларына қолданылады. Атап айтқанда, түзетулер үлестік қатысу әдісімен ескерілетін қауымдасқан ұйыммен немесе бірлескен кәсіпорынмен жасалған мәміледе бизнес болып табылмайтын еншілес ұйымды бақылауды жоғалтудан түскен пайда немесе залал осы қауымдасқан ұйымдағы немесе бірлескен кәсіпорындағы басқа байланысты емес инвесторлардың үлесінде ғана бас кәсіпорынның пайдасы немесе залалы құрамында танылатынын түсіндіреді. Осыған ұқсас бұрынғы еншілес ұйымдағы (қауымдасқан ұйымға немесе бірлескен кәсіпорынға инвестиция ретінде жіктелетін және үлестік қатысу әдісімен ескерілетін) қалған үлестің әділ құны бойынша қайта бағалаудан түскен пайда немесе залал бұрынғы бас кәсіпорын жаңа қауымдасқан ұйымға немесе бірлескен кәсіпорынға байланысты емес инвесторлардың үлесінде ғана танылады.

Күшіне ену күні әлі анықталған жоқ, бірақ мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі.

Банк басшылығы осы түзетулерді қолдану, егер мұндай транзакциялар жүргізілсе, Банктің болашақ кезеңдегі есептілігіне әсер етуі мүмкін деп күтпейді.

ХҚЕС жыл сайынғы жетілдіру, 2018-2020 жж. циклдары

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Түзетулер тізбесі үш стандартқа түзетулерді, сондай-ақ стандарттардағы талаптар арасындағы болмашы сәйкессіздіктерді, олқылықтарды немесе қайшылықтарды тұжырымдайтын немесе жоятын өзгерістерді білдіретін Кеңестің жыл сайынғы жақсартуларын қамтиды.

- «Бизнесті біріктіру» ХҚЕС 3 түзетулері бизнесті біріктіру үшін бухгалтерлік есепке қойылатын талаптарды өзгертпей Қаржылық есептілігінің тұжырымдамалық негіздеріне ХҚЕС 3 сілтемені жаңартады.
- «Бизнесті біріктіру» ХҚЕС 3 түзетулері бизнесті біріктіру кезінде есепке қойылатын талаптарды өзгертпей, Қаржылық есептілігі үшін тұжырымдамалық негізге ХҚЕС 3 сілтемені жаңартады.
- «Негізгі құралдар ХҚЕС (IAS) 16 түзетулері активті мақсаты бойынша пайдалану үшін дайындау кезінде өндірілген тауарларды сатудан алынған сомаларды негізгі құралдар құнынан шегеруге тыйым салады. Оның орнына, бұл сатудан түскен кірістер мен тиісті шығындар пайда немесе залалдың құрамында танылады.
- «Резервтер, шартты міндеттемелер және шартты активтер» ХҚЕС (IAS) 37 түзетулері шарттың залалды болып табылатындығын бағалау кезінде енгізілетін шығындарды айқындайды.
- Жыл сайынғы жақсартулар ХҚЕС 1 «Халықаралық қаржылық есептіліктің стандарттарын бірінші қолдану», ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары», БЕХС 41 «Ауыл шаруашылығы» және ХҚЕС (IFRS) 16 «Жалға алу» сүйемелдейтін иллюстрациялық мысалдарға елеусіз түзетулер енгізеді.

Барлық түзетулер 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді, мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі.

Банк басшылығы бұл түзетулерді қолдану, егер мұндай транзакциялар жүргізілсе, Банктің болашақ кезеңдердегі жеке қаржылық есептілігіне әсер етуі мүмкін деп күтпейді.

4. 4а. Елеулі бухгалтерлік бағалаулар

Банктің жеке қаржылық есептілігін дайындау, басшылықтан есептілікте жеке қаржылық есептілігі жасалатын күнгі жағдайға сәйкес көрсетілген активтер және міндеттемелер сомасына және есеп берілетін кезең ішінде көрсетілген пайдалар мен шығындар сомасына әсерін тигізетін бағалау мен тұжырымдар жасауды талап етеді. Басшылық үнемі өз бағалаулары мен жорамалдарын тұрақты қарастырып отырады. Басшылық өз бағалаулары мен жорамалдарын осы жағдайда ақылға қонымды деп саналатын тарихи тәжірибеге және басқа әртүрлі факторларға негіздейді. Нақты нәтижелер басқаша жорамалдар мен жағдайларда берілген бағалаулар мен тұжырымдардан ерекшеленуі мүмкін. Келесі бағалаулар мен жорамалдар Банктің қаржы жағдайын көрсету үшін маңызды деп саналады.

Бизнес үлгіні бағалау

Қаржы активтерін жіктеу және бағалау негізгі борыш сомасы мен пайыздардың есебінен ақы төлеу нәтижелеріне және бизнес үлгіні тестілеу нәтижелеріне байланысты. Банктің пайдаланатын бизнес үлгісі нақты бизнес мақсаттарына жету үшін топтастырылған қаржы активтерін басқару механизмін көрсететін деңгейде анықталады. Бұл бағалау активтің тиімділігін бағалау мен өлшеу үдерісіне қатысты барлық тиісті дәлелдемелерді көрсететін пайымдауларды; активтердің тиімділігіне және

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

осы тәуекелдерді басқару үдерісіне әсер ететін тәуекелдер, сондай-ақ активтерді басқаратын тұлғаларға сыйақы беру механизмін қолдануды қамтиды.

Банк өтеу мерзімі басталғанға дейін танылуы аяқталатын өзге жиынтық табыс арқылы амортизациялық құны бойынша немесе әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы активтерін, оларды иеліктен шығару және осы активтің ұсталуына сәйкес оның бизнес мақсаттарының себебін түсіну үшін мониторингілеуді жүзеге асырады. Мониторинг банктің бизнес-модельдің ағымдағы релеванттығын тұрақты бағалауының бөлігі болып табылады, оның шеңберінде қалған қаржы активтері ұсталады. Модель релеванттық емес болған жағдайда бизнес-модельдегі өзгерістер және тиісті активтерді жіктеудегі ықтимал өзгерістер мәніне талдау жүргізіледі.

Кредит тәуекелінің едәуір ұлғаюы

3-ескертпеде келтірілгендей, ККЗ шамасы 12 айдың ішінде (1-сатыдағы активтер үшін) немесе бүкіл кредиттеу ішінде (2-ші және 3-ші сатылардағы активтер үшін) күтілетін кредиттік залалдарға тең есептелген бағалау резервінің сомасында бағаланады. Актив бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюымен екінші кезеңге ауысады. Жеке актив бойынша кредиттік тәуекелдің ұлғаюының маңыздылығын бағалау кезінде Банк ақылға қонымды және растауға болатын сапалы және сандық болжамды ақпараттарды ескереді. Толығырақ ақпарат 29-ескертпеде келтірілген.

Өнімнің/нарықтың әрбір түрі үшін болжанған сценарийлердің санын және салыстырмалы салмағын анықтау және әрбір сценарийге қатысты болжамдық ақпаратты анықтау

Қазынашылық операциялар бойынша Банк есепті күндегі контрагент/эмитенттің кредиттік сапасының ағымдағы бағалауларына ғана емес, сондай-ақ болашақта контрагент (эмитент) ортасының қолайсыз макроэкономикалық факторларының салдарынан қаржы жағдайының ықтимал нашарлауын ескере отырып, ККЗ-ны қаржы активі бойынша есептейді. Атап айтқанда, қазынашылық операциялар бойынша ККЗ-ның деңгейіне дефолт ықтималдығына (PD) әсер ететін халықаралық рейтингтік агенттіктер тарапынан белгіленетін (позитивтік, тұрақты, жағымсыз) рейтингтік болжам ықпал етеді.

Банктік заемдар бойынша ККЗ-ның есебі болжалды ақша ағындарына, ұжымдық заемдардың көші-қонына және кепілмен қамтамасыз етумен өтеуге макроэкономикалық көрсеткіштердің өзгеруіне ықтимал бағалау әсерін есепке алады.

ККЗ-ны бағалағанда Банк негізделген болжамды ақпаратты пайдаланады, ол ақпарат әртүрлі экономикалық факторлардың болашақ қозғалысына қатысты және аталған факторлардың бір-біріне қалай әсер ететініне қарай негізделген. Толығырақ ақпарат алу үшін 29-ескертпені қараңыз.

ККЗ-ны бағалау үшін пайдаланылатын негізгі бастапқы деректері мыналардан құралады:

- Дефолттың ықтималдығы (PD);
- Дефолт жағдайында болатын шығындар (LGD);
- Дефолт тәуекеліне ұшырағыш болып келетін кредит талабының көлемі (EAD).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Дефолттың ықтималдығы

Дефолттың ықтималдығы ККЗ бағалауын өлшеуде негізгі параметр болып табылады. Дефолт ықтималдығы – бұл есебі тарихи деректерден, болжамдар мен болашақ талаптарды күтуден тұратын берілген уақыт шегіндегі бағалау.

Қазынашылық операциялар бойынша дефолттың ықтималдығы дефолт ықтималдығының мәндері бар кестелік деректер жарияланатын халықаралық рейтингтік агенттіктердің (S&P, Fitch, Moody's) дефолтты зерттеу деректеріне сәйкес анықталады. Дефолт ықтималдығы өзекті күйде болуы қамтамасыз етіледі және дефолт статистикасының жаңартылуына қарай мерзімді негізде жаңартылады.

Корпоративтік, шағын және орта бизнестердің жеке заемдары бойынша дефолт ықтималдығы заемшының санды және сапалы сипаттамаларының негізінде ішкі рейтингтік үлгі көмегімен бағаланады. Ұжымдық негізде бағаланатын банктік заемдар бойынша дефолттың ықтималдығын есептеу көші-қон және roll-rates матрицаларын қолдану арқылы тарихи деректер негізінде жүзеге асырылады.

Дефолт жағдайында болатын шығындар

Дефолт жағдайында болатын шығындар дефолт кезінде туындайтын шығындардың бағалануы болып табылады. Ол құнсызданудан және интегралдық кредиттік жақсартулардан болған ақша ағындарын есепке алғанда, шарт бойынша тиесілі және кредитор алуды күтетін ақша ағындары арасындағы айырмаға негізделген.

Қазынашылық операциялар бойынша дефолт кезіндегі шығынның деңгейі (LGD) халықаралық рейтингтік агенттіктердің (S&P, Fitch, Moody's) дефолттарды зерттеу деректеріне (Default Study) сәйкес анықталады және қаржы активі бойынша борыш түріне байланысты: үлкен қамтамасыз етілген/ қамтамасыз етілмеген, реттелген, тәуелсіз. Сонымен қатар LGD, егер актив бойынша қамтамасыз ету қарастырылған болса, сондай-ақ қаржы активі бойынша құнсыздану белгілері бар болған жағдайда (2-саты немесе 3-саты), түзетілуі мүмкін.

Ұжымдық негізде бағаланатын банктік заемдар бойынша LGD есебі кепілмен қамтамасыз етуді іске асыру мерзімдеріне сәйкес келетін дисконттау мерзімдерін қолдана отырып кепілмен қамтамасыз ету іске асырылған жағдайда, міндеттемелердің қайтарымдылығын бағалау негізінде жүзеге асырылады.

Дефолт тәуекеліне ұшырағыш болып келетін кредит талабының көлемі

«Дефолт тәуекеліне ұшырағыш болып келетін кредит талабының көлемі» көрсеткіші борыштың негізгі сомасы мен пайыздарды қоса, есепті кезеңнен кейін тәуекелдердің күтілетін өзгертулерін, сонымен қатар мақұлданған кредит қаражатының күтілетін таңдауларын есепке ала отырып, болашақта дефолт күніне тәуекелдің бағалануы болып табылады. Банктің осы көрсеткішті модельдеуге деген көзқарасы амортизация профильдері, мерзімінен бұрын өтеу немесе артық төлеу, кредиттік міндеттемелер бойынша таңдалмаған сомаларды пайдаланудағы өзгерістер және дефолт басталғанға дейін тәуекелдерді жеңілдету үшін қабылданған шаралар сияқты ағымдағы

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

шарттық талаптармен рұқсат етілген өтеу мерзімі ішінде өтелмеген соманың күтілетін өзгерістерін ескереді. Дефолт тәуекеліне ұшыраған кредиттік талаптарды бағалау үшін Банк тиісті портфельдердің сипаттамаларын көрсететін модельдерді пайдаланады.

Кредит тәуекелінің ұқсас сипаттамалары бар актив топтарын құру

Егер ККЗ активтер тобы үшін бағаланатын болса, қаржы құралдары тәуекелдің жалпы сипаттамалары негізінде топтастырылады. Тиісті пайымдау шеңберінде қаралатын бес сипаттама туралы толығырақ ақпарат 29-ескертпеде келтірілген. Банк кредит тәуекелінің сипаттамаларын бақылайды, олардың ұқсастығын растау үшін тұрақты негізде қадағаланып отырады. Бұл кредит тәуекелінің сипаттамалары өзгергенде активтерді қайтадан топтастыру үшін қажет.

Нәтижесінде жаңа портфельдердің пайда болуы немесе активтердің тиісті тобы үшін кредиттік тәуекелдің ұқсас сипаттамаларын неғұрлым тиімді көрсететін қолданыстағы портфельге активтердің ауысуы мүмкін. Егер кредиттік тәуекелдің едәуір артуы байқалса (немесе егер осындай елеулі өсім түзетілсе) және активтер 12 ай шегінде күтілетін кредиттік шығындар негізінде бағаланатын портфельден бүкіл қолданылу мерзімі ішінде күтілетін кредиттік шығындар негізінде бағаланатын портфельге және керісінше ауысса, портфельдерді қайта сегментациялау және портфельдер арасындағы активтерді ауыстыру жиірек жүзеге асырылады. Аударымдар портфель ішінде де мүмкін, мұндай жағдайда сол негізде өлшенуді жалғастырады (12 ай шегінде немесе кредиттеудің бүкіл мерзімі ішінде күтілетін кредиттік шығындар), бірақ бұл ретте портфельдің кредиттік тәуекелі өзгеретіндіктен күтілетін кредиттік шығындардың сомасы өзгереді.

Қолданылатын модельдер мен болжамдар

Қаржы активтерінің әділ құнын бағалағанда, сондай-ақ ККЗ бағалағанда Банк әртүрлі модельдер мен болжамдарды пайдаланады. Активтің әрбір түрі үшін ең лайықты модельді анықтағанда, сондай-ақ кредит тәуекелінің негізгі факторларына жататын болжамдарды қоса, осы модельдерде пайдаланылатын болжамдарды анықтау үшін пайымдау қолданылады. ККЗ туралы толығырақ ақпарат – 5, 8, 9, 10, 12, 15 және 29-ескертпелерде, ал әділ құнын бағалау туралы ақпарат 32-ескертпеде берілген.

Банк статистикалық деректер, нақты және болжамды ақпарат, сондай-ақ ағымдағы жағдайларда негізделген болып табылатын болашақ оқиғаларға қатысты күтулерді қоса алғанда, басшылық тәжірибесі негізінде үнемі талданатын бағалаулар мен пайымдаулар жасайды.

Басым макроэкономикалық жағдайлардың әсерін объективті түрде көрсету үшін және қаржылық есептілігінің халықаралық стандарттары жөніндегі Кеңестің ұсынымдарына сәйкес Банк 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігінде көрсетілген сомаларға неғұрлым елеулі әсер ететін күтілетін кредиттік шығындардың деңгейін бағалаудың негізгі тәсілдерін түзетті:

- Банк 30-ескертпеде ашылғандай, заемшылардың дефолт ықтималдығының макроэкономикалық параметрлерін есептеу тәсілін пысықтады. Макроэкономикалық көрсеткіштердің әсері бағаланады, олар өзгертін экономикалық жағдайларды дәл көрсетеді және ең өзекті ақпарат негізінде макроэкономикалық көрсеткіштердің жаңартылған болжамы қолданылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Жеке қаржылық есептілігіндегі қаржы активтері бойынша ККЗ бойынша резервтер қазіргі экономикалық және саяси жағдайлар негізінде айқындалды. Банк Қазақстанда және ол жұмыс істейтін басқа елдерде қандай өзгерістер болатынын және осы өзгерістердің болашақ жылдары қаржы активтері бойынша ККЗ бойынша резервтердің барабарлығына қандай әсер етуі мүмкін екенін болжай алмайды.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген ККЗ бойынша резервтердің баланстық құны 343,165 миллион теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсанда – 366,577 миллион теңге).

Әділ құнын бағалау және бағалауды жүргізу тәртібі

Қаржы активінің немесе міндеттемесінің әділ құнын бағалағанда Банк қадағаланатын нарықтық деректерді олардың қолжетімді болу шамасына қарай пайдаланады. Егер мұндай 1-ші деңгейдегі шығыс деректер болмаса, Банк қаржы құралдардың әділ құнын анықтау үшін бағалау модельдерін пайдаланады. Әділ құнды бағалау туралы қосымша мәліметті 32-ескертпеде қараңыз.

Қайта бағаланған құн бойынша ескерілетін негізгі құралдар

Ғимараттар мен құрылыстар қайта бағаланған құн бойынша көрсетіледі. Соңғы бағалау 2020 жылғы қарашада жүргізілді. Бағалау әдістемесі туралы ақпарат 13-ескертпеде ұсынылған.

Салық салу

Қазақстанның салық, валюталық және кедендік заңнамасына әртүрлі өзгерістер мен түсіндірмелер елеулі жиі енгізіледі деуге болады. Басшылықтың мұндай заңнамаға қатысты түсіндірмесі және оның Банк қызметі мен мәмілелеріне қатысты қолданылуы тиісті өңірлік немесе мемлекеттік органдар тарапынан дау туғызуы мүмкін. Салықтық кезеңдер тиісті органдардың тексеру жүргізуі үшін қарастырылатын жылға дейінгі алдыңғы күнтізбелік бес жыл бойынша ашық қалады.

Басшылық барлық кейінге қалдырылған салық активтері тиісті түрде танылады деген қорытындыға келді, өйткені болашақта осы уақытша айырмашылықтарды пайдалану үшін салық салынатын баланстық пайда болу ықтималдығы жоғары болған жағдайда.

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша басшылық өзінің тиісті заңнамалық түсіндірмесін қолдануға ыңғайлы әрі Банктің салық, валюталық және кедендік мәртебесі тиісінше расталады деп есептейді. Тиісті тексеру органдары жүргізетін тексеруден кейін қосымша салықтар, айыппұлдар мен өтемақы есептелуі мүмкін, бұл Банктің тапқан таза пайдасына елеулі әсер етіп, тиісінше көрініс табуы мүмкін.

46. Қайта жіктеу

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк басшылығы қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте кейбір баптардың ұсынылуын өзгерту туралы шешім қабылдады. «Бағалы металдар» және «Қауымдасқан ұйымға инвестициялар» баптары ағымдағы кезеңнің

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

ұсынымына сәйкес келу үшін 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы жағдайы туралы жеке есепте «өзге активтер» бабына қайта сыныпталды.

5. Ақшалай қаражат және оның баламасы

Ақшалай қаражат пен оның баламасы мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Кассадағы қолма-қол ақша	199,3	170,1
Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының («ЭЫДҰ») мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі корреспонденттік шоттар	107,6	154,3
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	-	595,3
ҚРҰБ-дегі корреспонденттік шоттар	26,8	418,6
ҚРҰБ қысқа мерзімді салымдар	1,3	191,3
Қазақстан банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар (кері РЕПО келісімдері бойынша заемдар)	164,3	37,1
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі корреспонденттік шоттар	27,6	20,3
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	22,3	11,4
	1,1	1,1

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақшалай қаражат пен олардың баламалары бойынша күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер тиісінше 35 миллион теңгені және 14 миллион теңгені құрады.

Ақшалай қаражат пен олардың баламаларына қатысты күтілетін кредиттік залалдарға жинақталған резервтердің өзгеруі былайша берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
	1-кезең	1-кезең
Жыл басына	(14)	(7)
Тәуекел өлшемдеріндегі өзгерістер	(32)	(12)
Шетел валютасын қайта бағалаудан айырмашылық және басқа да түзетулер	11	5
Жыл соңына	(35)	(14)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Пайыздық ақшалай қаражат пен олардың баламалары көрсетілген пайыздық мөлшерлемелер мен валюталар келесідей берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Теңге	Шетел валютасы	Теңге	Шетел валютасы
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	-	-	-	1.0%-2.5%
ҚРҰБ қысқа мерзімді салымдар	8.0%	0.3%	-	0.5%
Қазақстан банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар (кері РЕПО келісімдері бойынша заемдар)	8.0%-8.5%	-	8.8%-10.2%	-
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	-	0.5%-2.0%	-	2.8%-5.8%

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кепілге берілген активтердің әділ құны және кері РЕПО келісімдері бойынша қысқа мерзімді заемдардың баланстық құны былайша берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Заемдардың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Заемдардың баланстық құны	Кепілдің әділ құны
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	120,397	120,408	8,108	8,427
ҚРҰБ ноталары	28,402	28,402	15,404	15,881
Қазақстандық корпорациялардың борыштық бағалы қағаздары	13,389	14,246	9,004	9,777
Шетелдік корпорациялардың борыштық бағалы қағаздары	2,100	2,100	5,000	5,556
	164,288	165,156	37,516	39,641

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кері РЕПО келісімдері бойынша заемдарды өтеу мерзімі бір айдан аз мерзімді құрайды.

6. Міндетті резервтер

Міндетті резервтер мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Міндетті резервтерге жатқызылған ҚРҰБ қаражаты	159,903	133,033
	159,903	133,033

Міндетті резервтер ҚРҰБ талап ететін және ең төменгі резервтік талаптарды есептеу кезінде пайдаланылатын депозиттік шоттардағы және кассадағы қолма-қол ақша түріндегі қалдықтарды ұстап тұру бойынша ең төменгі резервтік талаптарды білдіреді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

7. Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері

Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Сауда жасауға арналған қаржы активтері:		
Туынды қаржы құралдары	3,649	4,653
Шетелдік ұйымдардың үлестік бағалы қағаздары	21	-
	3,670	4,653

Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері былайша берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Сауда жасауға арналған қаржы міндеттемелері:		
Туынды қаржы құралдары	2,472	20,009

Туынды қаржы құралдары мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсан			2019 ж. 31 желтоқсан		
	Номиналды сомасы	Актив	Әділ құны міндеттеме	Номиналды сомасы	Актив	Әділ құны міндеттеме
Шетелдік валютадағы шарттар						
Своптар	242,677	3,634	2,381	947,346	4,642	19,984
Споттар	38,459	15	90	29,903	11	25
Форвардтар	290	-	1	-	-	-
	281,426	3,649	2,472	4,653	20,009	

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, бағалау модельдері бойынша бақыланатын нарықтық деректер негізінде бағаланған туынды қаржы құралдарын қоспағанда, пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің әділ құнын айқындау үшін Банк бақыланатын тәуелсіз ақпарат көздерінен алынған баға белгілеулерді пайдаланды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

8. Кредит мекемелеріндегі қаражат

Кредит мекемелеріндегі қаражат мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Пайдаланылуы шектеулі мерзімді салымдар мен шоттар	757,1	70,1
Кредит мекемелеріне берілген заемдар	50,1	27,1
Қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	26,1	12,1
	834,1	110,1
Минус – Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резерв (21-ескертпе)	(427)	(201)
	833,1	110,1

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайдаланылуы шектеулі мерзімді салымдар мен шоттар 119,450 миллион теңге мөлшерінде шағын және орта кәсіпкерлікті жеңілдікпен кредиттеу бағдарламасына («Бағдарлама») қатысу шеңберінде Банк алған, пайдаланылуы шектелген және ҚРҰБ-дағы ағымдағы шоттарды қамтиды (12-ескертпе).

Кредит мекемелеріндегі қаражаттың пайыздық мөлшерлемелері мен өтеу мерзімі келесідей:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Пайдаланылуы шектеулі мерзімді салымдар мен шоттар	0.1%-14.0%	2021	1.0%-8.0%	2020-2027
Кредит мекемелеріне берілген заемдар	2.0%-9.0%	2028	1.7%-4.0%	2020-2023
Қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	0.1%-1.8%	2046	1.8%-3.0%	2046

Кредиттік ұйымдардағы қаражатқа қатысты күтілетін кредиттік залалдарға жинақталған резервтердің қозғалысы былайша берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
	1-кезең	1-кезең
Жыл басына	(201)	(337)
Тәуекел өлшемдеріндегі өзгерістер	(208)	145
Шетел валютасын қайта бағалаудан айырмашылық және басқа да түзетулер	(18)	(9)
Жыл соңына	(427)	(201)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

9. Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері

Борыштық бағалы қағаздар мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	694,487	419,190
Шетелдік ұйымдардың облигациялары	143,741	92,623
Корпоративтік облигациялар	125,898	180,489
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	106,785	78,850
ҚРҰБ ноталары	59,709	422,791
Сауд Аравиясының еурооблигациялары	23,055	-
Абу Даби әмірлігінің еурооблигациялары	21,162	-
Венгрияның қазынашылық вексельдері	14,739	9,061
Кувейт мемлекетінің еурооблигациялары	9,261	-
Индонезия Республикасының еурооблигациялары	7,193	-
Катар мемлекетінің еурооблигациялары	7,060	-
АҚШ қазынашылық вексельдері	-	342,889
	1,213,090	1,545,893

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер тиісінше 598 миллион теңгені және 520 миллион теңгені құрады (10-ескертпе).

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің құрамына тиісінше басқа банктермен РЕПО шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген, әділ құны 92,605 миллион теңге және 76,809 миллион теңге болатын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Қазынашылық вексельдері енгізілді (17-ескертпе). 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсанда қолданыста болған барлық шарттар бойынша есеп айырысулар тиісінше 2021 жылғы 22 қаңтарға және 2020 жылғы 22 қаңтарға дейін жүргізілді.

Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің пайыздық мөлшерлемелері мен өтеу мерзімдері төменде берілген. Төмендегі кестеде пайыздық мөлшерлемелер тиісті бағалы қағаздар бойынша орташа алынған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелген:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	4.5%	2021-2045	4.7%	2020-2045
Шетелдік ұйымдардың облигациялары	4.4%	2021-2025	5.7%	2020-2024
Корпоративтік облигациялар	10.7%	2021-2027	8.3%	2020-2027
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	6.1%	2022-2030	5.7%	2022-2032
ҚРҰБ ноталары	9.5%	2021	9.2%	2020
Сауд Аравиясының еурооблигациялары	1.2%	2021-2025	-	-
Абу Даби әмірлігінің еурооблигациялары	0.9%	2023-2025	-	-
Венгрияның қазынашылық вексельдері	2.9%	2023	3.2%	2023
Кувейт мемлекетінің еурооблигациялары	0.4%	2022	-	-
Индонезия Республикасының еурооблигациялары	1.3%	2025	-	-
Катар мемлекетінің еурооблигациялары	0.8%	2023	-	-
АҚШ қазынашылық вексельдері	-	-	2.1%	2020

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

10. Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегергенде амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздар

Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегергенде амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздар мыналардан тұрады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	1,044,920	1,044,902
Корпоративтік облигациялар	169,811	154,351
	1,214,731	1,199,253

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер тиісінше 545 миллион теңгені және 538 миллион теңгені құрады.

Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегергенде амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың пайыздық мөлшерлемелері мен өтеу мерзімдері төменде берілген. Төмендегі кестеде пайыздық мөлшерлемелер тиісті бағалы қағаздар бойынша орташа алынған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелген:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	9.3%	2022-2027	9.3%	2022-2027
Корпоративтік облигациялар	3.3%	2024	3.3%	2024

Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын күтілетін кредиттік залалдар мен қаржы активтеріне арналған резервтерді шегергендегі амортизацияланған құны бойынша борыштық бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік залалдарға жинақталған резервтердің қозғалысы мынадай болды:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан		
	1-кезең	Барлығы	1-кезең	2-кезең	Барлығы
Кезең басына	(1,1)	(1,1)	(929)	(20)	(949)
Тәуекел өлшемдеріндегі өзгерістер*	154	154	9	19	28
Қаржы активтерін жаңа беру немесе сатып алу *	(237)	(237)	(326)	-	(326)
Қаржы активтерін тануды тоқтату*	28	28	178	-	178
Шетел валютасын қайта бағалаудан айырмашылық және басқа да түзетулер	(30)	(30)	10	1	11
Кезең соңына	(1,1)	(1,1)	(1,1)	-	(1,1)

* «Кредиттік залалдар бойынша шығыстар» бабы пайда мен шығындар туралы жеке есепте: «Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер», «Қаржы активтерін жаңа беру немесе сатып алу» және «Қаржы активтерін тануды тоқтату» баптарынан тұрады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

11. Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар

Еншілес кәсіпорындар	Қатысу үлесі, %		Елі	Саласы
	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан		
«Халық Жоба» ЖШС	100	100	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару
«Халық» сақтандыру компаниясы» АҚ	99.86	99.86	Қазақстан	Жалпы сақтандыру
«Халық Актив» ЖШС	100	100	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару
«КУСА Халық» ЖШС	100	100	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару
«Москоммерцбанк» Коммерциялық Банкі АҚ	100	100	Ресей	Банк
«Halyk Global Markets» АҚ	100	100	Қазақстан	Брокерлік және дилерлік қызмет
«Tenge Bank» АҚ	100	-	Өзбекстан	Банк
«Halyk Finance» АҚ	100	100	Қазақстан	Брокерлік және дилерлік қызмет
«Halyk-Life» АҚ	100	100	Қазақстан	Өмірді сақтандыру
«Халық Лизинг» АҚ	100	100	Қазақстан	Лизинг
«Халық Банк Грузия» АҚ	100	100	Грузия	Банк
«Халық Актив-1» ЖШС	100	100	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару
«Халық Банк Қырғызстан» ААҚ	100	100	Қырғызстан	Банк
«Халық Банк Тәжікстан» ЖАҚ	100	100	Тәжікстан	Банк
«Қазтелепорт» АҚ	100	100	Қазақстан	Телекоммуникациялар
«Halyk Collection» ЖШС	100	100	Қазақстан	Инкассациялау қызметтері
«Halyk Finservice» АҚ	100	100	Қазақстан	Төлем карталары бойынша процессингтік операциялар жүргізу және басқа байланысты операциялар

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Еншілес кәсіпорындар	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
«Халық Жоба» ЖШС	39,086	35,495
«Халық» сақтандыру компаниясы» АҚ	32,700	32,700
«Халық Актив» ЖШС	29,183	21,222
«КУСА Халық» ЖШС	28,103	24,964
«Москоммерцбанк» Коммерциялық Банкі АҚ	25,167	25,167
«Halyk Global Markets» АҚ	15,081	15,081
«Tenge Bank» АҚ	14,813	5,321
«Halyk Finance» АҚ	11,240	11,240
«Halyk-Life» АҚ	11,118	11,118
«Халық Лизинг» АҚ	9,548	9,548
«Халық Банк Грузия» АҚ	7,874	7,874
«Халық Актив-1» ЖШС	7,688	7,688
«Халық Банк Қырғызстан» ААҚ	4,951	4,951
«Халық Банк Тәжікстан» ЖАҚ	3,385	3,385
«Қазтелепорт» АҚ	1,505	1,505
«Halyk Инкассация» ЖШС	859	859
«Halyk Finservice» АҚ	342	342
	242,643	218,460

12. Клиенттерге берілген заемдар

Клиенттерге берілген заемдар мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Клиенттерге берілген заемдар	4,6	4,6
Овердрафттар	12,4	17,4
	4,6	4,6
1-ші саты	3,8	3,8
2-ші саты	183,9	152,0
3-ші саты	586,7	636,8
СҚКҚ	60,6	83,0
Жиыны	4,6	4,6
Минус – Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резерв (21-ескертпе)	(343,1)	(366,1)
Клиенттерге берілген заемдар	4,3	3,9

Клиенттерге берілген заемдар бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме клиенттерге берілген заемдарының орташа айлық балансына бөлінген, бір жылға арналған кредиттік портфель бойынша пайыздық табыс сомасы ретінде есептеледі. 2020 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін кредиттік портфель бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме 12,8%-ды (2019 ж. 31 желтоқсаны – 12,8 %) құрады.

2020 ж. 31 желтоқсанға Банктің ең ірі он заемшы бойынша көлемі 840,955 миллион теңгені құрайтын шоғырланған заемдары болды, бұл Банктің кредиттік портфелі жиынтығының 18 %-ын құрады (2019 ж. 31 желтоқсанында – 775,224 миллион теңге, 19%) және Банк капиталының 60 %-ын құрады (2019 ж. 31 желтоқсанында – 62 %).

Жоғарыда аталған заемдар бойынша 2020 ж. 31 желтоқсанға 4,732 миллион теңге мөлшерінде ККЗ бойынша резерв жасалды (2019 ж. 31 желтоқсанында – 58,782 миллион теңге). Ірі он заем бойынша

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

құрылған ККЗ бойынша резервтің елеулі азаюы негізінен 2020 ж. Банк балансынан елеулі құнсызданған заемды есепен шығару салдарынан туындады.

Төменде берілген кестеде заемдардың ағымдағы құнының осы қамтамасыз етудің әділ құны бойынша емес, алынған қамтамасыз ету бөлінісінде талдауы көрсетілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Жылжымайтын мүлік немесе жылжымайтын мүлікті иелену құқығымен қамтамасыз етілген заемдар	1,5	1,615,150
Кепілдікпен қамтамасыз етілген заемдар	1,1	862,886
Жалақылық жобаның шеңберінде берілген тұтынушылық заемдар*	790,7	637,382
Ақшалай қаражатпен қамтамасыз етілген заемдар	220,3	232,077
Корпоративтік акциялармен қамтамасыз етілген заемдар	144,7	166,644
Көлікпен қамтамасыз етілген заемдар	59,2	70,285
Аралас кепілдікпен қамтамасыз етілген заемдар	48,3	6,884
Тауарлық-материалдық қорлармен қамтамасыз етілген заемдар	15,0	34,213
Ауыл шаруашылық өнімдерімен қамтамасыз етілген заемдар	14,8	7,463
Жабдықпен қамтамасыз етілген заемдар	8,8	7,784
Қамтамасыз етілмеген заемдар	647,5	467,096
	4,6	4,107,864
Минус – Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резерв	(343,1)	(366,577)
Клиенттерге берілген заемдар	4,3	3,741,287

* Бұл заемдар жалақылық жоба шеңберінде компаниялардың жұмыскерлерінен болашақта түсетін ақшалай қаражатымен қамтамасыз етілген.

Заемдар экономиканың мынадай секторлары бойынша беріледі:

	2020 ж. 31 желтоқсан	%	2019 ж. 31 желтоқсан	%
Бөлшек заемдар:				
- тұтынушылық заемдар	1,033,142	22%	794,984	19%
- ипотекалық заемдар	213,060	5%	211,656	5%
	1,246,202		1,006,640	
Қызметтер	685,460	15%	613,655	15%
Жылжымайтын мүлік	384,261	8%	330,296	8%
Көтерме сауда	344,873	7%	410,846	10%
Бөлшек сауда	298,742	6%	263,334	6%
Мұнай және газ	205,221	4%	202,841	5%
Көлік құралдары	203,768	4%	165,135	4%
Энергетика	200,581	4%	67,007	2%
Құрылыс	195,040	4%	178,878	4%
Металлургия	171,105	4%	172,245	4%
Тау-кен өндіру саласы	164,984	4%	169,044	4%
Ауыл шаруашылығы	118,669	3%	132,923	3%
Байланыс	113,244	2%	91,357	2%
Қаржы секторы	98,431	2%	97,786	2%
Тамақ өнеркәсібі	82,298	2%	59,657	1%
Машина жасау	56,128	1%	38,014	1%
Қонақ үй бизнесі	43,242	1%	38,820	1%
Химия өнеркәсібі	34,010	1%	30,312	1%
Жеңіл өнеркәсіп	11,243	0%	11,630	0%
Басқасы	33,547	1%	27,444	1%
	4,691,049	100%	4,107,864	100%

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Қайта құрылымдалған және түрлендірілген клиенттерге берілген заемдар

Банк қаржы активін, мысалы, егер шарттың талаптары іс жүзінде жаңа заемға айналатындай етіп қайта қаралса, ал айырмасын тануды тоқтатудан күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервке дейін пайда немесе шығын ретінде танытын болса, клиентке заем деп тануды тоқтатады. Клиенттерге заемдар бастапқы тану кезінде берілген заемдарды және СҚКҚ-да жіктелгенді қоспағанда күтілетін кредиттік залалдарды бағалау мақсаттары үшін 1-кезеңге жіктелді. Егер түрлендіру ақша ағындарының айтарлықтай өзгеруіне әкелмесе, онда заемды тануды тоқтату болмайды.

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Банк COVID-19 пандемиясының салдарына байланысты үкімет енгізген шараларды іске асыру шеңберінде клиенттерге кейбір заемдардың, оның ішінде кредиттік демалыстардың талаптарын өзгертті. Банк COVID-19 пандемиясына байланысты карантин енгізілуіне байланысты шағын, орта және бөлшек бизнес клиенттеріне заемдар бойынша төлемдерді үш айға дейінгі мерзімге кейінге қалдыруды ұсынды. 2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге осы заемдардың жалпы баланстық құны күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегергенге дейін 135,659 миллион теңгені құрады.

Әдетте, бұл шаралар автоматты түрде кредиттердің құнсыздануының триггері ретінде қарастырылмайды, өйткені олар COVID-19 дағдарысына байланысты қолданылатын кредиттерді өтеуге заңнамалық мораторийлерге негізделген. Алайда, кредиттік демалыстан кейін заемшылар сұраған кез келген қосымша ұзартуларды Топ бөлшек бизнес клиенттеріне заемдардың құнсыздану триггері және корпоративтік бизнес клиенттерінің құнсыздану сатысын ықтимал қайта қарау үшін триггер ретінде қарастырды.

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша заемдар бойынша есептелген сыйақы сомасы 167,298 миллион теңгені құрады (2019 ж. 31 желтоқсанда – 152,659 миллион теңге).

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде Банк қамтамасыз етуге өндіріп алуды қолдану арқылы қаржы және қаржы емес активтерді алды. 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы активтер тиісінше 12,212 миллион және 36,304 миллион теңге сомасында «сатуға арналған активтер» бабында көрсетілді.

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген заемдардың құрамына талаптары қайта қаралған, тиісінше 369,731 миллион теңге және 351,440 миллион теңге сомасындағы заемдар енгізілген, бұл ретте өзге жағдайда осы заемдар мерзімі өткен немесе құнсызданған болар еді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Клиенттердің несиелері бойынша күтілетін кредиттік залалдарға жинақталған резервтердің қозғалысы мынадай болды:

	2020 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Барлығы
Жыл басына	(36,1	(45,1	(270,1	(14,1	(366,1
1-кезеңге аудару	(6,1	2,1	4,1	-	-
2-кезеңге аудару	1,1	(3,1	2,1	-	-
3-кезеңге аудару	12,1	5,1	(17,1	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	8,1	5,1	(33,1	12,1	(6,1
Қаржы активтерін жаңа беру немесе сатып алу *	(41,1	-	-	-	(41,1
Қаржы активтерін тануды тоқтату**/**	9,1	1,1	25,1	384	36,1
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(12,1	(14,1	(27,1
Есептен шығару	-	-	65,1	8,1	73,1
Шетел валютасын қайта бағалаудан айырмашылық және басқа да түзетулер	(385)	(176)	(4,1	(6,1	(11,1
Жыл соңына	(52,1	(34,1	(241,1	(14,1	(343,1

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	2019 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Барлығы
Жыл басына	(39,1	(25,1	(286,1	(15,1	(366,1
1-кезеңге аудару	(12,1	6,1	5,1	-	-
2-кезеңге аудару	8,1	(22,1	14,1	-	-
3-кезеңге аудару	51,1	1,1	(52,1	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	14,1	(6,1	(11,1	(2,1	(5,1
Қаржы активтерін жаңа беру немесе сатып алу *	(71,1	-	-	-	(71,1
Қаржы активтерін тануды тоқтату**	12,1	1,1	30,1	11,1	56,1
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(14,1	(10,1	(25,1
Есептен шығару	-	-	41,1	1,1	43,1
Шетел валютасын қайта бағалаудан айырмашылық және басқа да түзетулер	161	296	1,1	603	2,1
Жыл соңына	(36,1	(45,1	(270,1	(14,1	(366,1

* «Кредиттік залалдар бойынша шығыстар» бабы пайда мен залалдар туралы жеке есепте: «Тәуекел өлшемдеріндегі өзгерістер», «Қаржы активтерін жаңа беру немесе сатып алу» және «Қаржы активтерін тануды тоқтату» баптарынан тұрады.

** Қаржы активтерін тануды тоқтату клиенттерге толық өтелген заемдар бойынша күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтердің өзгеру сомасын қамтиды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

2020 ж. заемшылардың қаржы жағдайының нашарлауы нәтижесінде туындаған күтілетін кредиттік залалдар бойынша шығыстарды есептеу өндіріп алынған кепілдік қамтамасыз етуді сату және қайта құрылымдау бойынша қолданылған стратегиялар нәтижесінде корпоративтік клиенттердің құнсызданған заемдары бойынша резервтерді қалпына келтірумен, сондай-ақ Қазақстан бизнесі мен халқына мемлекеттік қолдау бағдарламаларының оң әсері есебінен резервтерді қалпына келтіруге қосымша коллекторлық компанияларға сату нәтижесінде жеке тұлғалардың құнсызданған заемдары бойынша қаражатты өндіріп алумен өтелді.

Төмендегі кестеде бизнес түрлері бойынша клиенттерге заемдар бойынша күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер сомасы берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Корпоративтік бизнес	(202,284)	(232,023)
Бөлшек бизнес	(96,968)	(91,676)
ШОБ бизнес	(43,913)	(42,878)
	(343,165)	(366,577)

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде Банк тиісінше 73,840 миллион теңге және 43,554 миллион теңге сомасына несиелерді есептен шығарды. Қазақстанның Салық Кодексі салық мақсаттары үшін заем бойынша салық салу нысаны болып табылмайтын талап ету құқығын тоқтатусыз заемдарды есептен шығаруға мүмкіндік береді.

COVID-19 нәтижесінде үкіметтің қолдау көрсету шаралары

2020 ж. Наурызда ҚРҰБ пен Қазақстан Республикасының қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі екінші деңгейдегі банктермен бірлесіп Бағдарлама әзірлеп шығарды.

Аталған Бағдарламаны іске асыру үшін шартты салымдарды екінші деңгейдегі банктерде орналастыру арқылы 600 миллиард теңге бөлінді. Жеңілдікпен кредит беру бағдарламасының операторы болып ҚРҰБ жанындағы «Қазақстанның орнықтылық қоры» АҚ анықталды, сондай-ақ активтерінің сапасы бойынша тәуелсіз бағалаудан (бұдан әрі – АСБ) өткен және өз портфелінде шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің («ШОБ») заемдары бар 12 қатысушы банк анықталды.

Бизнесті қолдау механизмі екінші деңгейдегі банктердің төтенше жағдайды енгізу нәтижесінде зардап шеккен ШОБ субъектілері мен жеке кәсіпкерлерге айналым капиталын толықтыруға жылдық 8% - дан аспайтын мөлшерлеме бойынша 12 айға дейінгі мерзімге жеңілдікті кредиттер беру арқылы іске асырылады.

Банкке 180 миллиард теңге (600 миллиард теңгенің 30%) бөлінді. Банк Бағдарламаны іске асыру туралы келісімге 2020 ж. 27 наурызда қол қойды. 2020 ж. желтоқсанда Бағдарламаның талаптары қайта қаралды, оның ішінде Бағдарламаның сомасы 770 миллиард теңгеге дейін ұлғайтылды. 2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк осы Бағдарлама шеңберінде 143.9 миллиард теңге сомасына 379 клиентті қаржыландыруды жүзеге асырды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Сондай-ақ Банк «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ, «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ, «Аграрлық несие корпорациясы» АҚ, «KazakhExport» АҚ сияқты даму институттарының кәсіпкерлік субъектілерін жеңілдікті қаржыландыру бағдарламаларын іске асыру бойынша нарық қатысушылардың бірі болып табылатынын атап өту қажет. 2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мемлекеттік қолдаумен қамтылған ШОБ портфелінің үлесі ШОБ құнсызданбаған заемдар портфелі көлемінің 68% - ын немесе 431.2 миллиард теңгені құрайды.

Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резерв пен провизиялар

Екінші тоқсан ішінде және одан кейін жалпы әлемдік ауқымда жалғасып жатқан COVID-19 пандемиясының аясында Қазақстанда да коронавирустық инфекцияның таралуының өсуі байқалды. Қазақстан халқы арасында COVID-19 таралуының алдын алу мақсатында республика аумағында шектеу іс-шаралары, оның ішінде карантин қолданылды.

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде клиенттерге заемдар бойынша кредиттік залалдар бойынша шығыстар 11,146 миллион теңгені (2019 ж. 31 желтоқсанда - 21,067 миллион теңгені) құрады. Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер экономикалық сценарийлердің, мерзімі өткен берешекті өтеуді қамтамасыз ету бойынша корпоративтік және бөлшек бизнестің проблемалық активтері бойынша, коллекторлық компанияларға кепілсіз заемдарды сату бойынша жүргізілген іс-шаралардың таза әсерін, сондай-ақ ШОБ секторын қолдауға арналған мемлекеттік бағдарламалардың әсерін көрсетеді.

Тәуекелдің жоғарылауы және белгісіздік ішкі стресс-сценарийлерінің нәтижелерін пайдалану арқылы ағымдағы модельденген нәтижелерге күтілетін кредиттік залалдарды қосу арқылы көрінді. Бұл ретте, макроэкономикалық өзгерістердің Банк қызметіне әсерін есептеу кезінде экономиканы қалпына келтірудің әртүрлі кезеңдері қаралды (1 жылдан 4 жылға дейінгі түрлі сценарийлер кезінде). Басшылық ХҚЕС (IFRS) 9 талаптарына сәйкес макроэкономикалық жағдайдың болашақта несие портфелінің сапасының ықтимал өзгеруіне ықтимал әсерін ескеру қажет деген қорытындыға келді. Бұл қайта қаралған қабаттасу экономикалық нәтижелер және олардың Банк клиенттеріне әсері туралы неғұрлым нақты байқалатын деректердің пайда болуына қарай қадағаланатын және нақтыланатын болады. Экономикадағы өзгерістер бірқатар секторлар мен корпоративті клиенттердің қиыншылықтарын көрсетсе де, корпоративті клиенттердің әртараптандырылған клиенттік базасы және белсенді басқарылатын лимиттер коронавирустың өршуіне ұшыраған ең осал секторларға қауіп төндіруді шектеуге мүмкіндік береді. COVID-19 сценарийінің және салмақты түзетулердің әсері алдыңғы сценариймен салыстырғанда кредиттік залалдар шығындарының өсуіне әкелді, негізінен қамтамасыз етілмеген бөлшек заемдар бойынша дефолттың жоғары ықтималдығына байланысты. Бұл факторлар ҚРҰБ, Үкімет іс-қимылдарының және осы шаралардың ықтимал қабылдануы мен сәттілігін ескере отырып, болашақ шығындардың елеулі бөлігін азайтуға мүмкіндік береді деп болжанатын басқа да қолдау шараларының әсерімен ішінара өтеледі.

Клиенттерге берілген заемдардың ішкі рейтингтік моделі

Клиенттерге заемдар ішкі бағалау және басқа аналитикалық процедуралар негізінде жіктеледі. Тиісті департаменттер кредиттерді тәуекелдерді басқару департаменті жіктейтін Банк үшін ұсынатын тәуекелдері мен ықтимал шығындар тәуекелдеріне сәйкес жіктейді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Банк заемдарды тәуекелдердің түрлі санаттары бойынша ішкі жіктеу моделін қолданады. Модель заемшының қаржылық көрсеткіштеріне, кредит тарихына, дебиторлық берешегінің сапасына, заемшының өтімділігіне, заемшыға қатысты нарықтық тәуекелге, экономика секторына және өзге факторларға негізделетін тәуекел санатын бағалауға көмектеседі. Бұл ретте рейтинг тәуекел мен құнсыздану деңгейін бағалау кезінде көмекші өлшем болып табылады. Рейтингтен басқа банк жоба бойынша ақша ағындары, төлемге қабілетті кепілгерлердің болуы, оң кредиттік тарихы, қтімді кепілмен қамтамасыз ету, жобаға жеке қатысуы және т.б. сияқты факторларды ескереді. Қаржы талдаушылары қажетті ақпарат модельге мерзімді түрде енгізеді. Жүйеге енгізілген ақпаратты және клиенттерге берілетін заемдардың құнсыздануына арналған резерв сомасы тәуекел-менеджменті блогының тарапынан тексеріледі.

Рейтинг моделі келесі жіктеуді пайдаланады:

- 1 рейтингтік балл – заем бойынша ең жоғары рейтинг, кредиттік тәуекелдің минималды дәрежесі;
- 2 рейтингтік балл – заемның өте жоғары сапасы, кредиттік тәуекелдің өте төмен дәрежесі;
- 3 рейтингтік балл – заемның жоғары сапасы, кредиттік тәуекелдің төмен дәрежесі;
- 4 рейтингтік балл – заемның қанағаттанарлық сапасы, кредиттік тәуекелдің мардымсыз дәрежесі;
- 5 рейтингтік балл – кредиттік тәуекел экономика жағдайына байланысты артуы мүмкін;
- 6 рейтингтік балл – экономика жағдайына байланысты жоғары кредиттік тәуекел;
- 7 рейтингтік балл – жоғарыда аталған факторлар болмағанда, дефолт тәуекелінің жоғары дәрежесі, заемшының төлемге қабілеті жағымды экономикалық жағдайға байланысты;
- 8-10 рейтингтік балл – дефолттың өте жоғары тәуекелі/дефолт;
- Рейтингтік балл жоқ – еншілес ұйымдарға берілетін заемдар.

Біртекгі заемдар пулдары – ұқсас кредиттік сипаттары (экономика саласы, бизнес түрі, кредит беру бағдарламасы, дефолттар деңгейі, ішкі рейтингтер және басқа факторлар сияқты) бар активтердің біртекті топтарға принцип бойынша біріктірілген клиенттер заемдары. Біртекті заемдар пулдарына ұжымдық негізде бағаланатын активтер жатады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Келесі кестеде Банктің қаржы активтерінің кластары, ішкі рейтинг және қандай да бір қамтамасыз етудің ықпалын немесе басқа кредит сапасын арттыру құралдарын ескерусіз «сатылар» бойынша кредит тәуекелдеріне сезімталдығының талдауы ұсынылған. Егер басқасы көрсетілмесе, қаржы активтері үшін кестедегі сомалар жалпы баланстық құнымен көрсетілген.

Рейтингтік балл	2020 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең 12 ай ішінде күтілетін кредиттік залалдар	2-кезең Кредит берудің толық мерзімі ішінде күтілетін кредиттік залалдар	3-кезең Кредит берудің толық мерзімі ішінде күтілетін кредиттік залалдар	СҚКҚ	Барлығы
1-3	-	-	-	-	-
4	386,3	-	-	-	386,3
5	1,0	21,0	-	-	1,1
6	578,3	115,0	34,1	13,3	741,5
7	131,3	30,8	147,0	1,0	311,4
8-10	-	-	54,0	34,3	88,3
Балл жоқ	7,3	-	111,1	2,3	121,4
Жеке негізде бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілетін заемдар	2,3	166,9	347,3	51,3	2,7
Жеке негізде бағаланатын ШОБ және ББ клиенттеріне берілетін заемдар	391,8	10,3	46,4	8,4	456,9
Ұжымдық негізде бағаланатын клиенттерге берілетін заемдар	1,3	6,3	192,0	822	1,4
	3,8	183,9	586,3	60,0	4,6
Минус – күтілетін кредиттік залалдар бойынша резерв	(52,3)	(34,4)	(241,3)	(14,0)	(343,1)
Клиенттерге берілетін заемдар	3,8	149,4	345,0	46,0	4,3

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Рейтингтік балл	2019 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең 12 ай ішінде күтілетін кредиттік залалдар	2-кезең Кредит берудің толық мерзімі ішінде күтілетін кредиттік залалдар	3-саты Кредит берудің толық мерзімі ішінде күтілетін кредиттік залалдар	СҚКҚ	Барлығы
1-3	-	-	-	-	-
4	298,1	-	-	-	298,1
5	986,1	12,1	-	-	999,1
6	577,1	65,1	27,1	14,1	684,1
7	39,1	61,1	131,1	1,1	234,1
8-10	-	-	126,1	49,1	176,1
Балл жоқ	13,1	-	105,1	5,1	124,1
Жеке негізде бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілетін заемдар	1,1	139,1	391,1	70,1	2,1
Жеке негізде бағаланатын ШОБ және ББ клиенттеріне берілетін заемдар	323,1	8,1	47,1	11,1	390,1
Ұжымдық негізде бағаланатын клиенттерге берілетін заемдар	996,1	4,1	198,1	724	1,1
	3,1	152,1	636,1	83,1	4,1
Минус – күтілетін кредиттік залалдар бойынша резерв	(36,1)	(45,1)	(270,1)	(14,1)	(366,1)
Клиенттерге берілетін заемдар	3,1	106,1	366,1	68,1	3,1

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсыздану мәніне ұжымдық және жеке бағаланатын бөлшек бизнеске және ШОБ клиенттеріне берілетін заемдардың кредиттік сапасы бойынша талдау келесідей көрсетіледі:

2020 ж. 31 желтоқсан бойынша	Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер шегеріміне дейінгі заемдар	Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер	Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер шегерімінен кейінгі заемдар
ББ клиенттеріне заемдар			
Мерзімі өтпеген	1,117,982	(42,030)	1,075,952
Мерзімін өткізу:			
30 күнге дейін	23,411	(4,049)	19,362
31-ден 60 күнге дейін	5,764	(1,584)	4,180
61-ден 90 күнге дейін	3,372	(1,106)	2,266
91-ден 180 күнге дейін	12,015	(7,776)	4,239
180 күннен астам	67,999	(38,240)	29,759
Ұжымдық және жеке негіз бойынша бағаланатын ББ клиенттеріне берілетін заемдардың барлығы	1,230,543	(94,785)	1,135,758
ШОБ клиенттеріне заемдар			
Мерзімі өтпеген	611,243	(15,508)	595,735
Мерзімін өткізу:			
30 күнге дейін	20,110	(1,104)	19,006
31-ден 60 күнге дейін	2,700	(458)	2,242
61-ден 90 күнге дейін	2,912	(411)	2,501
91-ден 180 күнге дейін	3,203	(799)	2,404
180 күннен астам	50,901	(26,645)	24,256
Ұжымдық және жеке негіз бойынша бағаланатын ШОБ клиенттеріне берілетін заемдардың барлығы	691,069	(44,925)	646,144
Ұжымдық және жеке негіз бойынша бағаланатын ШОБ және ББ клиенттеріне берілетін заемдардың барлығы	1,921,612	(139,710)	1,781,902
Ұжымдық және жеке негіз бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілетін заемдардың барлығы	2,753,777	(201,273)	2,552,504
Карталық операциялар бойынша заемдар	15,660	(2,182)	13,478
Клиенттерге берілетін заемдар	4,691,049	(343,165)	4,347,884

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер шегеріміне дейінгі заемдар	Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер	Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер шегерімінен кейінгі заемдар
2019 ж. 31 желтоқсан бойынша			
ББ клиенттеріне заемдар			
Мерзімі өтпеген	865,6	(29,4)	836,2
Мерзімін өткізу:			
30 күнге дейін	21,7	(3,6)	18,1
31-ден 60 күнге дейін	3,9	(1,6)	2,3
61-ден 90 күнге дейін	2,9	(1,6)	1,3
91-ден 180 күнге дейін	7,4	(4,7)	3,7
180 күннен астам	81,7	(46,6)	34,1
Ұжымдық және жеке негіз бойынша бағаланатын ББ клиенттеріне берілетін заемдардың барлығы	982,1	(85,1)	896,1
ШОБ клиенттеріне заемдар			
Мерзімі өтпеген	511,6	(12,8)	498,8
Мерзімін өткізу:			
30 күнге дейін	6,7	15	6,7
31-ден 60 күнге дейін	3,6	(304)	2,0
61-ден 90 күнге дейін	1,6	(127)	1,0
91-ден 180 күнге дейін	3,7	(1,6)	2,1
180 күннен астам	57,7	(28,6)	29,1
Ұжымдық және жеке негіз бойынша бағаланатын ШОБ клиенттеріне берілетін заемдардың барлығы	584,2	(43,1)	540,1
Ұжымдық және жеке негіз бойынша бағаланатын ШОБ және ББ клиенттеріне берілетін заемдардың барлығы	1,1	(129,1)	1,0
Ұжымдық және жеке негіз бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілетін заемдардың барлығы	2,1	(231,7)	2,4
Қарталық операциялар бойынша заемдар	23,6	(5,6)	17,0
Клиенттерге берілетін заемдар	4,7	(366,1)	3,7

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

13. Негізгі құралдар

Негізгі құралдардың қозғалысы төмендегідей берілген:

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютер лер мен банктік құрал- жабдық	Аяқталмаға н құрылыс	Басқасы	Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	Материалды қ емес активтер	Барлығы
Қайта бағаланған/бастапқы құны:								
2019 ж. 31 желтоқсан	89,1	1,1	34,1	35	19,1	3,1	17,1	166,1
Түсімдер	28	415	9,1	1,1	2,1	1,1	5,1	21,1
Шығарулар	(577)	(265)	(1,1)	(4)	(352)	(256)	(3,1)	(5,1)
Қайта бағалау	9,1	-	-	(13)	-	-	-	9,1
Сатуға арналған активтерге қайта жіктеу	(394)	-	(1)	-	-	-	-	(395)
Ауларымдар	930	-	88	(947)	(71)	-	-	-
2020 ж. 31 желтоқсан	99,1	1,1	43,1	775	20,1	5,1	20,1	192,1
Жинақталған тозу:								
2019 ж. 31 желтоқсан	2,1	558	19,1	-	11,1	809	11,1	46,1
Есептеулер	1,1	246	4,1	-	1,1	1,1	1,1	10,1
Шығарулар	(346)	(255)	(1,1)	-	(343)	(200)	(507)	(2,1)
Қайта бағалау кезінде есептен шығарылды	(3,1)	-	-	-	-	-	-	(3,1)
2020 ж. 31 желтоқсан	30	549	22,1	-	12,1	1,1	12,1	49,1
Баланстық құны:								
2020 ж. 31 желтоқсан	99,1	1,1	21,1	775	8,1	3,1	7,1	142,1

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерл ер мен банктік құрал- жабдық	Аяқталмаған құрылыс	Басқасы	Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	Материалдық емес активтер	Барлығы
Қайта бағаланған/бастапқы құны:								
2018 ж. 31 желтоқсан	92,6	1,3	30,5	46	18,6	-	16,3	158,3
Түсімдер	58	574	5,8	410	1,7	1,6	2,4	12,7
ХҚЕС (IFRS) 16 қолдану кезінде пайдалану құқығы нысанындағы активтерді тану	-	-	-	-	-	3,6	-	3,6
Шығарулар	(3,7)	(352)	(1,5)	(421)	(647)	(736)	(845)	(7,7)
2019 ж. 31 желтоқсан	89,3	1,3	34,9	35	19,3	3,6	17,3	166,9
Жинақталған тозу:								
2018 ж. 31 желтоқсан	851	713	17,5	-	10,6	-	10,3	40,6
Есептеулер	1,3	185	3,5	-	1,6	919	1,7	9,4
Шығарулар	(159)	(340)	(1,4)	-	(381)	(110)	(843)	(3,3)
2019 ж. 31 желтоқсан	2,6	558	19,5	-	11,3	809	11,3	46,1
Баланстық құны:								
2019 ж. 31 желтоқсан	87,4	993	15,3	35	7,8	3,7	5,3	120,7

Банктің негізгі құралдарды бағалау бойынша саясатына сәйкес негізгі құралдардың бүкіл класы – ғимараттар мен құрылыстар әрбір үш жыл сайын қайта бағаланды. Спецификалық нарықтық немесе мүліктік индикаторлар айтарлықтай өзгерген жағдайда, Банк қайта бағалауды жиірек өткізуі мүмкін.

Банк өзінің ғимараттары мен құрылыстарын 2020 ж. барысында қайта бағалады. Бағалауды тәуелсіз бағалаушылар жүргізді. Тәуелсіз бағалаушылар негізгі құралдардың әділ құнын анықтағанда үш тәсілді қолданды: кірісті капиталдау әдісімен кірісті тәсіл және ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнын белсенді нарық жағдайында анықтау үшін нарықтық ақпаратты қолданумен салыстырмалы тәсіл, ал қайта бағалау нысандары үшін белсенді нарық жоқ болғандағы шығынды тәсіл.

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің ғимараттары мен құрылыстарының әділ құнын есептеу кезінде, бағалаулар 99,233 миллион және тиісінше 8 миллион (2019 ж. 31 желтоқсанда: 87,438 миллион теңге және тиісінше 23 миллион) сомасында 2 және 3 Деңгейге жатқызылды. Есептеулер иерархиясының сипаттамасы 31-ескертпеде көрсетілген.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнының жалпы сомасы 99,241 миллион теңге (2019 ж. 31 желтоқсан: 87,461 миллион теңге) құрады. Егер Банк ғимараттары бастапқы құны бойынша бағаланған болса, олардың баланстық құны 2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 96,789 миллион теңге (2019 ж. 31 желтоқсан: 85,300 миллион теңге) құрайтын еді.

14. Сатуға арналған активтер

Клиенттерге берілетін заемдар бойынша кейбір контрагенттердің дефолты нәтижесінде Банк заемдар бойынша кепілдерді әділ құны бойынша сатуға арналған активтер ретінде таныды. Тиісті деңгейдегі басшылық активтерді сату және белсенді түрде сатып алушылар іздеу бойынша жоспарды қабылдағандықтан, активтер кейіннен сатуға шығындарды шегергенде ең төменгі әділ құны немесе ағымдағы құны бойынша бағаланды.

Сатуға арналған активтердің құрамында:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Жылжымайтын мүлік нысандары	20,1	14,1
Жер телімдері	16,1	23,1
Жылжымалы мүлік	65	11
	36,1	38,1

2020 ж. қарашада Банк сатуға арналған активтерді тәуелсіз бағалауды жүргізді және 1,297 миллион теңге сомасына құнсызданудан залалды мойындады.

Қазіргі уақытта активтер белсенді түрде сатуға қойылғанына қарамастан, қысқа уақыт кезеңінде олардың көпшілігі сатылған жоқ. Дегенмен, басшылық әлі де осы активтерді сатуға ниетті. Активтердің бағасы сатуға шығындарды шегергендегі ағымдағы әділ құнынан аспайтындықтан, олар 2020 және 2019 жж. соңында сатуға арналған активтер ретінде жіктелуін жалғастырады.

Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтердің әділ құны тәуелсіз бағалаушылармен айқындалды. Әділ құн кірісті, салыстырмалы және шығынды әдістер негізінде айқындалды. Жылжымайтын мүлік нысандарының әділ құнын айқындау кезінде жылжымайтын мүлік объектілерін ең жақсы және неғұрлым тиімді пайдалану олардың ағымдағы пайдаланылуы болып табылады. Бір жыл ішінде бағалау әдістемесінде қандай да бір өзгерістер болған жоқ.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Төменде 2020 және 2019 жж. жағдай бойынша Банктің сатуға арналған активтері туралы толық ақпарат және әділ құнының иерархиясы туралы деректер көрсетілген:

	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
2019 ж. 31 желтоқсан			
Жылжымайтын мүлік нысандары	12,978	2,019	14,997
Жер телімдері	-	23,018	23,018
Жылжымалы мүлік	-	11	11
2020 ж. 31 желтоқсан			
Жылжымайтын мүлік нысандары	12,718	7,320	20,038
Жер телімдері	-	16,466	16,466
Жылжымалы мүлік	-	65	65

15. Басқа активтер

Басқа активтердің құрамында:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Басқа қаржы активтері:		
Банктік қызмет бойынша дебиторлар	58,:	52,:
Есептелген комиссиялық кірістер	7,:	5,:
Банктік емес қызметтер бойынша дебиторлар	1,:	18,:
Басқасы	14	14
	67,:	75,:
Минус – Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер	(21,)	(16,)
	46,:	59,:
Басқа қаржылық емес активтер:		
Қауымдастырылған ұйымдарға инвестициялар	32,:	26,:
Бағалы металдар	21,:	9,:
Инвестициялық мүлік үшін алдын ала төлем	7,:	5,:
Табыс салығын қоспағанда, алдын ала төленген салықтар	2,:	1,:
Негізгі құралдар үшін алдын ала төлемдер	2,:	1,:
Тауарлық-материалдық қорлар	1,:	1,:
Басқа инвестициялар	827	873
Басқасы	1,:	724
	69,:	11,:
	115,:	71,:

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Басқа активтер бойынша күтілетін кредиттік залалдар бойынша жинақталған резервтердегі қозғалыс мынадай түрде көрсетілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан			
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Барлығы
Жыл басында	(451)	(1,1)	(13,8)	(16,9)
Тәуекелдер параметрлеріндегі өзгерістер*	(15)	(698)	(5,4)	(6,9)
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	1,0	1,0
Есептен шығарулар	-	-	(192)	(192)
Шетел валютасын қайта бағалаудың айырмашылығы және өзге түзетулер	(10)	(86)	(245)	(341)
Жылдың соңында	(476)	(2,1)	(18,8)	(21,9)

	2019 ж. 31 желтоқсан			
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Барлығы
Жылдың басында	(429)	(1,1)	(6,5)	(8,5)
Тәуекелдер параметрлеріндегі өзгерістер*	(22)	(450)	(1,9)	(2,1)
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	2,5	2,5
Есептен шығарулар	-	-	(7,8)	(7,8)
Шетел валютасын қайта бағалаудың айырмашылығы және өзге түзетулер	-	-	(2)	(2)
Жылдың соңында	(451)	(1,1)	(13,8)	(16,9)

* «Кредиттік залалдар бойынша шығындар» бабы пайда және залалдар туралы жеке есепте келесі баптардан құралған: «Тәуекелдер параметрлеріндегі өзгерулер», «Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу» және «Қаржы активтерін тануды тоқтату».

16. Клиенттер қаражаты

Клиенттер қаражатына мыналар кіреді:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілген:		
Мерзімді салымдар:		
Жеке тұлғалар	3,010,250	2,679,899
Заңды тұлғалар	1,825,472	1,437,188
	4,835,722	4,117,087
Ағымдағы шоттар:		
Заңды тұлғалар	1,888,582	1,690,164
Жеке тұлғалар	614,335	499,522
	2,502,917	2,189,686
	7,338,639	6,306,773

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2020 ж. 31 желтоқсан бойынша Банктің өзара байланысты клиенттерінің он ең ірі топтары клиенттер қаражатының жалпы сомасының 24%-н (2019 ж. 31 желтоқсанда – 27%) құрады, бұл жерде өзара байланысты клиенттердің әр тобы топ ішінде өзара байланысты клиенттерді білдіреді.

2020 ж. 31 желтоқсан бойынша клиенттер қаражаты құрамына 80,838 миллион теңге (2019 ж. 31 желтоқсанда – 85,695 миллион теңге) сомасына кепілмен қамтамасыз ету кіреді.

Басшылықтың пайымдауынша, қаражат алынған жағдайда, Банк төлемдерді қамтамасыз ету үшін өзінің өтімді активтерін өткізу үшін алдын ала хабарлама алады.

Клиенттер қаражатын секторлар бойынша талдау келесі түрде ұсынылған:

	2020 ж. 31 желтоқсан	%	2019 ж. 31 желтоқсан	%
Жеке тұлғалар мен кәсіпкерлер	3,624,585	50%	3,179,421	50%
Қаржы секторы	657,824	9%	418,647	7%
Басқа тұтынушылық қызметтер	576,194	8%	422,964	7%
Мұнай және газ	407,057	5%	581,486	9%
Көтерме сауда	386,767	5%	334,708	5%
Тасымалдау	291,936	4%	215,144	3%
Құрылыс	248,278	3%	229,440	4%
Денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтер	225,800	3%	211,418	3%
Үкімет	206,321	3%	171,330	3%
Байланыс	87,314	1%	61,040	1%
Сақтандыру және зейнетақы қорларының қызметі	74,876	1%	76,593	1%
Металлургия	71,395	1%	70,373	1%
Білім беру	65,759	1%	44,694	1%
Энергетика	51,806	1%	39,397	1%
Басқасы	362,727	5%	250,118	4%
	7,338,639	100%	6,306,773	100%

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша заңды тұлғалардың мерзімді салымдарының құрамына «Қазақстанның тұрақтылық қоры» АҚ-тың жылдық 5% мөлшерлемесі бойынша 119,450 миллион теңге (2020 ж. 31 желтоқсанда – нөл теңге) мөлшеріндегі қысқа мерзімді салымдары кірген. Аталған салымдар шағын және орта кәсіпкерлік субъектілеріне жеңілдікпен кредит беру бағдарламасының шеңберінде орналастырылды. Бұл бағдарламаға сәйкес Банк төтенше жағдай енгізу нәтижесінде зардап шеккен ШОБ субъектілері мен жеке кәсіпкерлерге айналым капиталын толықтыруға 12 айға дейін мерзімге жылдық 8% аспайтын мөлшерлеме бойынша жеңілдікпен кредит беру үшін жауапкершілік алады (12 ескертпе).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

17. Кредиттік мекемелер қаражаты

Кредиттік мекемелер қаражатының құрамында:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілген:		
Қазақстандық банктердің заемдары мен салымдары (РЕПО келісімдері бойынша заемдарды қоса)	95,1	97,1
«ДАМУ» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ заемдары	88,1	91,1
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ заемдары	47,1	45,1
Корреспонденттік шоттар	29,1	22,1
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдер банктерінің заемдары мен салымдары	7,1	18,1
Басқа қаржылық мекемелердің заемдары	1,1	2,1
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдер банктерінің заемдары мен салымдары	1,1	1,1
«ҚазАгро» Ұлттық басқарушы холдинг» АҚ заемдары	131	197
	272,1	279,1

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «ДАМУ» Кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ («ДАМУ») заемдарының құрамында мерзімінен бұрын өтеу мүмкіндігімен, 2021-2035 жж. өтеу мерзімімен жылдық 1.0%-4.5% мөлшерлемесі бойынша 88,478 миллион теңге (2019 ж. 31 желтоқсанда – 90,558 миллион теңге) мөлшеріндегі ұзақ мерзімді заем болды. Заемдар белгілі бір салалардағы Шағын және орта кәсіпкерлік (ШОБ) субъектілерін қаржыландыру бойынша мемлекеттік бағдарламаға («Бағдарлама») сәйкес алынған. ДАМУ және Банк арасында жасалған шарттарға сәйкес Банк Бағдарламаға қатысуға құқылы ШОБ заемшыларына 10 жылдан аспайтын өтеу мерзімімен 6.0% мөлшерлемесі бойынша кредит беру үшін жауапкершілік алады.

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Қазақстан Даму Банкі» АҚ («ҚДБ») заемдарының құрамында 2029-2037 жж. өтеу мерзімімен жылдық 2.0% мөлшерлемесі бойынша 30,921 миллион теңге (2019 ж. 31 желтоқсанда – 30,921 миллион теңге) мөлшеріндегі ұзақ мерзімді заемдар, бұл заемдар өңдеу өнеркәсібінде қызмет ететін ірі кәсіпкерлік («ІБ») субъектілеріне кейіннен кредит беруге пайдаланылуы тиіс; сондай-ақ Банктің бөлшек клиенттерінің автокөлік сатып алуын қаржыландыру мақсатындағы 2037 ж. өтеу мерзімімен жылдық 1.0% мөлшерлемесі бойынша 16,175 миллион теңге (2019 ж. 31 желтоқсанда – 14,175 миллион теңге) мөлшеріндегі ұзақ мерзімді заемдар болды. ҚДБ және Банк арасында жасалған шарттарға сәйкес Банк Бағдарламаға қатысуға құқылы корпоративтік кәсіпкерлік заемшыларына 10 жылдан аспайтын өтеу мерзімімен 6.0% мөлшерлемесі бойынша, сондай-ақ бөлшек бизнес заемшыларына 5 жылдан аспайтын өтеу мерзімімен 4.0% мөлшерлемесі бойынша кредит беру үшін жауапкершілік алады.

Банк Басқармасының пікірінше, осындай қандай да бір қаржы құралдары жоқ және ерекше сипатына байланысты ДАМУ, ҚазАгро және ҚДБ-дан алынған осы заемдар ШОБ кредит беру нарығындағы жеке сегменттерді білдіреді. Нәтижесінде, ДАМУ, ҚазАгро және ҚДБ-дан алынған заемдар әдеттегі мәміле шеңберінде алынды және осылайша таңу күніне сәйкес әділ құны бойынша көрсетілді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Бұдан әрі кредиттік мекемелер қаражатын өтеудің пайыздық мөлшерлемелері мен мерзімдері көрсетілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Қазақстандық банктердің заемдары мен салымдары (РЕПО келісімдері бойынша заемдарды қоса)	8%-10.4%	2021	9.5%-10.0%	2020
«ДАМУ» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ заемдары	1.0%-4.5%	2021-2035	1.0%-4.5%	2021-2035
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ заемдары	1.0%-2.0%	2029-2037	1.0%-2.0%	2029-2037
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдер банктерінің заемдары мен салымдары	7.0%	2021	3.6%	2020
Басқа қаржылық мекемелердің заемдары	4.0%-10.0%	2026	4.0%-10.0%	2023-2026
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдер банктерінің заемдары мен салымдары	3.0%	2021	8.0%	2020
«ҚазАгро» Ұлттық басқарушы холдинг» АҚ заемдары	3.0%	2022	3.0%	2022

Қазақстандық банктердің заемдары мен салымдарының құрамына енгізілген кепілге берілген активтердің әділ құны (9 ескертпе) және РЕПО келісімдері бойынша заемдардың баланстық құны 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мынадай түрде көрсетілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Кепілдің әділ құны	Заемның баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Заемның баланстық құны
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	92,605	92,498	76,809	75,966

2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тану толық тоқтатылмаған, берілген қаржы активтері туралы ақпарат төменде берілген.

Банк РЕПО келісімдері бойынша заемдарды Банктің операциялық қызметі шеңберінде теңгемен жүргізілетін ағымдағы төлемдер ағымын қамтамасыз ету ретінде қолданады. Банк қысқа мерзімді өтімділікті тарту құралының осы түрін тұрақты түрде пайдаланады және қажеттілік туындаған жағдайда РЕПО келісімдері бойынша заемдар арқылы қаражат тартуды жалғастыруды жоспарлап отыр.

Банк кредит тәуекелдерін, нарық тәуекелдерін қамтитын осындай бағалы қағаздармен байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы сақтайтыны туралы қорытындыға келді және осы себеппен оларды тануды тоқтатпайды. Сонымен қатар, қамтамасыз ету ретінде алынған ақша қаражатына қатысты қаржылық міндеттемелерін мойындайды.

Өзге жиынтық кіріс арқылы
әділ құны бойынша
бағаланатын қаржы
активтері
(9-ескертпе)

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша:

Берілген активтердің баланстық құны	92,605
Тиісті міндеттемелердің баланстық құны	92,498

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша:

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Берілген активтердің баланстық құны	76,809
Тиісті міндеттемелердің баланстық құны	75,966

ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің кейбір банктерімен жасалған заем шарттарының талаптарына сәйкес Банк белгілі бір, атап айтқанда капитал жеткіліктігіне қатысты қаржылық коэффициенттерді сақтауға міндетті. Банктің қолда бар қаржылық келісімдері Банктің өз активтерін кепілге беру мүмкіндігін шектейтін ережелерді қамтиды. Банк аталған ережелер бойынша міндеттемелерін бұзған жағдайда, бұл төлем мерзімінің қиыспалы қысқаруына және Банктің басқа қаржылық келісімдерінің талаптары бойынша қиыспалы дефолтқа әкелуі мүмкін.

Банк Басқармасының пікірінше, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің сенімгерлік меншік иелері мен облигация ұстаушылармен арадағы келісімдердің талаптарына Банк сәйкес келді.

18. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар құрамында:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:		
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар:		
Теңгемен көрсетілген, тіркелімді мөлшерлемесі бар облигациялар	102,158	102,027
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздардың барлығы	102,158	102,027
Шығарылған реттелмеген борыштық бағалы қағаздар:		
АҚШ долларымен көрсетілген облигациялар	374,672	414,652
Теңгемен көрсетілген облигациялар	330,986	330,182
Шығарылған реттелмеген борыштық бағалы қағаздардың барлығы	705,658	744,834
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардың барлығы	807,816	846,861

2019 ж. 1 наурызда Банк 5.5% мөлшерлемесімен және 2022 жылы өтеу мерзімімен, 750,000,000 АҚШ доллары сомасына шығарылған облигацияларды мерзімінен бұрын ішінара өтеуді жүзеге асырды. Мерзімінен бұрын ішінара өтеу 200,000,000 АҚШ доллары мөлшерінде, есептелген, бірақ төленбеген сыйақымен қоса жүргізілді.

2019 ж. сәуірде Банк 36 ай мерзімге жылдық 3% мөлшерлемесімен, номиналды құны 180,500,000 АҚШ доллары болатын қамтамасыз етілмеген купондық облигацияларды «Астана» халықаралық қаржы орталығының аумағында орналастырды.

2019 ж. 26 сәуірде Банк 3,530 миллион теңге бастапқы орналастыру сомасымен, 2009 ж. сәуірде шығарылған реттелген облигацияларды өтеді. Өтеу Банктің меншікті қаражаты есебінен жүргізілді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2019 ж. 14 қарашада Банк 59,889 миллион теңге бастапқы орналастыру сомасымен, 2014 ж. қарашада шығарылған купондық облигацияларды өтеді. Өтеу Банктің меншікті қаражаты есебінен жүргізілді.

2020 жылғы 31 желтоқсанда Банк 5.5% мөлшерлемесімен және 2022 жылы өтеу мерзімімен, 750,000,000 АҚШ доллары сомасына еурооблигациялар шығару бойынша ішінара алдын ала төлемді жүзеге асырды. Ішінара алдын ала төлем 300,000,000 АҚШ доллары сомасында, есептелген, бірақ төленбеген сыйақымен қоса жүргізілді.

Осы шығарылған борыштық бағалы қағаздардың купондық мөлшерлемелері мен өтеу мерзімдері мына түрде берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Купондық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Купондық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар:				
Теңгемен көрсетілген, тіркелімді мөлшерлемесі бар облигациялар	9.5%	2025	9.5%	2025
Шығарылған реттелмеген борыштық бағалы қағаздар:				
АҚШ долларымен көрсетілген облигациялар	3.0%-7.3%	2021-2022	5.5%-7.3%	2021-2022
Теңгемен көрсетілген облигациялар	7.5%-8.8%	2022-2025	7.5%-8.8%	2022-2025

2019 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша есептелген пайыздар сомасы 19,219 миллион теңге (2019 ж. 31 желтоқсанда – 18,534 миллион теңге) құрады.

Реттелген борыштық бағалы қағаздар Банктің қамтамасыз етілмеген міндеттемелері болып табылады және Банктің ағымдағы әрі болашақтағы барлық басымдықты берешектерінің төлеміне қатысты реттелген болып саналады. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша купондық төлемдер жарты жылдық және жылдық негізде төленеді.

АҚШ долларында көрсетілген облигациялар шығару талаптарына сәйкес, Банк қаржылық көрсеткіштерді ұстап отыру жөнінде белгілі бір міндеттемелерді, атап айтқанда, капиталдың жеткіліктілігіне, нарықтық әділ құннан төмен бағамен жасалатын мәмілелер бойынша шектеулерге және дивиденд төлеуге қатысты міндеттемелерді орындауға тиіс. Сонымен қатар, АҚШ долларымен көрсетілген облигацияларды шығару талаптарында Банктің өз активтерін кепілге қою мүмкіндігін шектейтін ережелер де қамтылады. Банктің осы ережелер бойынша міндеттемені орындамауы бұл төлем мерзімінің қиыспалы қысқаруына және Банктің басқа қаржылық келісімдерінің талаптары бойынша қиыспалы дефолтқа әкеп соғуы мүмкін. Басшылықтың пікірінше, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Банк сенімді басқару және облигацияларды ұстаушылармен жасалған келісімдерде көрсетілген коэффициенттер бойынша талаптарды орындап отырды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Қаржылық қызметпен шартталған міндеттемелердің қозғалысы

Төмендегі кестеде ақша ағындарымен шартталған өзгерістерді, сондай-ақ ақша ағындарымен байланысты емес өзгерістерді қосқанда, қаржылық қызмет нәтижесіндегі міндеттемелердің өзгерістері ұсынылған. Қаржылық қызметпен шартталған міндеттемелер, бұл олардың ақша ағындары ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы жеке есепте болған немесе алдағы уақыттағы ақша ағыны қаржылық қызметті ақша ағыны ретінде жіктелетін міндеттемелер.

	2020 ж. 1 қаңтар	Қаржылық қызметтен ақша ағыны	Ақшасыз өзгеріс		2020 ж. 31 желтоқсан
			Бағамдағы айырма	Қаржылық қызметтен ақша ағыны	
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	846,8	(126,7)	53,6	33,5	807,

	2020 ж. 1 қаңтар	Қаржылық қызметтен ақша ағыны	Ақшасыз өзгеріс		2020 ж. 31 желтоқсан
			Бағамдағы айырма	Амортизацияла нған құнның өзгерісі	
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	901,7	(82,7)	(2,7)	30,7	846,

19. Салық салу

Банкке Қазақстан Республикасында салық салынады.

Пайдаға салынатын салық бойынша шығын мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Салық бойынша ағымдағы шығын	29,	53,
Кейінге қалдырылған салық бойынша (үнемдеу)/шығын	3,	(20,
Пайдаға салынатын салық бойынша шығын	33,	33,

Кейінге қалдырылған салық бойынша (үнемдеу)/шығындар мынадай мезгілдік айырмалармен байланысты:

	2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын туынды құралдардың және қаржы активтерінің әділ құны	2,7	(19,6
Негізгі құралдар, есептелген амортизация	3,7	543
Басқасы	(974)	(1,7
Пайда немесе залал және өзге жиынтық табыс құрамында танылған кейінге қалдырылған салық бойынша (үнемдеу)/шығын	5,7	(20,6

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Қазақстандық заңды тұлғалар үшін 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде пайда салығының мөлшерлемесі 20 % құрады. Мемлекеттік бағалы қағаздар мен кейбір бағалы қағаздар бойынша түскен табысқа салық салынбайды.

Пайда салығының тиімді мөлшерлемесі пайда салығының нормативтік мөлшерлемесінен өзгеше болады. Төменде пайдаға салық бойынша нақты шығындарға сәйкес нормативтік мөлшерлеме бойынша есептелген пайда салығы бойынша шығындарды келтіру үшін келесі есептеу көрсетілген:

	2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Салық салынғанға дейінгі пайда	351,4	348,1
Пайда салығының нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%
Нормативтік мөлшерлеме бойынша пайда салығы бойынша шығындар	70,2	69,6
Мемлекеттік бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын табыс және өзге бағалы қағаздар мен туынды құралдардан түскен, салық салынбайтын табыс	(32,4)	(37,4)
Дивидендтер бойынша салық салынбайтын табыс	(1,2)	(2,4)
Шегерімге жатқызылмайтын шығындар:		
- өзге привизиялар	268	(666)
Басқасы	(3,6)	4,5
Пайда салығы бойынша шығын	33,1	33,5

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерге мыналар жатады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Шегерілетін мезгілдік айырманың салықтық тиімділігі:		
Есептелген сыйлықақылар	2,9	2,676
Туынды қаржы құралдарының әділ құны	1,0	3,470
Есептелген демалыс шығындары	479	497
Басқасы	-	87
Кейінге қалдырылған салық активі	4,4	6,730
Салық салынатын мезгілдік айырманың салықтық тиімділігі:		
Клиенттер қаражатының әділ құнын түзету	(41,3)	(42,191)
Негізгі құралдар, есептелген амортизация	(12,0)	(8,770)
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын туынды құралдардың және қаржы активтерінің әділ құны	(383)	(41)
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	(53,7)	(51,002)
Кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеме	(49,3)	(44,272)

Ағымдағы салық активтері мен міндеттемелері:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Пайда салығы бойынша міндеттемелер	(2,1)	(9,742)
Ағымдағы салық (міндеттемесі)/активі	(2,1)	(9,742)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Банк қаржы жағдайы туралы есепте өзара есепке алу құқығы бар жағдайларда мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерін өзара есепке алуды жүргізді. Өзара есепке алудан кейін ұсынылған сомалар мыналардан тұрады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Кейінге қалдырылған салық активі	4,4	6,4
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	(53,4)	(51,4)
Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемесі	(49,0)	(44,9)

Қазіргі уақытта Қазақстанда уәкілетті мемлекеттік және өңірлік мемлекеттік органдар енгізген түрлі салықтарға байланысты бірқатар заңдар әрекет етеді. Мұндай салықтарға қосымша құн салығы, табыс салығы, әлеуметтік салық, т.б. жатады. Қолданылатын ережелер көпшілік жағдайда онша айқын болмайды немесе бұрынғы оқиғалар санының шектеулілігіне байланысты мүлдем жоқ. Кейде ережелерге заңдық түсінік беру мәселесіне келгенде, түрлі ведомстволар арасында немесе тіпті бір ведомствоның ішінде түрлі пікірлер туындап жатады, ал бұл өз кезегінде пікір қайшылығына әкеп соғады. Салықтық декларациялар, сонымен қатар заңдық реттеудің басқа жақтары (мысалы, кедендік және валюталық бақылау мәселелері) бірнеше ведомствоның қолына берілген, олардың әрқайсысы бұзушылықтарға жол берілгенге өз тараптарынан заңға сәйкес елеулі сомада айыппұлдар мен өсімпұлдар салуға құқылы. Мұндай жағдай салықтық заңнама жүйесі елеулі жетілдірілген басқа дамыған елдермен салыстырғанда, Қазақстандағы салықтық тәуекелдер қаупінің деңгейі әлі де біршама жоғары екендігін көрсетеді.

Қазақстанның коммерциялық заңнамасы бойынша берілетін түсінік бір мәнді болмауы мүмкін. Сонымен қатар салық органдарында іскерлік қызметке қатысты еркін пікір қалыптасу тәуекелі де болады. Салық органдарының Банк қызметіне қатысты мұндай пікірлеріне байланысты басшылық тарапынан дауласу болған жағдайда, қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар туындауы мүмкін.

Мұндай белгісіздік, мәселен, қаржы құралдарына салықтық түсініктеме беру және мәмілелер бойынша баға көрсеткіштерінің нарықтық деңгейін анықтау мәселесіне қатысты туындауы мүмкін. Сонымен қатар клиенттерге берілген заемдар мен заемдарға теңестірілген берешек бойынша мүмкін болатын залалдар резервін қалыптастыру және қалпына келтіру жөніндегі мезгілдік салықтық айырма салық органдары тарапынан салық салынатын базаны азайту ретінде қаралып, әртүрлі түсіндірілуі мүмкін. Басшылықтың пікірінше, Банкт барлық қажетті салықтық есептеулерді жүзеге асырды және тиісінше, жеке қаржы есептілігінде тиісті резервтер есептеудің қажеті жоқ.

Қазақстанда салық органдары соңғы бес жыл ішіндегі салықтық есептемеге тексеру жүргізе алады. Дегенмен, жоғарғы сатыдағы салық органы қажет болған жағдайда қосымша тексеру жүргізе алады. Мұнымен қатар сот органдарының түсініктемесіне сәйкес, сот тарапынан салық органдарының тексеру жүргізуіне кедергі келтіру фактісі анықталған жағдайда, салықтық есептеме тексерілетін мерзім ұзартылуы мүмкін.

Басшылықтың пікірінше, Банк өз қызметін салықтық заңнамаға сәйкес жүргізеді, алайда тиісті органдардың салық мәселелері бойынша түсінік беруге қатысты басқаша көзқарас ұстану тәуекелі бар.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеменің қозғалысы:

	2020 г.	2019 г.
Жыл басындағы кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеме	44,;	64,712
Пайда немесе залал құрамында танылған кейінге қалдырылған салық бойынша шығындар/(үнемдеу)	3,;	(20,458)
Өзге жиынтық табыста танылған кейінге қалдырылған салық бойынша шығындар	1,;	18
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	49,;	44,272

20. Өзге міндеттемелер

Өзге міндеттемелер мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан
Жалғасатын қатысудан міндеттемелер	46,;	26,;
Қызметкерлермен есеп айырысу, сыйлықақылар мен демалыстар бойынша есептеу	15,;	14,;
Алынған өзге аванстар	8,;	7,;
Салықтар бойынша берешек, пайдаға салынатын салықтан басқа	4,;	4,;
Жалдау бойынша міндеттемелер	4,;	3,;
Төленетін жалпы және әкімшілік шығындар	2,;	2,;
Банктік емес қызмет бойынша кредиторлар	774	1,;
Банктік қызмет бойынша кредиторлар	105	91
Басқасы	-	36
Басқа міндеттемелердің барлығы	83,;	59,;

Жалғасып жатқан қатысудан міндеттеме «7-20-25» мемлекеттік ипотекалық бағдарламасымен және басқа да бағдарламалармен байланысты, «Қазақстанның тұрақтылық қоры» АҚ (бұдан әрі – «Оператор») алдындағы міндеттемені білдіреді. Аталған бағдарламаның талаптарына сәйкес Банк заемшыларға ипотекалық заемдар ұсынады және заемдар бойынша талап ету құқығын бағдарламаның Операторына табыстайды. Бағдарламаға және сенімгерлікпен басқару шартына сәйкес Банк табысталған ипотекалық заемдар бойынша сенімгерлікпен басқаруды іске асырады. Бұл ретте кредит бойынша негізгі борыш пен сыйақының мерзімі күнтізбелік 90 күннен артық кешіктірілген жағдайда, Банк табысталған ипотекалық заемдар бойынша талап ету құқығын сатып алуға тиісті. Кері сатып алу сатып алатын күндегі заемның номиналды құнымен іске асырылады.

Банк аталған активтерге берілген меншік құқығына байланысты барлық тәуекелдерді, атап айтқанда кредит тәуекелін, және пайдаларды бермегенін және сақтамағанын, бірақ табысталған активтерге бақылауды сақтап қалғанын және заемдарды қатысу көлеміне сай тануды жалғастыра беретінін белгіледі. Қатысу көлемі, Банктің әрі қарай қатысуы табысталған актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтындықтан, Банк қайтаруға тиіс, алынған өтемнің ең жоғарғы сомасымен шектеледі. Банк активті клиенттерге берілетін заемдар құрамында өзінің әрі қарай қатысу көлемінде тануды жалғастыратындықтан, Банк онымен байланысты міндеттемені де таниды. 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аталған заемдар бойынша негізгі борыш 46,933 миллион теңгені және сәйкесінше 26,167 миллион теңгені құрады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

21. Капитал

2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес жарияланған, шығарылған және толығымен төленген акциялар саны мынадай түрде берілген:

	Шығаруға рұқсат етілген акциялар	Рұқсат етілген, бірақ шығарылмаған акциялар	Толығымен төленген және айналымға шығарылған акциялар	Сатып алынған меншікті акциялар	Айналымдағы акциялар
2020 ж. 31 желтоқсан					
Жай акциялар	25,000,000,000	(11,552,455,218)	13,447,544,782	(1,693,495,385)	11,754,049,397
	Шығаруға рұқсат етілген акциялар	Рұқсат етілген, бірақ шығарылмаған акциялар	Толығымен төленген және айналымға шығарылған акциялар	Сатып алынған меншікті акциялар	Айналымдағы акциялар
2019 ж. 31 желтоқсан					
Жай акциялар	25,000,000,000	(11,552,455,218)	13,447,544,782	(1,693,495,385)	11,754,049,397

Барлық акциялар теңгеде көрсетілген. Айналымдағы акциялар қозғалысы мынадай түрде берілген:

	Акциялар саны Жай акциялар	Номинал/ орналастыру бағасы Жай акциялар
2019 ж. 31 желтоқсан	11,	106,
Жай акцияларды шығару	-	-
Меншікті акцияларды сатып алу	(5,	-
2019 ж. 31 желтоқсан	11,	106,

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк ешқандай жай акциялар эмиссиясын және сатып алынған меншікті акцияларды сатып алуды жүргізген жоқ. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жай акциялардың саны 11,754,049,397, ал номиналды (орналастырылған) сомасы 106,064 мың теңге құрады.

Жай акциялар

2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жарғылық капитал 212,690 миллион теңге және тиісінше, 212,690 миллион теңге құрады. 2020 ж. 31 желтоқсанданғы жағдай бойынша 106,626 миллион теңге сомасына саны 1,693,495,385 дана меншікті сатып алынған жай акцияларға (2019 ж. 31 желтоқсанда – 106,626 миллион теңге сомасына 1,693,490,385 дана) иелік етті.

Айналымдағы жай акциялардың әрқайсысының бір дауысқа және дивидендке құқығы бар. Құны өтелген акциялардың дауыс беру құқығы мен дивидендке құқығы жоқ.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Өткен қаржылық жылдарда төленген дивидендтер төмендегі кестеде келтірілген:

	2019 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жылға 2020 жылы төленген	2018 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жылға 2019 жылы төленген
Кезең барысында жарияланған дивидендтер	200,1	126,1
Бір жай акцияға төленетін ақшалай дивидендтің мөлшері	17.08	10.78

Эмиссиялық табыс

Эмиссиялық табыс - енгізілген қаражат сомасының шығарылған акциялардың номиналдық құнынан артық түсімі.

22. Шартты қаржы міндеттемелері

Банктің шартты қаржы міндеттемелері мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Берілген кепілдіктер	401,1	397,1
Коммерциялық аккредитивтер	37,1	67,1
Заемдар беру бойынша міндеттемелер	35,1	36,1
Шартты қаржы міндеттемелер	474,1	502,1
Минус – аккредитивтер бойынша ақшалай қамтамасыз ету	(14,1)	(31,1)
Минус - резервтер	(8,1)	(3,1)
Шартты қаржы міндеттемелері, нетто	451,1	466,1

Берілген кепілдіктер клиенттердің өтініштері бойынша Банк шығарған және есеп берілетін күнге әрекет ететін банктік кепілдік болып табылады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ең ірі он кепілдіктер Банктің жалпы қаржы кепілдіктерінің 55%-ын құрады (2019 жылдың 31 желтоқсанында – 60%), олар Банк капиталының 16% құрды (2019 ж. 31 желтоқсанда – 19%).

Коммерциялық аккредитивтер клиенттердің өтініштері бойынша Банк шығарған, олар бойынша есепті күні төлем жүргізілмеген аккредитивтерді білдіреді. 2020 ж. 31 желтоқсанға, ең ірі он өтелмеген аккредитивтерге Топтың коммерциялық аккредитивтерінің барлық сомасының 60% келді (2019 ж. 31 желтоқсанда – 53%) және олар, Топ капиталынан 2% құрады (2019 ж. 31 желтоқсанда – 3%).

Банк, заем алумен байланысты, егер бұл қажет болса, қаржы құралдары пайда болғанда, кепілмен қамтамасыз етуді талап етеді. Әдетте, Банк заемшының кредит тәуекелін бағалау немесе Банк ұстап отырған басқа депозиттерге талдау жасау арқылы, қажетсіздігі айқындалғаннан басқа жағдайларда, кепілмен қамтамасыз етуді талап етеді. Кепілмен қамтамасыз етудің түрлері көп және банктерде сақтаулы тұрған салымдардан, мемлекеттік бағалы қағаздардан және басқа да активтерден құралуы мүмкін.

Резервтер берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша резервтерді білдіреді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Резервтердегі қозғалыс келесі түрде көрсетілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан			
	1-кезең	2- кезең	3- кезең	Барлығы
Жылдың басында	(299)	(850)	(2,7)	(3,8)
1-сатыға аудару	(33)	-	33	-
3-сатыға аудару	3,5	276	(3,8)	-
Қосымша резервтерді қалыптастыру	(3,5)	(759)	(360)	(4,8)
Шетел валютасын қайта бағалаудан айырмашылық	(4)	(22)	(74)	(100)
Жылдың соңында	(342)	(1,3)	(6,5)	(8,0)

	2019 ж. 31 желтоқсан			
	1- кезең	2- кезең	3- кезең	Барлығы
Жылдың басында	(108)	(1,1)	(948)	(2,1)
3-сатыға аудару	1	-	(1)	-
(Қосымша резервтерді қалыптастыру)/резервтерді қалпына келтіру	(188)	193	(1,7)	(1,4)
Шетел валютасын қайта бағалаудан айырмашылық	(4)	(5)	(29)	(38)
Жылдың соңында	(299)	(850)	(2,7)	(3,8)

Күрделі шығындар бойынша болашақ кезеңдердің міндеттемелері

2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің аяқталмаған құрылысқа қатысты күрделі шығындар бойынша міндеттемелері 4,461 миллион теңге және тиісінше, нөл теңгені құрады.

Операциялық жалдау шарттары бойынша болашақ кезеңдердің міндеттемелері

2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің ауыстырылмайтын операциялық жалдау шарттары бойынша маңызды міндеттемелері болған жоқ.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

23. Таза пайыздық кіріс

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Пайыздық кірістер:		
Клиенттерге берілген заемдар	507,9	448,1
- Корпоративтік бизнес	197,9	174,8
- Бөлшек бизнес	242,8	215,1
- ШОБ	67,1	58,1
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	97,8	93,9
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	74,4	102,9
Кредиттік мекемелердегі ақша қаражаты және олардың баламасы және құралдар	21,1	34,9
Басқа қаржы активтері	5,4	6,1
Пайыздық кірістің барлығы	706,8	685,1
Пайыздық шығыстар:		
Клиенттердің қаражаты	(229,1)	(213,1)
- Жеке тұлғалар	(132,9)	(129,1)
- Заңды тұлғалар	(97,1)	(84,0)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(96,9)	(97,1)
Өзге пайыздық шығыстар	(8,1)	(3,1)
Кредит мекемелерінің қаражаты	(6,8)	(4,0)
Басқа қаржы міндеттемелері	(375)	(287)
Пайыздық шығыстың барлығы	(342,1)	(317,1)
Кредиттік залалдар бойынша шығысқа дейін таза пайыздық кіріс	364,1	367,1

2020 жылға ТПМ әдісі бойынша есептелген амортизациялық құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері үшін жалпы пайыздық кіріс 632,412 миллион теңге (2019 ж.: 582,714 миллион теңге).

24. Қызметтер мен комиссиялар бойынша кірістер

Қызметтер мен комиссиялар бойынша кірістер мынадай табыс көздерінен алынған:

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Пластикалық карталар бойынша операциялар	68,9	62,9
Банктік аударымдар – есеп айырысу шоттары	17,1	14,9
Берілген кепілдіктер және аккредитивтер	9,1	9,1
Кассалық операциялар	9,1	10,8
Клиенттерге зейнетақы төлемдеріне қызмет көрсету	8,1	8,1
Банктік аударымдар - жалақы	6,0	6,9
Клиенттер шоттарына қызмет көрсету	2,9	3,1
Басқасы	17,1	1,1
	140,1	117,1

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыстарға мыналар кіреді:

	2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Төлем карталары	(48,0)	(37,0)
Депозиттерді сақтандыру	(8,0)	(10,0)
Банктік аударымдар	(1,0)	(1,0)
Шетел валютасымен операциялар	(1,0)	(1,0)
Коллекторларға төленген комиссиялық төлемдер	(326)	(314)
Бсқасы	(2,0)	(2,0)
	(61,0)	(52,0)

25. Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза (залал)/пайда

Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза (залал)/пайда құрамында:

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Саудаға арналған деп жіктелген қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайда/(залал):		
Туынды құралдар мен сауда операциялары бойынша жүзеге асырылмаған таза пайда/(залал)	4,0	(20,0)
Туынды құралдармен жасалатын операциялар бойынша жүзеге асырылған таза (зала)/пайда	(1,0)	(1,0)
Саудаға арналған деп жіктелген қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайданың/(залалдың) барлығы	2,0	(21,0)

26. Шетел валютасымен жүргізілген операциялар бойынша таза пайда/(залал)

Шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза пайда/(залал) мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Сауда операциялары, нетто	49,0	35,797
Бағамдық айырмашылықтар, нетто	(18,1)	7,953
Шетел валютасымен операциялар бойынша таза пайданың/(залалдың) барлығы	30,9	43,750

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

27. Операциялық шығыстар

Операциялық шығыстар мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Жалақы және сыйлықақылар	60,128	55,816
Тозу және амортизация	10,003	9,435
Жарнама және бейілділік бағдарламасы	8,369	3,713
Жөндеу және қызмет көрсету	6,556	6,487
Табыс салығын қоспағандағы салықтар	6,305	5,925
Инкассация шығындары	5,697	5,947
Байланыс	5,147	4,026
Ақпараттық қызметтер	4,531	4,159
Күзет	4,271	3,953
Коммуналдық қызметтер	2,828	2,599
Қайырымдылық	2,701	1,998
Жалдау	2,460	2,639
Кеңселік және офистік заттар	1,610	1,461
Еншілес ұйымдардағы инвестициялар бойынша құнсыздану	874	160
Кәсіби қызметтер	528	1,081
Иссапар шығындары	212	724
Көлік	163	183
Басқасы	2,647	2,226
	125,030	112,532

28. Акцияға шаққандағы пайда

Акцияға шаққандағы базалық және бөлінген пайда Банк акционерлеріне тиесілі бір жылдағы таза пайданы жыл ішінде айналымдағы таза пайданы бөлуге қатысатын акциялардың орташа өлшемделген санына бөлу арқылы есептеледі.

Акционерлік қоғамдар туралы қазақстандық заңнамаға сәйкес, жай акциялар бойынша дивиденд мөлшері осы кезең ішіндегі артықшылықты акциялар бойынша дивиденд мөлшерінен аспауға тиіс. Осылайша, кезең ішіндегі таза пайда жай және артықшылықты акциялар арасында олардың бөлінбеген пайдаға заңдық және келісімшарттық құқықтарына сәйкес бөлінеді.

Төменде бір акцияға шаққандағы базалық және бөлінген пайда туралы мәліметтер келтірілген:

	2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Акцияға шаққандағы базалық және бөлінген пайда		
Бас компанияның акционерлеріне қатысты жыл ішіндегі таза пайда	318,280	314,644
Жай акцияларды ұстаушыларға қатысты таза пайда	318,280	314,644
Акцияға шаққандағы базалық және бөлінген пайданың есебі үшін акциялардың орташа саны	11,753,749,919	11,753,749,919
Акцияға шаққандағы базалық және бөлінген пайда (теңге)	27.08	26.77

ҚҚБ талаптарына сәйкес сауда-саттық тізіміне енгізілген компаниялар үшін бір жай акцияның баланстық құны 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мына төмендегі кестеде көрсетілген:

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Акциялар түрі	2020 ж. 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар саны	Капитал (ККБ ережесі негізінде есептелген)	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Жай	11,754,049,397	1,392,621	118.48
		1,392,621	

Акциялар түрі	2019 ж. 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар саны	Капитал (ККБ ережесі негізінде есептелген)	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Жай	11,754,049,397	1,242,407	105.70
		1,242,407	

Жай акцияларға қатысты капитал сомасы капиталдың қорытынды сомасы мен материалдық емес активтердің қалдық құнының сомасы арасындағы айырма ретінде есептеледі.

Банк басшылығы есеп беріліп отырған күнгі жағдайға сәйкес ҚҚБ талаптары толығымен орындалып отыр деп есептейді.

29. Қаржы тәуекелдерін басқару

Банктің қаржылық қызметі үшін тәуекелдерді басқарудың маңызы зор. Банк қызметіне тән болатын негізгі тәуекел түрлері мыналар:

- Кредит тәуекелі;
- Өтімділік тәуекелі; және
- Нарықтық тәуекел.

Тәуекелдерді басқарудың пәрменді әрі тиімді саясатын қамтамасыз ету үшін Банк тәуекелдерді басқарудың негізгі қағидаттарын айқындады, бұлардың басты мақсаты Банкті қазіргі бар тәуекелдерден қорғауға және жоспарланған көрсеткіштерге қол жеткізуге мүмкіндік беруді көздейді. Бұл аталған қағидаттарды Банк мынадай тәуекелдерді басқару кезінде пайдаланады.

Тәуекел тәбетін басқару

Тәуекел-тәбеті - стратегиялық міндеттер мен бизнес-жоспарға қол жеткізу кезінде Банк қабылдауға дайын тәуекелдердің жиынтық деңгейі мен түрлері.

Банктің тәуекел-тәбетін басқарудың тиімді жүйесін құру мақсатында "Қазақстан Халық Банкі" АҚ-тың Тәуекел-тәбетінің стратегиясы әзірленді және бекітілді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Тәуекел-тәбеті стратегиясы "Халық" тобының жалпы даму стратегиясын іске асыру шеңберінде Банк қызметі жүзеге асырылатын қабылданатын елеулі тәуекелдер көлемінің нақты шекараларын айқындайды, сондай-ақ тәуекелдердің іске асырылуына жол бермеу немесе олардың Банктің қаржылық жағдайына теріс әсерін барынша азайту мақсатында Банк қызметінің тәуекел-бейінін айқындайды.

Тәуекел-тәбеті стратегиясын әзірлеу және енгізу шеңберінде әрбір елеулі тәуекелдер деңгейі бойынша Директорлар кеңесі қабылданған бизнес-модельді, қызмет ауқымын, Банк операцияларының түрлері мен күрделілігін ескере отырып, тәуекел-тәбетінің деңгейлерін (кредиттік тәуекел, нарықтық тәуекел, өтімділік тәуекелі, операциялық тәуекел бойынша) бекітті.

Капиталдың жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесі

Екінші деңгейдегі банктер үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларының талаптарына сәйкес Банк капиталдың жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесін әзірледі және енгізді, оны Директорлар кеңесі бекітті. Капиталдың жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесі («КЖБІП») – активтердің көлемін, қызметтің күрделілік сипаты мен деңгейін, ұйымдастыру құрылымын, стратегиялық жоспарларды, тәуекел-бейінін, нормативтік құқықтық базаны ескере отырып, елеулі тәуекелдерді басқару процестерінің жиынтығы, тұрақты қаржылық жағдай мен төлем қабілеттілігін қолдау үшін Банк капиталы жеткіліктілігінің нысаналы деңгейін айқындау мақсатында осындай тәуекелдерді бағалау және агрегаттау.

КЖБІП әзірлеудің мақсаты – оларды жабу үшін жеткілікті капиталдың қажетті деңгейін айқындау мақсатында Банк қызметіне тән тәуекелдердің елеулі түрлерін анықтау, бағалау, агрегаттау және бақылау, оның ішінде: кредиттік тәуекел, нарықтық тәуекел, өтімділікті жоғалту тәуекелі, операциялық тәуекел. Банк бекітілген бюджет негізінде тәуекел-тәбеттің ағымдағы деңгейін және даму стратегиясын ескере отырып, меншікті капиталдың жеткіліктілігін бағалауды жүзеге асырады. Меншікті капиталдың жеткіліктілігін бағалау Банкке тән тәуекелдердің стресс-тестілеу нәтижелерін ескере отырып жүзеге асырылады. Капиталдың жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесі оның нәтижелерін, стресс-тестілеу тәсілдерін қолдануды, тәуекелдерді анықтауды және ақпарат жинау процесін, тәуекелдерді бағалау модельдерінің валидациясын қоса алғанда, сандық та, сапалық та көрсеткіштерді үздіксіз шолуға жатады.

Кредит тәуекелдері

Кредит тәуекелі – контрагенттің Банк алдындағы өз қаржы міндеттемелерін орындамауы, уақтылы орындамауы немесе толығымен орындамауы салдарынан Банктің шығынға ұшырау тәуекелі.

Кредит тәуекелдерін басқару және бақылауда тәуекел-менеджмент бөлімшесі маңызды рөл атқарады. Бұл бөлімше кредит тәуекелін сәйкестендіру, бағалау, бақылау және мониторинг шараларын енгізуді жүзеге асырады. Тәуекел-менеджмент бөлімшесі кредиттік шешімдер қабылдау, кредит беру ережелері мен бағдарламаларын келісу, кредит тәуекелін азайту үшін шаралар қолдану бойынша тәуелсіз нұсқаулар беру, лимиттерді бақылау, кредит тәуекелдері мониторингі, есептілік құрастыру, сондай-ақ сыртқы заңнамалық реттеу, сол сияқты ішкі талаптар мен рәсімдерге сәйкестікті бақылауды қамтамасыз ету процесіне тікелей қатысады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Банк өзінің кредит тәуекелінің деңгейін бір заемшыға /контрагентке немесе заемшылар тобына қатысты, сондай-ақ салалық (және географиялық) сегменттер бойынша ең жоғары тәуекел мөлшерін анықтау арқылы айқындайды. Экономика салалары бойынша кредит тәуекелінің барынша жоғары шоғырлану лимитін Активтер мен міндеттемелерді басқару (АПКОМ) комитеті белгілейді және бақылап отырады. Кредит беру бағдарламалары (Шағын және орта бизнеске кредит беру, бөлшек кредиттер) бойынша кредит тәуекелдерінің деңгейіне қатысты шектеулерді Басқарма бекітеді. Әрбір контрагент бойынша, оның ішінде банктер мен брокерлерді қоса алғанда, баланстық және баланстан тыс жекелеген тәуекелдер деңгейін тиісті Кредит комитеттері мен АПКОМ қарастырады. Белгіленген лимитті салыстырып отыру арқылы күн сайын тәуекелдердің нақты мөлшеріне мониторинг жүргізіледі.

Әрбір контрагент бойынша міндеттемелердің орындалмау тәуекелі баланстық және баланстан тыс тәуекелдерді қамтитын лимиттермен шектеледі.

Баланстан тыс кредиттік міндеттемелер пайдаланылмаған кредит желілері, кепілдемелер немесе аккредитивтер түрінде болады. Баланстан тыс шоттарда есепке алынатын қаржы құралдары бойынша кредит тәуекелі контрагенттің келісімшарт талаптары мен мерзімін орындай алмауынан мүмкін болатын залал ретінде анықталады. Баланстан тыс қаржы құралдарымен байланысты кредит тәуекелдеріне қатысты Бвнк пайдаланылмаған кредит желілерінің жалпы көлеміне тең мөлшерде шығындалады. Дегенмен, мүмкін болатын шығын көлемі жалпы пайдаланылмаған міндеттемелер көлемінен аз болады, өйткені көпшілік жағдайда кредит беруге байланысты туындайтын міндеттемелер контрагенттің кредит төлеудің ерекше стандарттарына сай келу мүмкіндігіне тікелей қатысты. Шартты міндеттемелерге қатысты Банк қаржы құралдарының балансында көрсетілген заем беруді бекіту, тәуекелді шектейтін лимиттер пайдалану және ағымдағы мониторинг жүргізу рәсімдеріне негізделген кредит саясатын ұстанады. Банк кредиттің өтелу мерзімін жіті қадағалайды, өйткені қысқа мерзімділерге қарағанда ұзақ мерзімді міндеттемелердің кредит тәуекелінің қаупі жоғарырақ.

Кредит комитеттерінің құрылымы мен өкілеттігі

Банктің Кредиттік саясатын жүзеге асыруды және кредиттік шешімдердің ретімен қабылдануын қамтамасыз етуші алқалық кредиттік органдарға кредит комитеттері, АПКОМ, Басқарма және Директорлар кеңесі жатады.

Коммерциялық Дирекция («КД»)

Кредиттік операциялар және корпоративтік клиенттердің кредиттік өтінімдері бойынша Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің алқалық органы.

Филиалдардың және филиал желісінің кредит комитеттері («ФКК», «ФЖКК»)

Филиалдар арқылы шағын және орта бизнес субъектілеріне қаржы құралдарын беруге қатысты Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің ФКК, ФЖКК ККФ, ККФС.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

ФКК мен ФЖКК кредит беру лимитін филиалдар бойынша Банк Басқармасы белгілейді. ФКК үшін белгіленген кредит беру лимиті шеңберінде филиал қаржы құралын беруге байланысты мәселелер бойынша өз бетімен шешім қабылдайды. ФКК лимиттен тыс жобалары бойынша және олар бойынша шешім қабылдау ФКК өкілеттілігіне кірмейтін жобалар бойынша шешімді ФЖКК қабылдайды. ФЖКК шешімдер қабылдау рәсімінде сондай-ақ Банк қызметтерінің сарапшылық қорытындыларын кешенді талдау негізінде жасақталған кредиттік топтаманы қарастыруды қамтиды.

Бас Банктің бөлшек кредит комитеті және Шешімдер қабылдау орталығы (ББ БКК және ШҚО)

Филиалдар арқылы бөлшек бизнес субъектілеріне қаржы құралдарын беруге қатысты Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің ББ БКК және ШҚО.

ШҚО төрт көз қағидатында негізделген, шешімдерді қабылдау бойынша өкілеттігі бар кредиттік андеррайтерлерден құралады. ШҚО Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер мен ББ БКК бекіткен лимиттер шеңберінде шешімдер қабылдайды. ББ БКК лимиттен тыс және нормативтен тыс өтінімдерді және Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер шеңберінде басқа да мәселелерді қарастыруға уәкілетті.

ШҚО мен ББ БКК жұмыс істеуімен қатар, табыс деңгейі тәуелсіз мемлекеттік органның деректерімен құжаттай расталатын жалақы алушы жеке тұлғаларға кредит беру туралы шешімдер қабылдауда автоматтандырылған тәсіл қолданылады. Мұндай көзқарас заемшының тәуекелдік профилін ескереді және шешім қабылдауда тәуекелдерді азайтуға мүмкіндік береді.

Шағын Бизнес бойынша Шешімдер Қабылдау Орталығы («ШБ бойынша ШҚО»)

2018 жылы шағын бизнес саласында 150 миллион теңгеден аспайтын мөлшердегі кредит өтінімдерін қарау – негізгі міндеті болып табылатын ШБ бойынша ШҚО құрылды.

ШБ бойынша ШҚО төрт көз қағидатында негізделген, шешімдерді қабылдау бойынша өкілеттігі бар кредиттік андеррайтерлерден құралады. ШҚО Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер мен ФЖКК бекіткен лимиттер шеңберінде шешімдер қабылдайды.

Бас банктің, филиалдардың проблемалық кредиттері жөніндегі комитеті

Банктің алқалы органдары, олардың басты мақсаты – Банктің және оның филиалдарының проблемалық кредиттер бойынша қаражатты басқару, қызмет көрсету және олардың қайтарылуын қамтамасыз ету бойынша қызметін ұйымдастыруға және бақылауға қатысты Банктің ішкі кредит саясатын жүзеге асыру болып табылады.

Еншілес кәсіпорындардың уәкілетті /алқалы органдары

Еншілес кәсіпорындардың кредиттік өтінімдерін қарастыру және бекітуді еншілес кәсіпорнының ішкі құжаттарына сәйкес еншілес кәсіпорнының уәкілетті/алқалы органы жүзеге асырады. Нормативтен тыс және лимиттен тыс кредиттік өтінімдерді еншілес кәсіпорнының Директорлар кеңесі Банктің ішкі нормативтік құжаттарында көзделген тәртіпте Бас Банктің тиісті Кредит комитетінде алдын ала қарау кезінде бекітеді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

АПКОМ

Ақша тарту және оны орналастыруға байланысты банктік қызметтің кірістілігін ұлғайту және тәуекелдерді шектеу, сонымен қатар активтер мен пассивтерді басқару жөнінде орта мерзімді саясатты белгілеу мақсатын көздейтін Банктің алқалық органы. АПКОМ-ның басты мақсаттары: өтімділікті басқару, пайыздық мөлшерлеме тәуекелін басқару, бағалық тәуекелді басқару және басқа да банктік тәуекелдерді басқару.

АПКОМ, сонымен қатар контрагент банктерге елдік лимиттер мен лимиттер белгілеу функцияларын жүзеге асырады. АПКОМ Директорлар кеңесіне есеп береді.

Банк Басқармасы

Бас Банктің кредиттік комитетінің, филиал желісі кредиттік комитетінің, Бас Банктің бөлшек бизнестің кредит комитетінің өкілеттіктері шегінен шығып кететін немесе филиал желісі кредит комитетіне, Бас Банктің бөлшек бизнестің кредит комитетіне белгіленген лимиттен асатын кредиттік өтінімдер Банк Басқармасында қаралады.

Тәуекелдер бойынша комитет

Тәуекелдер бойынша комитет 2020 ж. мамырда құрылды. Комитет Директорлар кеңесі жанындағы алқалы орган болып табылады және банкте тәуекелдерді басқарудың және ішкі бақылаудың тиімді жүйесін қалыптастыру, оның жұмыс істеуін қамтамасыз ету бойынша функцияларды жүзеге асыруға қолдау көрсетеді және Директорлар кеңесіне Банк қабылдайтын тәуекелдердің деңгейі жөнінде ақпарат береді.

Директорлар Кеңесі

Банктің меншікті капиталының 5%-нан асатын сомаға берілген кредиттік өтінімдер, сондай-ақ Банкпен ерекше қарым-қатынаспен байланысқан тұлғалармен жасалатын мәмілелер Директорлар кеңесінде қаралады.

Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері

Банктің кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері нақты активтерге тән жекелеген тәуекелдер мен жалпылама нарықтық тәуекелдердің әсеріне қарай елеулі өзгеріске ұшырап отырады.

Төменде беріліп отырған кестеде қаржы активтері мен шартты міндеттемелер бойынша кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері көрсетілген. Баланс шоттарындағы қаржы активтері үшін кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері активтерді есепке алуды және міндеттемелер мен қамтамасыз етуді қоспағанда осы активтердің баланстық құнына тең болады. Қаржы кепілдіктері мен басқа да шартты міндеттемелер үшін кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері кепілдеме бойынша төлем қажеттігі туындағанда немесе ашылған кредит желілері шеңберінде заем талап етілген жағдайда Банк төлеуге тиіс болатын ең жоғары көлемде тең болады (27-ескертпе). Кепілмен қамтамасыз ету осы кепіл қамтамасыз ету ретінде алынған қаржы құралының баланстық құнымен көрсетіледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

2020 ж. 31 желтоқсан		
Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері және кредит тәуекелінің таза мөлшері	Қамтамасыз ету	
Ақшалай баламасы *	1,4	164,4
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	3,1	-
Кредиттік мекемелердегі қаражат	833,1	-
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	1,2	-
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,2	-
Клиенттерге берілген заемдар	4,2	3,2
Өзге қаржы активтері	46,1	-
Шартты қаржы міндеттемелері	466,2	14,922
2019 ж. 31 желтоқсан		
Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері және кредит тәуекелінің таза мөлшері	Қмтамасыз ету	
Ақшалай баламасы*	1,4	37,4
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	4,6	-
Кредиттік мекемелердегі қаражат	110,4	-
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	1,2	-
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,2	-
Клиенттерге берілген заемдар	3,2	3,2
Өзге қаржы активтері	59,2	-
Шартты қаржы міндеттемелері	498,2	31,6

* Бұл сома қысқа мерзімді заемдар мен бастапқы өтеу мерзімі 90 күннен аспайтын салымдарды білдіреді, бұлар ақшалай қаражаты мен оның баламасының құрамына кіргізілген.

2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері және кредит тәуекелінің таза мөлшері арасында айырмашылық жоқ.

Кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы

4-ескертуде айтылғандай, Банк құнсыздануға қатысты талап етілетін барлық қаржы активін бастапқы таныған сәттен бастап кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаю жағдайына мониторинг жүргізеді. Кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы анықталған жағдайда Банк кезекті 12 айда ғана емес, кредит берудің бүкіл мерзімі ішінде күтілетін кредиттік залалдардың шамасы негізінде бағалау резервінің шамасын есептейді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Банк кредит тәуекелінің бағалауын тәуекелдер үшін дефолт ықтималдылығының уақыттық құрылымын анықтаудағы негізгі үлес ретінде пайдаланады. Банк құзыреті немесе аймағы бойынша, сондай-ақ өнім мен заемшы түрі бойынша, кредит тәуекелін жіктеу бойынша талданған кредит тәуекелі бойынша тиімділік және дефолт туралы ақпарат жинайды. Пайдаланылатын ақпарат бағаланатын портфельге байланысты ішкі және сыртқы болып табылады. Банк активтер портфеліне кредит тәуекелі айтарлықтай ұлғайғандығын анықтау үшін әртүрлі критерийлерді пайдаланады. Критерийлер ретінде дефолт ықтималдылығының сандық өзгерістері де сапалық өзгерістері де пайдаланылады.

Қазынашылық операциялары (банкаралық операциялар, бағалы қағаздар, кері РЕПО келісімдері) үшін кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы әрбір қаржы активі үшін жеке бастапқы танылған сәтінен сандық көрсеткіштер (бастапқы танылған сәтінен 3 немесе одан көп тармаққа рейтингінің төмендеуі, бастапқы танылған сәтінен 1 немесе одан көп күнге мерзімін кешіктіру) және сапалық көрсеткіштер (эмитентке/контрагентке қатысты жағымсыз ақпарат, оның ішінде қаржы жағдайының нашарлауы, акционерлерінің ауысуы, беделін жоғалту тәуекелінің іске асуы, пруденциялық нормативтерді жүйелі түрде бұзу) негізінде анықталады.

Ұжымдық негізде бағаланатын банктік заемдар бойынша – кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы бастапқы танылған сәтінен 30 күннен асатын мерзімі өткен берешегі бар заемдар үшін және сегменттелген біртекті портфельдер үшін белгілі бір шекті мәндерді пайдалана отырып бастапқы танылған сәтінен бастап кредит берудің бүкіл мерзімі ішінде дефолт ықтималдылығының ұлғаюы негізінде, жеке негізде бағаланатын заемдар бойынша – ішкі кредит рейтингі төмендеген кезде және ішкі рейтингтік үлгіге сәйкес 10 пайыздық тармаққа қалған әрекет ету мерзімінің бойына дефолт ықтималдығы ұлғайған кезде (3-кезеңге жіктеу үшін қаржы жағдайы нашарлаған кезде қайта құрылымдаудың болуы) қосымша анықталады, заемшының сандық және сапалық көрсеткіштерінің өзгеруі, кепілді қамтамасыз етудің айтарлықтай нашарлауы және бастапқы танылған сәттен айтарлықтай қаржы қиындықтарының басқа да объективті растаулары негізінде Банк мамандарының сараптамалық қорытындылары анықталады.

Ұжымдық негізде бағаланатын заемдар үшін 3-кезең берешектің мерзімі 60-90 күннен аса өткен кезде, жеке негізде бағаланатын заемдар бойынша – 60 күннен аса мерзімі өткен, қаржы жағдайының нашарлауына байланысты қайта құрылымдалған, ішкі кредит рейтингі және Банк мамандарының сараптамалық пікірі нашарлаған кезде анықталады.

Банк төмен кредит тәуекелі бар кейбір қаржы құралдарының есеп беру күніндегі кредит тәуекелі айтарлықтай ұлғаймаған деп санайды. Банк тек тәуелсіз және қаржы мекемелері үшін ғана шығарылған қаржы құралдарына қатысты аталған саясатты қолданады. Банк қаржы құралының сыртқы кредиттік рейтинг халықаралық рейтингтік агенттіктер «инвестициялық деңгей» анықтамасына балама жасаған төмен кредит тәуекелі бар деп есептейді.

Банк кредиттің айтарлықтай ұлғайғанын анықтау үшін пайдаланылатын критерийлер тиімді болып табылатынына көз жеткізу үшін мониторинг жүргізу рәсімдерін енгізді, бұл дегеніміз кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы тәуекел бойынша дефолтқа дейін және активтің 30 күнге мерзімі кешіктірілген деп саналғанда сәйкестендіріледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Болжамды ақпарат беру

Банк артық шығындарсыз және күш жұмсамай қолжетімді болатын болжамдық ақпаратты кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюын бағалаған, сонымен қатар ККЗ бағалаған кезде пайдаланады.

Болжамдық элементтерді беру Банктің болжамын көрсетеді және әрбір сценарий үшін ықтималдылықты бағалауды қоса алғанда екі сценарий («базалық нұсқа» және «қолайсыз» сценарийлері) жасауды шамалайды. Күтілетін кредиттік залалдарға макроэкономикалық факторлар туралы жорамалдардың желілік емес ықпалын үлгілеу бірнеше сценарийді пайдалану мақсаты болып табылады. «Базалық» сценарийдің ықтималдығы 75%, ал «қолайсыз» сценарийдікі – 25%.

Болжамдарды әзірлеуді «Halyk Finance» АҚ тиісті экономикалық ауыспалының болашақ болжамының «базалық нұсқасын» және «қолайсыз нұсқасын» жасау үшін ішкі және сыртқы ақпаратты, сонымен қатар болжамның басқа ықтимал сценарийлерінің ауқымын пайдалана отырып, жүзеге асырады. Пайдаланылатын сыртқы ақпарат, сондай-ақ мемлекеттік органдар және ақша-кредиттік реттеу органдары жариялайтын экономикалық деректер мен болжамдарды қамтиды.

Банк белгілі бір болжамдау сценарийлеріне ықтималдылықты қолданады. Базалық сценарий аса ықтимал нәтиже болып табылады және Бнк бюджетті жоспарлау және жасау үшін пайдаланатын ақпараттан тұрады. Банк қаржы құралдарының портфеліне әсер ететін негізгі көрсеткіштерді анықтады және құжаттады және тарихи деректердің статистикалық талдауын пайдалана отырып, макроэкономикалық ауыспалылар мен кредит тәуекелдері және кредиттік залалдар арасындағы өзара байланысты бағалады.

Сезімталдылыққа қатысты, көрсетілген стресс-факторларды қолданған кезде 2020 ж. желтоқсанда жүргізілген стресс-тестілеу нәтижелері Банктің қаржы көрсеткіштерінің нашарлағанын көрсетеді (күтілетін кредиттік залалдарға резервтің ұлғаюы, таза пайданың азаюы және клиенттердің қаражаты бойынша сомалардың кетуі).

Сол уақытта, Банктің меншікті капиталы мен өтімді активтерінің жеткілікті мөлшері бар екенін ескере отырып, Банктің қаржы жағдайының айтарлықтай нашарлауы және нормативтік талаптар мен нормалардың бұзылуы болжамдалмайды.

Тұтас алғанда, әрбір сценарий үшін болжамдалған макрофакторлардың нашарлауы және «қолайсыз» сценарийдің туындау ықтималдылығының ұлғаюы 1-кезеңнен 2-кезеңге өтетін заемдар санының ұлғаюына да, ККЗ бойынша шамаланған резервтердің ұлғаюына да алып келеді. Керісінше, болжамдалған макрофакторлардың жақсаруы немесе «базалық нұсқа» сценарийінің туындау ықтималдылығының ұлғаюы жағымды әсер етеді. Ауыспалылар арасындағы өзара байланыстың себебінен нақты бір сценарий үшін түрлі макрофакторлардағы өзгерістердің ықпалын, сонымен қатар нақты бір сценарийге тән пессимизм деңгейі мен оның туындау ықтималдылығы арасындағы өзара байланысты анықтау мүмкін емес.

Төменде келтірілген кестеде Банк өз қызметін жүргізетін ел және сәйкесінше ККЗ-ға маңызды ықпал ететін ел болып табылатын Қазақстан үшін 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша пайдаланылатын экономикалық сценарийлерге енгізілген негізгі макроэкономикалық көрсеткіштер берілген.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Пайдаланылатын макрофакторлар тізімі	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Анықтау	Ауқымы	Анықтау	Ауқымы
ЖІӨ өнімі	% өзгерістер	2.0% бен 3.0% арасында	% өзгерістер	2.4% бен 3.6% арасында
		6.5% және 8.0%		5.8% бен 10.4%
Инфляция	Инфляция %	арасында	Инфляция %	арасында
		35 АҚШ доллары		45 АҚШ доллары
Мұнай бағасы	Бір баррельдің бағасы	және 45 АҚШ доллары арасында	Бір баррельдің бағасы	және 55 АҚШ доллары арасында

Мұнай бағасының жоғары құбылмалылығына байланысты сауда жағдайларының нашарлауы Қазақстан экономикасы үшін негізгі тәуекел факторы болып табылады. Базалық сценарий фьючерстік келісімшарттар бойынша Brent маркалы мұнайдың болжамды бағаларына негізделген.

Базалық сценарий болжамдарына сәйкес, Қазақстан экономикасы 2021 ж. Brent маркалы мұнайдың барреліне 45 АҚШ доллары құны бойынша болжамды ескере отырып, 3%-ға қалпына келтіру өсімін көрсетеді. Экономикаға мұнай-газ саласындағы инвестициялық белсенділікті қалпына келтіру белгілі бір қолдау көрсетеді, ол елдегі барлық инвестициялардың шамамен 40%-ын құрайды. Қызмет көрсету саласы оқшаулау шараларынан неғұрлым қатты зардап шегетінін және онда барлық жұмыспен қамтылған халықтың 70%-ға жуығы шоғырланғанын ескере отырып, күтілетін карантиндік шараларды жеңілдету 2021 ж. соңына қарай осы саладағы ахуалды біртіндеп қалпына келтіруге алып келуі тиіс.

Стресстік сценарийде (25% басталу ықтималдығы) мұнай бағасының барреліне 35 АҚШ долларына дейін төмендеуінен болатын шок қарастырылады, бұл нақты мұнай бағасының тарихи құбылмалылығына сәйкес орташа квадраттық ауытқуға сәйкес келеді.

АҚШ Энергетика министрлігінің бағалауы бойынша, 2021 ж. мұнайға әлемдік сұраныс қалпына келуді жалғастырады. Бұл ретте мұнай нарығы бұрынғысынша геосаяси факторлардың ықпалына ұшырауда. Осылайша, қайтадан локдаундардың орын алу тәуекелін ескере отырып және мұнай нарығындағы әлсіз тепе-теңдікті ескере отырып, пандемияның екінші толқыны мұнай бағасын барреліне 40 АҚШ долларынан төмен деңгейге қайта әкелуі мүмкін, ал эпидемиологиялық жағдай келесі жылдың соңына дейін тұрақсыз болады. Көмірсутектер бағасының төмендеуі Қазақстанның макроэкономикалық көрсеткіштерінің нашарлауына әкеп соғуы мүмкін, оның ішінде ЖІӨ серпінінің баяулауы, инфляцияның өсуі, жұмыссыздықтың өсуі күтіледі.

2020 ж. қорытындысы бойынша ресми деректерге сәйкес, Қазақстанның ЖІӨ 2.6%-ға төмендеді, инфляция 7.5%-ды құрады және Brent маркалы мұнайдың орташа бағасы барреліне 45.59 АҚШ долларын құрады.

Қаржы активтері халықаралық рейтингтік агенттіктің ағымдағы кредиттік рейтингіне сәйкес немесе Банктің ішкі бағалау жүйесіне сәйкес жіктеледі. Барлық мүмкін болатын ең жоғары рейтинг – AAA. Инвестициялық кластағы қаржы активтері AAA-дан BBB-ға дейінгі рейтингке ие болуы мүмкін. BBB-дан төмен рейтингі бар қаржы активтері алыпсатарлық деңгей ретінде жіктеледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Банктің қаржы активтерінің кредит рейтингі (төменде егжей-тегжейлі көрсетілген клиенттерге берілген заемдарды қоспағанда) күтілетін кредиттік залалдар резервіне дейін мынадай түрде берілген:

	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредиттік рейтинг 31 желтоқсан берілмеген	2020 ж. 31 желтоқсан Барлығы
Ақшалай қаражат және оның баламасы*	81,746	17,381	16,629	1,143,357	166,578	30,580	1,456,271
Міндетті резервтер	-	-	-	159,903	-	-	159,903
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	21	18	3,569	14	13	35	3,670
Кредиттік мекемелердегі қаражат	6,949	5,019	207,854	461,101	101,098	52,074	834,095
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	55,370	10,553	110,284	883,570	148,905	5,006	1,213,688
Амортизациялық құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	1,046,912	-	168,364	1,215,276
Өзге қаржы активтері	-	-	-	-	-	67,645	67,645
Шартты қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	474,895	474,895

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредиттік рейтинг 31 желтоқсан берілмеген	2020 ж. 31 желтоқсан Барлығы
Ақшалай қаражат және оның баламасы *	247,538	218,585	191,990	705,958	37,663	27,430	1,429,164
Міндетті резервтер	-	-	-	133,033	-	-	133,033
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	-	-	78	4,401	12	162	4,653
Кредиттік мекемелердегі қаражат	-	6,445	6,363	38,572	-	59,230	110,610
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	342,889	15,287	47,820	1,045,106	89,963	4,828	1,545,893
Амортизациялық құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	1,046,755	-	153,036	1,199,791
Өзге қаржы активтері	-	-	-	-	-	75,795	75,795
Шартты қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	502,070	502,070

* Бұл сома қысқа мерзімді заемдар мен бастапқы өтеу мерзімі 90 күннен аспайтын салымдарды білдіреді, бұлар ақшалай қаржы мен оның баламасының құрамына кіргізілген.

Банк секторының мекемелері тұтастай алғанда қаржы активтері мен шартты міндеттемелерге қатысты кредит тәуекеліне ұшырап отырады. Банктің кредит тәуекелдері Қазақстан Республикасында шоғырланған. Банк бекіткен Тәуекелдерді басқару саясатына сәйкес кредиттер бойынша лимитті орындау және кредитті өтеу қабілетін қамтамасыз ету мақсатында кредит тәуекелінің деңгейіне ұдайы мониторинг жүргізіліп отырады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Келесі кестеде құнсызданған активтердің және мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған активтердің баланстық құны көрсетіледі:

	Жеке негізде бағаланатын қаржы активтері				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржы активтері		
	Құнсызданбаған қаржы активтері		Құнсызданған қаржы активтері		Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтің сомасы	2020 ж. 31 желтоқсан Барлығы
	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтің сомасы	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтің сомасы			
Кредиттік мекемелердегі қаражат	834,095	(427)	-	-	-	-	833,668
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	1,213,688	(598)	-	-	-	-	1,213,090
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,215,276	(545)	-	-	-	-	1,214,731
Клиенттерге берілген заемдар	2,756,761	(45,6	453,998	(178,07	1,480,290	(120,1	4,347,884
Өзге қаржы активтері	-	-	58,348	(17,87	9,297	(3,	46,014
	Жеке негізде бағаланатын қаржы активтері				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржы активтері		
	Құнсызданбаған қаржы активтері		Құнсызданған қаржы активтері		Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтің сомасы	2020 ж. 31 желтоқсан Барлығы
	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтің сомасы	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтің сомасы			
Кредиттік мекемелердегі қаражат	110,610	(201)	-	-	-	-	110,409
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	1,546,413	(520)	-	-	-	-	1,545,893
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,199,791	(538)	-	-	-	-	1,199,253

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Клиенттерге берілген заемдар	2,386,939	(52,6	521,101	(206,82	1,199,824	(107,1	3,741,287
Өзге қаржы активтері	-	-	69,581	(13,09	6,214	(2,1	59,755

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсызданбаған мерзімі өткен берешегі бар заемдардың баланстық құны 36,466 миллион теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсанда – 23,463 миллион теңге). Бұл заемдар бойынша мерзімін өткізу 90 күннен аспайды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – Банктің өз міндеттемелерін дер кезінде өтеуі үшін ақшалай қаражаттың жеткіліктілігін қамтамасыз ету қабілетсіздігіне байланысты тәуекел. Банктің өтімділік тәуекелі активті операциялар бойынша талаптардың мерзімі міндеттемелер бойынша өтеу мерзімімен сәйкессіздік (сәйкес келмеу) салдарынан туындайды.

Екінші деңгейдегі банктерге арналған тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларының талаптарына сәйкес Банк Директорлар кеңесі бекіткен өтімділіктің жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесін (бұдан әрі – «ӨЖБІП») әзірлеп, ендіреді. ӨЖБІП өтімділіктің тиісті деңгейін ұстап тұру және қызмет түрлеріне, валютаға байланысты әр түрлі уақыт аралықтарында өтімділік тәуекелін басқарудың тиісті жүйесін енгізу мақсатында өтімділік тәуекелін басқару процестерінің жиынтығын білдіреді. ӨЖБІП ағымдағы нарықтық және экономикалық жағдайды, тәуекелдер бейінін және екінші деңгейдегі банктер үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру бөлігінде Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын, сондай-ақ өтімділіктің жеткіліктілігін бағалау процесінің негізгі тәсілдері мен қағидаттарын айқындаудағы Банктің ішкі қажеттіліктерін ескере отырып, Тәуекел-тәбет стратегиясына сәйкес әзірленді.

Директорлар кеңесі тәуекел-тәбетті айқындау мақсатында өтімділік тәуекелі бойынша тәуекел-тәбет деңгейлерін бекітеді, сондай-ақ ағымдағы, қысқа мерзімді, орта мерзімді және ұзақ мерзімді өтімділік тәуекелдерін шектейтін ӨЖБІП шеңберінде өтімділік жеткіліктілігінің сандық ішкі көрсеткішін пайдаланады. Әлсіз жақтарын анықтау мақсатында ӨЖБІП жылына кемінде бір рет үздіксіз шолуға жатады, ол Директорлар Кеңесінің бекітуіне шығарылады.

Банктің қысқа мерзімді өтімділік тәуекелін басқару үшін Қазынашылық ақша қаражатының қозғалысына күнделікті мониторинг пен болжам жасауды жүзеге асырады. Ұзақ мерзімді өтімділік тәуекелін басқаруды өтімділіктің ұзақ мерзімді позицияларын талдау және елеулі теріс ұстанымды әртүрлі әдістермен басқару жөнінде шешімдер қабылдау арқылы АПКМ жүзеге асырады.

Өтімділік тәуекелін басқару мақсатында Банк клиенттерге берілген заемдар бойынша төлемдер кестесін ескере отырып, қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерін талдайды. Төменде келтірілген кестелерде Банктің қысқа мерзім ішінде өтімді қаражатқа деген қажеттілігін қанағаттандыру үшін қашан да қолда болатын қаражат ретінде «1 айдан аз» деген бағанға қамтылған, Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын бағалы қағаздарды қоспағанда, келісімшарт бойынша төлем жүргізілген күнге дейін қалған кезең негізінде топтастырылған қаржы активтері мен міндеттемелерге талдау берілген.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2020 ж. 31 желтоқсан Барлығы
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Ақшалай қаражат және оның баламалары	1,1	12,1	-	-	-	1,1
Міндетті резервтер	87,1	20,1	41,1	9,1	385	159,1
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	86	-	3,1	5	31	3,1
Кредиттік мекемелердегі қаражат	152,1	7,1	584,1	63,1	25,1	833,1
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	73,1	2,1	90,1	895,1	151,1	1,1
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	11,1	1,1	33,1	668,1	499,1	1,1
Клиенттерге берілген заемдар*	175,1	382,1	2,1	1,1	133,1	4,1
Өзге қаржылық активтер	27,1	5,1	11,1	660	664	46,1
	2,1	432,1	3,1	2,1	811,1	9,1
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:						
Клиенттердің қаражаты	3,1	828,1	1,1	771,1	420,1	7,1
Кредиттік мекемелердің қаражаты	134,1	191	2,1	17,1	117,1	272,1
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	1,1	-	206	104	449	2,1
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	215,1	3,1	3,1	585,1	-	807,1
Өзге қаржы міндеттемелері	54,1	149	5	-	-	54,1
	3,1	832,1	1,1	1,1	538,1	8,1
Нетто позиция	(1,1)	(400,1)	1,1	1,1	272,1	998,1
Жинақталған айырма	(1,1)	(2,1)	(778,1)	726,1	998,1	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2019 ж. 31 желтоқсан Барлығы
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Ақшалай қаражат және оның баламалары	1,5	1,4	-	-	-	1,1
Міндетті резервтер	81,4	8,0	39,2	3,	288	133,1
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	4,6	-	-	-	-	4,1
Кредиттік мекемелердегі қаражат	17,8	159	32,0	32,	27,	110,1
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	88,9	217,5	611,8	340,	286,	1,1
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	11,5	1,5	33,4	652,	499,	1,1
Клиенттерге берілген заемдар*	254,7	382,4	2,0	956,	108,	3,1
Өзге қаржылық активтер	33,1	723	20,2	5,	232	59,1
	2,0	612,1	2,7	1,	923,	8,1
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:						
Клиенттердің қаражаты	2,9	356,2	2,0	548,	406,	6,1
Кредиттік мекемелердің қаражаты	141,4	183	1,8	15,	120,	279,1
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	19,7	-	-	227	-	20,1
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	13,4	3,7	3,1	599,	227,	846,1
Өзге қаржы міндеттемелері	32,8	322	29	3	-	33,1
	3,2	360,5	2,0	1,	753,	7,1
Нетто позиция	(1,1)	251,5	768,8	827,	169,	
Жинақталған айырма	(1,1)	(858,5)	(90,1)	737,	907,	

*«3 айдан 1 жылға дейін» бағанындағы клиенттерге берілетін заемдарға стандарттық емес өтелу мерзімі бар заемдар кіреді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Активтер мен міндеттемелер олардың шарттар бойынша және төлем кестелері бойынша мерзімдерінің негізінде есепке алынады. Банк клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдардың бір бөлігін Банк шығарған тиісті хабарламасынан кейін он айдың ішінде бір жақты тәртіпте қайта шақыртуға құқылы.

Банк міндеттемелерінің елеулі үлесі клиенттердің мерзімді депозиттерінен, корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғалардың ағымдағы шоттарынан және шығарылған борыштық бағалы қағаздардан құралады.

Басшылықтың пікірінше, талап етілгенге дейінгі және 1 айға дейінгі мерзіммен тартылған ағымдағы шоттар мен клиенттердің депозиттерінің ауқымды бөлігін құрайтынына қарамастан, мұндай депозиттерді салымшылардың санына және түріне қарай әртараптандыру, сондай-ақ Банктің өткен кезеңдерде жинақтаған тәжірибесі көрсетіп отырғандай, бұл депозиттер Бнк қызметін қаржыландырудың ұзақ мерзімді және тұрақты көзін құрап отыр. Тиісінше, ағымдағы шоттардың елеулі үлесі өтімділікті талдау және басқару үшін тұрақты ресурс болып табылады. Сонымен қатар, жинақталған алшақтық өтімді мемлекеттік және басқа да жоғары рейтингі бар бағалы қағаздарды кері сатып алу және сату туралы сату келісімдері арқылы қайта қаржыландыру немесе қажет болған жағдайда капитал нарықтарында ұзақ мерзімді заем қаражатын тарту арқылы жеткілікті түрде жабылуы мүмкін.

Өтімділік тәуекелінің одан әрі талдамасы төменде келтірілген кестеде ХҚЕС (IFRS) 7-ге сәйкес берілген. Аталған кестеде көрсетілген көлемде қаржылық жағдай туралы біріктірілген есепте берілген мөлшерге сәйкес келмейді, өйткені осы презентацияға қаржы міндеттемелері және шартты қаржы міндеттемелері бойынша болашақта жасалатын төлемдерге шарт бойынша төлем мерзіміне қарай жасалған талдау қоса енгізілген (пайыздық төлемдерді қоса).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел дегеніміз – Банктің табысына немесе капиталына немесе оның іскерлік мақсатқа қол жеткізу қабілетіне пайыздық мөлшерлемелер, валюта бағамдары, бағалы қағаздардың котировкалары және басқа да негізгі параметрлері секілді нарықтық параметрлер өзгерістерінің кері әсерін тигізу тәуекелі.

Банк нарықтық тәуекелдерді мынадай құрамды бөліктерге бөледі:

- Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі (пайыздық тәуекел);
- Шетел валюталарының айырбас бағамдарының өзгеру тәуекелі (валюталық тәуекел);
- Бағалы қағаздар портфельінің бағасы өзгеру тәуекелі (бағалық тәуекел).

Нарықтық тәуекелді басқару мақсаты тәуекел/кірістілік арақатынасын оңтайландыру, қолайсыз оқиғалар жүзеге асырылған кезде шығынды азайту және іс жүзіндегі қаржылық нәтиженің күтілген нәтижеден ауытқу мәнін төмендету болып табылады.

Нарықтық тәуекелді басқару бағалы қағаздардың портфельдерін басқарудан, валюталар бойынша ашылған позицияларды басқарудан, пайыздық мөлшерлемелерді басқарудан және туынды қаржы құралдарын басқарудан құралады. Осы мақсатта АПКОМ бағалы қағаздар портфельдерінің, ашылған позициялардың, stop-loss лимиттерінің және басқа да шектеулердің лимиттерін белгілейді. Нарықтық тәуекел лимиттері жылына бір реттен сирек емес қайта қаралып отырады және тұрақты бақыланады.

Пайыздық тәуекел

Банк пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекеліне ұшырайды. Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің қолайсыз өзгерісі салдарынан пайыздық табыстың азаю, пайыздық шығыстардың ұлғаю немесе капиталға кері әсер ету тәуекелі ретінде айқындалады.

Банк пайыздық тәуекелдің екі түрін бөледі:

- Әділ құнының өзгерісі капитал арқылы көрсетілетін бағалы қағаздардың портфельдері бойынша пайыздық тәуекел;
- Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімтал (сыйақы мөлшерлемесінің өзгеру тәуекелі) активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерінің сәйкес келмеуінен туындайтын (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау) пайыздық тәуекел.

АПКОМ оң пайыздық маржаны қамтамасыз ете отырып, Банктің пайыздық мөлшерлемелері бойынша позициясын басқару арқылы пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін және нарықтық тәуекелді басқарады.

Банк Пайыздық тәуекелдерді басқару және бақылау қағидаттары туралы Базель құжатында сипатталған тәсілді пайдалана отырып, пайыздық тәуекелге ұшырағыштық деңгейін анықтау арқылы пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін басқарады. Бұл тәсіл активтер және міндеттемелер

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

бойынша пайыздық мөлшерлемелердің параллельдік өзгеру әсерін тестілеу жолымен Банктің пайыздық тәуекелге ұшырағыштық деңгейін анықтайды.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімталдықты талдау

Төмендегі кестеде өзгерістер негізінде мүмкін деп табылған пайыздық тәуекелдің өзгерісі негізінде пайыздық тәуекелге сезімталдықтың талдауы ұсынылған. Банк пайыздық мөлшерлемелердің негізді мүмкін болатын өзгерістерін осы пайыздық мөлшерлемелердің түрлі құбылмалылығына байланысты, қаржы активтері мен міндеттемелері белгіленген теңгедегі және шетел валютасында жеке-жеке бағалайды.

Салық төленгенге дейінгі пайдаға ықпал ету - пайыздық мөлшерлемедегі жол берілетін өзгерістердің қаржы активтері мен міндеттемелердің құбылмалы мөлшерлемесі негізінде 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес әділ құнмен есепке алынатын бір жыл ішіндегі таза пайыздық табысқа тигізетін әсері және тіркелімді пайыздық мөлшерлемелі құралдарды қайта бағалаудың әділ құнмен есепке алынатын әсері. Банк басшылығының пікірінше, табыс салығы пайыздық тәуекелді басқаруға елеулі ықпал тигізбейді.

2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша активтер мен міндеттемелер құнынан салық салынғанға дейін пайдаға әсері төмендегідей берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерле-ме Теңге +2% Шетел валютасы +2%	Пайыздық мөлшерле-ме Теңге -2% Шетел валютасы -2%	Пайыздық мөлшерле-ме Теңге +2% Шетел валютасы +2%	Пайыздық мөлшерле-ме Теңге -2% Шетел валютасы -2%
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:				
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	6,345	(6,957)	1,384	(1,360)
Теңге	-	-	3,554	(3,554)
Шетел валютасы	6,345	(6,957)	(2,170)	2,194
Кредиттік мекемелердегі қаражат	811	(811)	44	(44)
Шетел валютасы	811	(811)	44	(44)
Клиенттерге берілген заемдар	1,263	(1,263)	1,159	(1,159)
Шетел валютасы	1,263	(1,263)	1,159	(1,159)
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:				
Клиенттерге берілген заемдар	-	-	3	(3)
Шетел валютасы	-	-	3	(3)
Салық салғанға дейінгі пайдаға таза әсері	8,419	(9,031)	2,584	(2,560)

Капиталға ықпал - бұл бөлінбеген пайдадағы өзгерістер нәтижесінде туындаған пайыздық мөлшерлемедегі жол берілетін өзгерістер әсері және мөлшерлемесі тіркелімді, өзге жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалаудың әсері.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша активтер құнынан капиталға ықпалы былайша берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерле-ме Теңге +2%	Пайыздық мөлшерле-ме Теңге -2%	Пайыздық мөлшерле-ме Теңге +2%	Пайыздық мөлшерле-ме Теңге -2%
	Шетел валютасы +2%	Шетел валютасы -2%	Шетел валютасы +2%	Шетел валютасы -2%
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:				
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	6,;	(6,;	1,;	(1,;
Теңге	-	-	3,;	(3,;
Шетел валютасы	6,;	(6,;	(2,;	2,;
Кредиттік мекемелердегі қаражат	811	(811)	44	(44)
Шетел валютасы	811	(811)	44	(44)
Клиенттерге берілген заемдар	1,;	(1,;	1,;	(1,;
Шетел валютасы	1,;	(1,;	1,;	(1,;
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	(71,;	71,;	(57,;	57,;
Теңге	(16,;	16,;	(15,;	15,;
Шетел валютасы	(54,;	54,;	(41,;	41,;
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:				
Кредиттік мекемелердің қаражаты	-	-	3	(3)
Шетел валютасы	-	-	3	(3)
Капиталға таза ықпалы	(63,;	62,;	(54,;	54,;

Валюталық тәуекел

Банк валюталық тәуекелге ұшырауы мүмкін. Бұл тәуекел Банктің қаржылық жағдайына кері әсерін тигізе алатын, шетел валюталары бойынша ашық позициялардың болуына және нарықтық айырбас бағамдарының қолайсыз өзгерістерінің болуына байланысты туындайды.

АПКОМ валюталық тәуекелді басқаруды ашық валюталық позицияны анықтау арқылы, теңгенің құнсыздануының болжамына және өзге де макроэкономикалық индикаторларға сүйене отырып іске асырады, бұл жәйт Банкке ұлттық және шетел валюталарының айырбас бағамындағы елеулі ауытқулардан болатын шығынды барынша азайтуға мүмкіндік береді.

Қазынашылық Банктің ашық валюталық позициясының реттеуші орган талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз ету мақсатында оған күнделікті бақылау жасап отырады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Банк шетел валютасының (негізінен АҚШ долларының) әрекет етуші айырбастау бағамдарындағы ауытқулардың салдарынан туындайтын, қаржылық жағдайға, қызметтің нәтижелеріне және ақшалай қаражаттың қозғалысына әсерін тигізетін, күнделікті қадағаланып отыратын тәуекелге ұшырауы ықтимал. АПКОМ валюта түрлеріне қарай тәуекел деңгейінің лимиттерін Директорлар Кеңесі бекіткен өкілеттік шеңберінде белгілейді. Бұл лимиттер реттеуші орган белгілеген ең төменгі талаптарға сәйкес келеді.

Банктің негізгі ақша ағымдары негізінен теңгемен және АҚШ долларымен генерацияланады. Соның салдарынан теңгенің АҚШ долларына қатысты айырбастау бағамының келешек ауытқулары Банктің АҚШ долларымен көрсетілген ақшалай активтері мен міндеттемелерінің баланстық құнына ықпалын тигізе алады. Валюталық тәуекел қаржылық жағдай туралы есептің баптарына және баланстан тыс позицияларға қатысты бағаланады. Банктің айырбастау бағамдарының ауытқуларына ағымдағы сезімталдығы баланстан тыс баптар қаржы жағдайы туралы есептің баптарын елеулі бейтараптандыратынына байланысты тиімді деңгейде болады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Банктің валюталық тәуекелге сезімталдығы төмендегідей берілген:

2020 ж. 31 желтоқсан

	АҚШ доллары	Еуро	Ресей рублі	Өзге шетел валютасы	Барлығы шетел валютасы	Теңге	БАРЛЫҒЫ
ФИНАНСОВЫЕ АКТИВЫ:							
Ақшалай қаражат және оның баламалары	1,:	18,:	35,:	14,:	1,:	462,:	1,:
Міндетті резервтер	85,:	3,:	1,:	964	91,:	68,:	159,:
Пайда немесе залал арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері	42	-	-	-	42	3,:	3,:
Кредиттік мекемелердегі қаражат	633,:	42,:	33,:	-	709,:	124,:	833,:
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	641,:	130,:	4,:	-	776,:	436,:	1,:
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	169,:	-	-	-	169,:	1,:	1,:
Клиенттерге берілген заемдар	745,:	28,:	31,:	334	806,:	3,:	4,:
Өзге қаржы активтері	1,:	279	9	5	1,:	44,:	46,:
	3,:	224,:	105,:	15,:	3,:	5,:	9,:
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:							
Клиенттердің қаражаты	3,:	131,:	39,:	31,:	3,:	3,:	7,:
Кредиттік мекемелердің қаражаты	16,:	6,:	2,:	1,:	27,:	244,:	272,:
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	-	-	759	-	759	1,:	2,:
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	374,:	-	-	-	374,:	433,:	807,:
Өзге қаржы міндеттемелері	5	2	-	-	7	54,:	54,:
	3,:	137,:	42,:	32,:	3,:	4,:	8,:
Баланс бойынша нетто позициясы	(165,:	86,:	63,:	(17,:	(32,:	1,:	998,:
Баланстан тыс нетто позициясы	162,:	(84,:	(61,:	(195)	16,:	(13,:	2,:
Нетто позициясы	(3,:	2,:	2,:	(17,:	(16,:	1,:	1,:

2020 ж. 31 желтоқсан

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	АҚШ доллары	Еуро	Ресей рублі	Өзге шетел валютасы	Барлығы шетел валютасы	Теңге	БАРЛЫҒЫ
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:							
Ақшалай қаражат және оның баламалары	956,6	120,5	25,5	320,1	1,4	176,8	1,5
Міндетті резервтер	78,5	3,5	1,6	647	83,5	49,6	133,6
Пайда немесе залал арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері	52	-	-	-	52	4,6	4,6
Кредиттік мекемелердегі қаражат	73,5	16,5	17,5	-	107,6	3,5	110,4
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	757,5	34,5	4,8	-	796,5	748,5	1,5
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	154,5	-	-	-	154,5	1,6	1,5
Клиенттерге берілген заемдар	926,5	10,6	4,4	722	942,5	2,5	3,5
Өзге қаржы активтері	1,4	139	3	6	1,5	58,5	59,5
	2,5	185,8	52,5	321,4	3,5	4,8	8,5
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:							
Клиенттердің қаражаты	3,5	132,8	33,4	17,5	3,5	2,5	6,5
Кредиттік мекемелердің қаражаты	30,5	2,5	337	4,6	37,6	242,6	279,6
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	-	-	227	-	227	19,5	20,6
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	414,6	-	-	-	414,6	432,5	846,8
Өзге қаржы міндеттемелері	10	56	-	100	166	33,6	33,5
	3,5	135,5	34,6	22,5	3,5	3,5	7,4
Баланс бойынша нетто позициясы	(636,6)	50,5	18,5	299,5	(267,5)	1,5	907,4
Баланстан тыс нетто позициясы	629,5	(49,5)	(17,5)	(310,4)	252,5	(279,5)	
Нетто позициясы	(6,5)	988	1,5	(11,5)	(15,5)	894,8	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Валюталық тәуекелден сезімталдықты талдау

Төменде келтірілген кестеде 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Банкті елеулі тәуекелге ұшыратып отырған валюталар және Банктің болжанған қаржылық ағымы туралы мәлімет берілген. Талдау валюта бағамының пайда мен залалдар туралы есепте тұрақты мән ретінде пайдаланылатын барлық өзгермелі мәндерінің негіздемелі ықтимал қозғалысының әсерін есептейді. Кестеде көрсетілген теріс мәнді сома пайда мен залал туралы есептегі таза потенциалдық азаюды, ал оң мәнді сома таза жоғарылауды білдіреді. Валюталық тәуекелдің сезімталдығы баланстан тыс позицияларды қоспағанда, тек қаржылық жағдай туралы есептің баптарына қатысты бағаланады. Банк басшылығының пікірінше, табыс салығы валюталық тәуекелді басқаруға елеулі ықпалын тигізбейді.

2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес қаржы активтерінің құнына негізделген, салық салынғанға дейінгі пайдаға және капиталға ықпал соңғы екі жылда айырбас бағамының динамикасының тарихи деректері бойынша есептелген айырбас бағамының жылдық құбылмалылығының талдауын пайдалана отырып есептеледі:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	+15% теңге/АҚШ доллары	-15% теңге/АҚШ доллары	+15% теңге/АҚШ доллары	-15% теңге/АҚШ доллары
Салық салынғанға дейінгі пайдаға ықпал	(473)	473	(979)	979
	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	+15% теңге/Еуро	-15% теңге/Еуро	+15% теңге/Еуро	-15% теңге/Еуро
Салық салынғанға дейінгі пайдаға ықпал	328	(328)	148	(148)
			(330)	330
	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	+15% теңге/ Ресей рублі	-15% теңге/ Ресей рублі	+15% теңге/ Ресей рублі	-15% теңге/ Ресей рублі
Салық салынғанға дейінгі пайдаға ықпал	330	(330)	256	(256)

Капиталға ықпалы келесі түрде көрсетілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	+15% теңге/АҚШ доллары	-15% теңге/АҚШ доллары	+15% теңге/АҚШ доллары	-15% теңге/АҚШ доллары
Капиталға ықпалы	(473)	473	(979)	979
	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	+15% теңге/Еуро	-15% теңге/Еуро	+15% теңге/Еуро	-15% теңге/Еуро
Капиталға ықпалы	328	(328)	148	(148)
	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	+15% теңге/ Ресей рублі	-15% теңге/ Ресей рублі	+15% теңге/ Ресей рублі	-15% теңге/ Ресей рублі
Капиталға ықпалы	330	(330)	256	(256)

Сезімталдықты талдауға шектеу

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Жоғарыда келтірілген кестелерде ең басты болжамға негізделген өзгерістер көрсетілген, себебі басқа жорамалдар өзгеріссіз қалады. Шындығына келгенде, жорамалдар мен басқа факторлар өзара байланысты болады. Сонымен қатар сезгіштіктің желілік емес сипаты бар екендігін де ескеру керек, сондықтан алынған нәтиже бойынша интерполяция немесе экстраполяция жүргізілмеуге тиіс.

Сезімталдық талдауы Банктің активтер мен міндеттемелерді белсенді түрде басқару әрекетін есепке алмайды. Осыған қоса, Банктің қаржылық жағдайы нарықта болып жататын өзгерістерге байланысты өзгеріске ұшырап отыруы мүмкін. Мысалы, Банктің қаржы активтерін басқару саласындағы стратегиясы нарықтағы ауытқулар тәуекелін басқаруға бағытталған. Бағалы қағаздар нарығында кенеттен бағалық шұғыл ауытқулар болған жағдайда, басшылық инвестицияларды сату, инвестициялық портфель құрамын өзгерту, сондай-ақ басқа да қорғаныс әдістерін қолдана алады. Демек, жорамалдардың өзгеруі міндеттемелерге әсер ете алмайды және қаржылық жағдай туралы есепте нарықтық бағамен есепке алынатын активтерге елеулі ықпал ете алмайды. Мұндай жағдайда активтер мен міндеттемелерді бағалаудың түрлі әдістері капитал көлемінің елеулі ауытқуына әкеп соғуы мүмкін.

Әлеуетті тәуекелді ашып көрсету мақсатында жоғарыда келтірілген сезімталдықты талдаудағы басқа шектеулерге нарықтағы болжамды қозғалыстарды пайдалануды да қосуға болады, бұлар Банктің нарықта болатын болашақтағы өзгерістерге жасалған жорамалы ғана болып табылады, өйткені жорамалды қандай да бір сенімділікпен жасау мүмкін емес.

Баға тәуекелі

Баға тәуекелі - бұл нарықтық бағалардағы өзгеріс нәтижесінде қаржылық құрал құнында болатын өзгерістер тәуекелі және бұл жағдай жекелеген бағалы қағаз немесе оның эмитенті үшін ерекше факторлармен не болмаса нарықта айналымдағы бағалы қағаздардың барлығына ықпал ететін факторлардан туындайтындығына байланысты емес. Банк нарықтағы оның өнімдеріне ықпал ететін жалпылама немесе ерекше өзгерістер әсеріне байланысты баға тәуекеліне ұшырап отырады.

Баға тәуекелін шектеу мақсатында Банк сауда портфелінің потенциалдық шығындарын азайту мақсатында сауда портфеліндегі бағалы қағаздар бойынша ең жоғарғы шығын (stop-loss) лимитін белгілейді.

Баға тәуекелін бағалау Банк іс жүзіндегі шығындар VaR мәніне сәйкес келетін шығындар деңгейінен артуы мүмкін жағдайда бір күн ішінде өзіне қабылдай алатын күтілген шығындар деңгейіне Expected shortfall (ES) лимиттерін белгілеу арқылы VaR әдісінің негізінде жүзеге асырылады.

VaR есептеулері мынадай параметрлердің негізінде жүргізіледі:

- есептік кезең – 252 жұмыс күні;
- сенімділік интервалы – 99%;
- пайдаланылатын әдіс – тарихи модельдеу әдісі.

Банк 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес баға тәуекелін болмашы деп санайды, соған байланысты сандық ақпаратты ашудың қажеті жоқ.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

30. Капиталдың жеткіліктілігін басқару

Банктің капиталды басқару кезіндегі мақсаты қаржылық жағдай туралы есептегі «капитал» ұғымынан кеңірек және мынадай жәйттерді білдіреді:

- ҚРҰБ капиталға қойған талаптарын орындау;
- Банктің өз қызметін үздіксіз қызмет істеу қағидатымен жалғастыру қабілетін Банктің пайда табуын әрі акционерлер мен өзге де мүдделі тұлғаларға табыс әкелуін қамтамасыз ете отырып қорғау; және
- Өз қызметін одан әрі дамыту үшін меншікті қаражат көлемін тиісінше қамтамасыз ету.

Капиталдың талап етілетін деңгейі жоғарыда көрсетілген мақсаттарды ескере отырып, жылдық бюджетті әзірлеу барысында белгіленеді және бұл Басқарма мен Директорлар кеңесі тарапынан мақұлданады. Қазіргі уақытта Банк капиталының жеткіліктілігі Базель комитетінің ескертулерін ала отырып, есепті қазақстандық Реттеу органының банктерге берілген пруденциялық нормативтердің талабы бойынша есептелінеді.

Қазіргі уақытта нормативтік капитал:

- Банктің дұрыс жұмыс істеуін қолдау және шығындарды олар туындаған сәтте жұту үшін қажетті бірінші деңгейдегі капитал арқылы. Банк шығарған жай акцияларды, эмиссиялық табысты, бөлінбеген пайданы, өзге жинақталған жиынтықты табыстарды және ашылған резервтерді, регуляторлық түзетулерді (шегерімдер) қамтитын бірінші деңгейдегі базалық және қосымша капиталдан тұрады;
- Банк таратылғанда екінші деңгейдегі капитал арқылы шығындардың жұтылуын қамтамасыз ету үшін қажетті. Капиталдың бұл бөлігі Банк шығарған құралдардан және шегерімдерден тұрады.

Тәуекелді ескере отырып есептелген активтер қаржы бөлудің тәуекел деңгейіне және олардың мүмкін болатын құнсыздануына байланысты бес топқа бөлінеді, қолайлы қамтамасыз етуді және кепілдіктерді есепке алумен, кредиттік, нарықтық және басқа қатысы бар тәуекелдердің бағасын - әр активтің және контрагенттің мәніне сәйкес есептеледі. Бұған ұқсас тәсіл әлеуетті шығындардың шартты табиғатын көрсету мақсатында бірқатар түзетулер жасалған баланстан тыс шоттар үшін де қабылданады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Төменде берілген кесте Банкті 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанда аяқталған нормативтік капиталы мен коэффициенттер құрамын қорытындылайды. Осы екі жылдың ішінде Банк капиталға қатысты қойылатын сыртқы талаптардың барлығын орындады.

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Нормативтік капиталдың құрамы		
Негізгі капитал		
Жарғылық капитал, сатып алынған меншікті акцияларын шегергенде	106,0	106,0
Қосымша төленген капитал	1,8	1,8
Өткен жылдардың бөлінбеген пайдасы	846,2	732,2
Ағымдағы жылдың таза пайдасы	318,2	314,0
Жинақталған ашылған резервтер *	53,2	53,2
Негізгі құралдар мен өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау резервтері	73,2	40,2
Минус: іскерлік бедел және материалдық емес активтер	(10,2)	(9,0)
Негізгі капиталдың барлығы	1,2	1,2
Үстеме капитал		
Реттелген қарыз	81,2	102,0
Екінші деңгейдегі капитал	81,2	102,0
Нормативтік капиталдың барлығы	1,2	1,2
Тәуекел деңгейіне қарай бағаланған активтер	5,8	5,8
Негізгі капитал жеткіліктілігінің коэффициенті	23.68%	21.3%
Бірінші деңгейдегі капитал жеткіліктілігінің коэффициенті	23.68%	21.3%
Нормативтік капитал жеткіліктілігінің коэффициенті	25.07%	23.1%

*2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жинақталған ашылған резервтер 53,761 миллион теңге сомасындағы резервтік капиталдан құралған (2019 жылғы 31 желтоқсан: - 53,170 миллион теңге).

2017 жылғы 1 қаңтардан бастап III Базель ұсыныстарын ескере отырып ҚРҰБ талаптары бойынша негізгі капитал жеткіліктілігі, бірінші деңгейдегі капитал және меншікті капитал коэффициенттерінің ең төменгі мәні 9.5%, 10.5% және 12.0% мөлшерінде белгіленді.

2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк ҚРҰБ-нің капиталға қатысты талаптарын сақтап отырды.

31. Сегменттік ақпарат

Банкті басқару және оның есептілігі төрт негізгі операциялық сегментке негізделген – корпоративтік банктік қызметтер, шағын және орта бизнес клиенттеріне қызметтер, бөлшек банктік қызметтер және инвестициялық банкинг. Бұл сегменттер әр түрлі өнімдер мен қызметтер ұсынатын және бөлек-бөлек басқарылатын іскерлік белсенділіктің стратегиялық бірлігі болып табылады.

Бөлшек банктік қызметтер – ағымдағы шоттар бойынша операцияларды қоса алғанда, жеке тұлғаларға көрсетілетін банк қызметтері, салымдар, инвестициялық өнімдер, депозитарлық қызметтер, кредит және дебет карталары, тұтыну заемдары мен ипотекалық кредиттер, кассалық қызмет көрсету және шетел валютасымен жүргізілетін операциялар.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Корпоративтік банк қызметтері есептік және корреспонденттік шоттарды жүргізу, депозитарлық қызметтер, овердрафттар ұсыну, заемдар беру және кредит беру саласындағы басқа қызметтерді, берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша құжаттамалық операцияларды, банкаралық нарықтағы операцияны, сондай-ақ есептік-кассалық қызмет көрсету мен шетел валютасымен мәмілелерді іске асырумен қоса корпоративтік клиенттер мен қаржы ұйымдарына арналған банктік қызметтерді білдіреді.

Шағын және орта бизнес клиенттеріне қызметтер – есептік шоттарды жүргізуді, депозитарлық қызметтерді, овердрафттар, заемдар беруді және кредит беру саласындағы басқа қызметтерді, берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша құжаттамалық операцияларды, сондай-ақ есептік-кассалық қызмет көрсету мен шетел валютасымен мәмілелер жасауды қоса шағын және орта бизнес кәсіпорындары мен жеке кәсіпкерлер үшін банктік қызметтерді білдіреді.

Инвестициялық банкинг – нарықта бағалы қағаздарды сатып алу және сату қызметтерін көрсетеді.

Бөлінбеген сомалар – басқарушылық есептіліктің ішкі жүйелерінде Банктің бизнес-сегменттеріне бөлінбеген баланс пен табыстардың /шығындардың баптары, өйткені олар бизнес-бірлікке қатысты емес және бұл сала Банктің ағымдағы қызметінің шеңберіне кіреді. Бөлінбеген активтер - бұл негізгі құралдар, материалдық емес активтер, сатуға арналған активтер, кассадағы қолма-қол ақша мен басқа бөлінбеген активтер. Бөлінбеген міндеттемелерге мерзімі ұзартылған салықтық міндеттеме мен өзге бөлінбеген міндеттемелер кіреді. Бөлінбеген кірістерге негізгі және негізгі емес қызметтен түсетін өзге кірістер, сондай-ақ сақтандыру қызметінен түсетін табыстар кіреді. Бөлінбеген шығындарға дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік залалдардың резервтері, операциялық үстеме шығыстар, сақтандыру бойынша қызметтер мен пайдаға салынатын салық кіреді.

Төменде келтірілген сегменттік ақпарат ХҚЕС (IFRS) 8 талаптарына сәйкес, көрсеткіштерді бағалау үшін операциялық шешімдер қабылдайтын, Банктің жауапты тұлғасы болып табылатын Банк Басқармасының Төрағасы пайдаланатын қаржылық ақпарат негізінде беріліп отыр. Банк басшылығы сегменттердің әрқайсысы бойынша қаржылық ақпаратты, оның ішінде операциялық нәтижелерге, активтер мен міндеттемелерге берілетін бағаны қарастырады. Сегменттің нәтижесі-ресурстарды бөлу және сегменттер бойынша нәтижелерді бағалау мақсатында операциялық қызмет бойынша шешім қабылдауға жауапты бас лауазымды тұлғаға берілетін көрсеткіш.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ
2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанына және осы күндерде аяқталған жылдар іші Банктің негізгі операциялық сегменттері бойынша сегменттік ақпарат төменде берілген:

	Бөлшек банктік қызметтер	Корпоративтік банктік қызметтер	Шағын және орта бизнестің банктік қызметтері	Инвестициялық банкинг	Бөлінбеген	Барлығы
2020 ж. 31 желтоқсандағы және осы күні аяқталған жылғы жағдай бойынша						
Сыртқы кірістер	307,0	300,4	104,7	172,3	18,4	903,0
Кірістердің барлығы	307,0	300,4	104,7	172,3	18,4	903,0
Жалпы кірістерге мыналар кіреді:						
- Пайыздық кірістер	197,9	269,4	67,1	172,3	-	706,8
- Қызметтер бойынша кірістер мен комиссиялар, мыналарды қосқанда:	91,9	28,7	20,0	-	-	140,7
Төлем карталары бойынша қызмет көрсету	67,5	80	1,3	-	-	68,9
Банк аударымдары – есеп айырысу шоттары	7,9	2,5	6,6	-	-	17,1
Кассалық операциялар	2	7,8	1,8	-	-	9,7
Берілген кепілдіктер мен аккредитивтер	1,0	1,2	7,4	-	-	9,7
Клиенттерге зейнетақы төлеу	8,5	-	-	-	-	8,5
Банк аударымдары - жалақы	6,0	-	-	-	-	6,0
Клиенттердің шоттарына қызмет көрсету	269	124	2,5	-	-	2,9
Басқасы	495	16,8	155	-	-	17,5
- Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен жүзеге асырылған таза пайда	-	2,5	-	21	-	2,5
- Шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайда	17,0	(6,6)	17,5	-	2,8	30,8
- Қауымдастырылған ұйымның пайдасындағы үлес	-	-	-	-	6,3	6,3
- Еншілес ұйымдардан алынған дивидендтер	-	6,3	-	-	-	6,3
- Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған бұрынғы залалды қалпына келтіру	-	-	-	-	1,3	1,3
- Өзге кірістер	-	-	-	-	8,0	8,0
Кірістердің барлығы	307,0	300,4	104,7	172,3	18,4	903,0
- Пайыздық кірістер	(132,5)	(98,9)	(13,9)	(96,9)	(376)	(342,7)
- Кредиттік залалдар бойынша шығындар	(30,0)	22,9	(6,3)	(55)	(4,1)	(17,5)
- Қызметтер бойынша шығындар мен комиссиялар	(57,6)	(3,1)	(490)	(203)	-	(61,4)
- Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза залал	-	-	-	(105)	-	(105)
- Операциялық шығындар	(96,0)	(6,7)	(13,4)	(918)	(7,8)	(125,0)
- Кредиттік залалдар бойынша өзге шығындарды қалпына келтіру/кредиттік залалдар бойынша өзге шығындар	17	(4,9)	219	-	-	(4,6)
Барлық шығындар	(316,1)	(90,8)	(33,9)	(98,2)	(12,3)	(551,6)
Сегмент нәтижесі	(9,1)	209,6	70,7	74,1	6,0	351,4
Салық салынғанға дейінгі пайда						351,4
Пайдаға салынған салық бойынша шығын					(33,1)	(33,1)
Таза пайда						318,2
Сегменттік активтердің барлығы	1,1	5,1	646,1	2,4	630,2	9,9
Сегменттік міндеттемелердің барлығы	3,5	2,7	1,2	807,8	270,0	8,5
Өзге сегменттік баптар:						
Күрделі шығыстар						(20,5)
Тозу және амортизация						(10,0)
Қауымдастырылған ұйымға инвестициялар						32,7

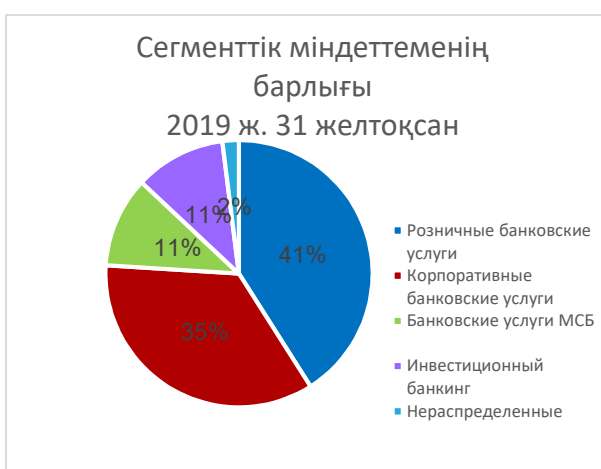
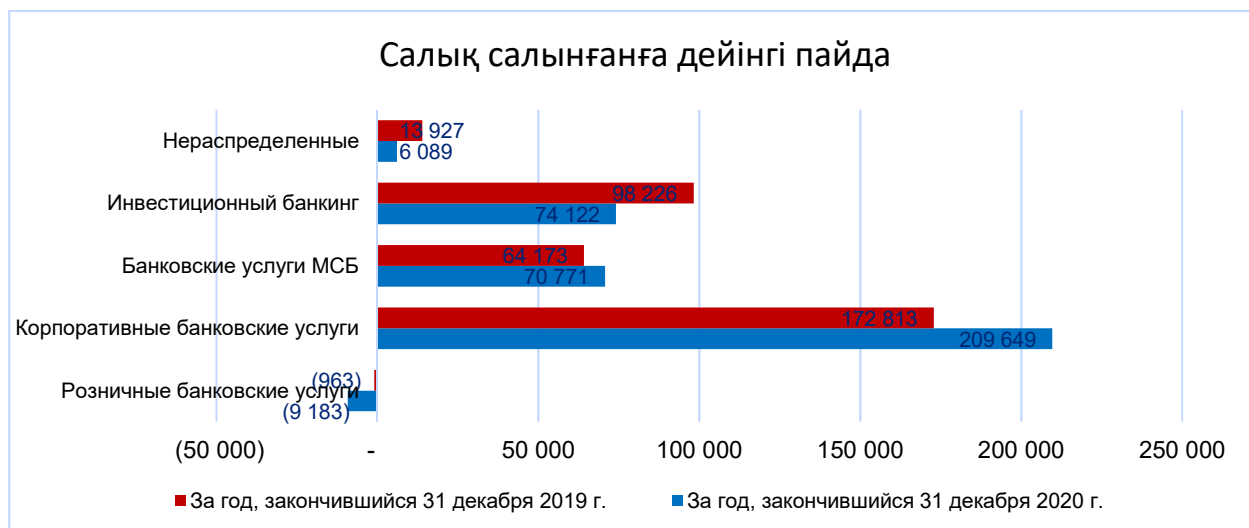
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ
2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Бөлшек банктік қызметтер	Корпоративтік банктік қызметтер	Шағын және орта бизнесінің банктік қызметтері	Инвестициялық банкинг	Бөлінбеген	Барлығы
2019 ж. 31 желтоқсандағы және осы күні аяқталған жылғы жағдай бойынша						
Сыртқы кірістер	268,2	292,4	98,2	196,4	21,7	877,1
Кірістердің барлығы	268,2	292,4	98,2	196,4	21,7	877,1
Жалпы кірістерге мыналар кіреді:						
- Пайыздық кірістер	174,8	252,6	61,3	196,4	-	685,2
- Қызметтер бойынша кірістер мен комиссиялар, мыналарды қосқанда:	84,8	12,2	20,6	-	-	117,8
Төлем карталары бойынша қызмет көрсету	61,8	116	973	-	-	62,9
Банк аударымдары – есеп айырысу шоттары	5,2	2,6	7,0	-	-	14,9
Кассалық операциялар	1,4	1,4	7,8	-	-	10,8
Берілген кепілдіктер мен аккредитивтер	-	7,8	1,7	-	-	9,5
Клиенттерге зейнетақы төлеу	8,1	-	-	-	-	8,1
Банк аударымдары - жалақы	6,9	-	-	-	-	6,9
Клиенттердің шоттарына қызмет көрсету	313	98	2,8	-	-	3,2
Басқасы	971	122	133	-	-	1,2
- Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен жүзеге асырылған таза пайда	-	-	-	-	6,7	6,7
- Шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайда	8,5	17,2	14,2	-	3,7	43,7
- Қауымдастырылған ұйымның пайдасындағы үлес	-	-	-	-	5,7	5,7
- Еншілес ұйымдардан алынған дивидендтер	-	10,3	2,0	-	-	12,3
- Өзге кірістер	-	-	-	-	5,5	5,5
Барлық кірістер	268,2	292,4	98,2	196,4	21,7	877,1
- Пайыздық кірістер	(129,1)	(77,0)	(14,1)	(97,1)	(287)	(317,7)
- Кредиттік залалдар бойынша шығындар	(6,7)	(11,2)	(4,5)	(121)	(732)	(23,4)
- Қызметтер бойынша шығындар мен комиссиялар	(48,7)	(2,6)	(501)	(165)	-	(52,0)
- Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза залал	-	(21,5)	-	-	-	(21,5)
- Операциялық шығындар	(84,5)	(5,6)	(14,6)	(814)	(6,7)	(112,5)
- Кредиттік залалдар бойынша өзге шығындарды қалпына келтіру/кредиттік залалдар бойынша өзге шығындар	(46)	(1,5)	(157)	-	-	(1,7)
Барлық шығындар	(269,2)	(119,6)	(34,0)	(98,2)	(7,8)	(529,0)
Сегмент нәтижесі	(963)	172,8	64,1	98,2	13,9	348,1
Салық салынғанға дейінгі пайда						348,1
Пайдаға салынған салық бойынша шығын					(33,5)	(33,5)
Таза пайда						314,6
Сегменттік активтердің барлығы	914,9	3,9	540,6	2,7	646,2	8,8
Сегменттік міндеттемелердің барлығы	3,1	2,6	823,2	846,8	139,4	7,5
Өзге сегменттік баптар:						
Күрделі шығыстар						(12,1)
Тозу және амортизация						(9,4)
Қауымдастырылған ұйымға инвестициялар						26,7

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Сегменттер бойынша салық салынғанға дейінгі пайда мынадай түрде берілген:

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Географиялық ақпарат

Банктің қызметі 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және осы күндері аяқталған жылдар ішіндегі мынадай негізгі географиялық ақпаратты қамтиды.

	Қазақстан	ЭЫДҰ мүшелері болып табылатын елдер	ЭЫДҰ мүшелері болып табылмайтын елдер	Барлығы
2020 ж.				
Активтің барлығы	9,214,843	388,031	362,085	9,964,960
Сыртқы табыс	877,661	12,451	12,947	903,058
Күрделі шығындар	(20,596)	-	-	(20,596)
2019 ж.				
Активтің барлығы	7,491,358	1,211,053	116,774	8,819,185
Сыртқы табыс	813,587	37,161	26,444	877,192
Күрделі шығындар	(10,609)	-	-	(10,609)

Заемдар беру бойынша сыртқы табыс, активтер мен міндеттемелер контрагенттің нақты орналасқан елі бойынша таратылған болатын. Кассадағы қолма-қол ақша, негізгі құралдар мен күрделі шығындар Қазақстан Республикасында ұсынылды.

32. Қаржы құралдарының әділ құны

ХҚЕС-ға сәйкес әділ құн бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасындағы әдеттегі мәміле шеңберінде активті сату кезінде алынатын немесе міндеттемені беру кезінде төленетін баға ескеріле отырып айқындалады.

Банктің қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құны тұрақты негізде әділ құн бойынша ескеріледі.

Банктің кейбір қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері әрбір есепті кезеңнің соңындағы әділ құн бойынша ескеріледі. Төмендегі кестеде осы қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құны қалай анықталатынына қатысты ақпарат келтірілген (атап айтқанда, пайдаланылатын бағалау әдістемелері және бастапқы деректер).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері әділ құнды бағалау үшін елеулі бастапқы деректер негізінде толық көлемде жіктеледі. Басшылықтың әділ құнды бағалаудағы бастапқы деректердің маңыздылығын бағалауы пайымдауды талап етеді және активтер мен міндеттемелерді бағалауға және оларды әділ құн иерархиясында орналастыруға әсер етуі мүмкін.

Банк белгіленген нарықтық бағалар болмаған жағдайларда қаржы құралдарын бағалаумен байланысты бухгалтерлік бағалау бағалау белгісіздігінің негізгі көзі болып табылады деп санайды, өйткені: (i) олар кезең ішіндегі өзгерістерге өте бейім, себебі басшылық пайыздық мөлшерлемелер, құбылмалылық, валюта бағамдары, контрагенттің кредиттік рейтингтері, бағалау түзетулері мен мәмілелердің ерекшеліктері туралы болжамдар жасауды талап етеді және (ii) бағалаудағы өзгерістерді танудың қаржылық жағдай туралы есепте, сондай-ақ пайда мен залал туралы есепте көрсетілген активтерге әсері елеулі болуы мүмкін.

Келесі кестеде әділ құнды айқындау иерархиясының деңгейлері бойынша әділ құн бойынша бастапқы танудан кейін бағаланатын қаржы құралдарының талдауы ұсынылған. 1 және 3-деңгейлер нарықтық деректер негізінде әділ құнды тікелей айқындау мүмкіндігіне сәйкес келеді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ
2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Келесі бетте келтірілген кестелерде Банктің 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы бағалау әдіснамасы бойынша әділ құны бойынша қаржы активтері мен міндеттемелері келтірілген.

Қаржы активтері/ қаржы міндеттемелері	күнге әділ құны		Әділ құн иерархиясы	Бағалау әдістемесі және маңызды бастапқы деректер	Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер	Бақыланбайтын бастапқы деректер мен әділ құнның тәуелділігі
	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан				
Опциондарды қоспағанда, пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (7-ескертпе)	21	-	1-деңгей	Белсенді нарықтағы белгіленген бағалар	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Опциондарды қоспағанда, пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы активтері (7-ескертпе)	-	11	1-деңгей	Белсенді нарықтағы белгіленген бағалар	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Опциондарды қоспағанда, пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы активтері (7-ескертпе)	3,649	295	2-деңгей	Ақшалай қаражаттың болашақ ағындары түрлі контрагенттердің кредит тәуекелін көрсететін мөлшерлеме бойынша дисконтталған форвардтық айырбас бағамына (есепті күнге бақыланған) және шартты форвардтық бағамдарға сүйеніп бағаланады.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы активтері (7-ескертпе)	-	4,347	3-деңгей	Қолжетімді дереккөздерден алынған LIBOR мөлшерлемесін қолданумен дисконтталған АҚШ долларындағы ақшалай қаражаттың болашақ ағындары. Қолжетімді дереккөздерден алынған LIBOR мөлшерлемесі мен валюталық бағамдардың негізінде есептелген табыстылықтың ішкі нормасын қолданумен дисконтталған теңгедегі ақшалай қаражаттың болашақ ағындары. Осы дисконтталған ақшалай қаражаттың таза ағымдағы құнының арасындағы айырмашылық бастапқы танылған кезде нөлге тең болуы тиіс.	Теңге бойынша табыстылықтың ішкі мөлшерлемесі	Жоғарыда теңге бойынша табыстылықтың ішкі мөлшерлемесі – төменде әділ құн
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы активтерінің барлығы	3,670	4,653				
Опциондарды қоспағанда, пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы міндеттемелері (7-ескертпе)	-	25	1-деңгей	Белсенді нарықтағы белгіленген бағалар	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Опциондарды қоспағанда, пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы міндеттемелері (7-ескертпе)	2,472	19,984	2-деңгей	Ақшалай қаражаттың болашақ ағындары түрлі контрагенттердің кредит тәуекелін көрсететін мөлшерлеме бойынша дисконтталған форвардтық айырбас бағамына (есепті күнге бақыланған) және шартты форвардтық бағамдарға сүйеніп бағаланады.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы міндеттемелерінің барлығы	2,472	20,009				
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (9-ескертпе)	818,679	796,980	1-деңгей	Белсенді нарықтағы белгіленген бағалар	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (9-ескертпе)	394,411	748,913	2-деңгей	Белсенді емес нарықтағы белгіленген бағалар	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	1,213,090	1,545,893				

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардың ішінде 1-ші және 2-ші, 2-ші және 3-ші деңгейлердің арасында аударымдар болған жоқ.

	Пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері (3-деңгей)
2018 ж. 31 желтоқсан	95,271
Пайда және залалда көрсетілген шығыстар	(8,403)
Өтеулер*	(82,521)
2019 ж. 31 желтоқсан	4,347
Пайда және залалда көрсетілген кірістер	1,306
Өтеулер *	(5,653)
2020 ж. 31 желтоқсан	-

*2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтеулер ҚРҰБ-мен своптарды өтеу мен есептелген сыйақыны қамтиды.

Тұрақты негізде әділ құнмен ескерілмейтін (бірақ әділ құнды міндетті түрде ашумен) қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құны.

Келесі әдістер мен жорамалдарды Банк әділ құнмен ескерілмейтін қаржы құралдарының әділ құнын бағалау үшін пайдаланады.

Кредит мекемелеріндегі қаражат және кредит мекемелерінің қаражаты

Өтеу мерзімі бір айдан аспайтын активтер мен міндеттемелердің баланстық құны шамамен алғанда, осы қаржы құралдарын өтеудің қысқа мерзіміне қатысты әділ құнына тең болады. Өтеу мерзімі бір айдан асатын активтер мен міндеттемелер үшін әділ құн бағасы жыл аяғындағы пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы ақшалай қаражаттың дисконттық қозғалысы негізге алынады.

Клиенттерге берілген заемдар

Бағалау жыл соңындағы басым нарықтық мөлшерлемелерді пайдалана отырып, өтеудің есептік мерзімдері бойынша жекелеген заемдар бойынша ақша қаражатының болжамды болашақ қозғалысын дисконттау арқылы жүзеге асырылды.

Клиенттердің қаражаты

Клиенттердің қаражаты бойынша пайыздық мөлшерлеме нарықтық мөлшерлемеге жақындатылған, ендеше, баланстық құн шамамен алғанда әділ құнға тең.

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған және нарықта айналымда жүрген борыштық бағалы қағаздардың әділ құнын бағалау үшін нарықтық бағалар пайдаланылған. Шығарылған басқа борыштық бағалы қағаздарға бағалау жүргізу жыл соңындағы нарықтық мөлшерлемелерді пайдалана отырып, өтеудің есептік мерзімдері бойынша жекелеген сомалар бойынша ақша қаражатының болжамды болашақ қозғалысын дисконттау арқылы жүзеге асырылды.

Келесі кестеде әділ құнмен есепке алынбайтын қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық құны және әділ құны жалпыланған:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Баланстық құны	Әділ құны	Баланстық құны	Әділ құны
Қаржы активтері				
Кредит мекемелеріндегі қаражат	833,668	829,423	110,409	112,195
Клиенттерге берілген заемдар	4,347,884	4,331,204	3,741,287	3,656,562
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,214,731	1,191,588	1,199,253	1,204,424
Қаржы міндеттемелері				
Клиенттердің қаражаты	7,338,639	7,084,028	6,306,773	6,076,871
Кредит мекемелерінің қаражаты	272,193	286,476	279,687	304,046
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	807,816	793,044	846,861	832,122

	2020 ж. 31 желтоқсан			
	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Әділ құнының барлығы
Қаржы активтері				
Кредит мекемелеріндегі қаражат	-	829,423	-	829,423
Клиенттерге берілген заемдар	-	-	4,331,204	4,331,204
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	-	1,191,588	-	1,191,588
Қаржы міндеттемелері				
Клиенттердің қаражаты	-	7,084,028	-	7,084,028
Кредит мекемелерінің қаражаты	-	286,476	-	286,476
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	793,044	-	-	793,044

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

	2019 ж. 31 желтоқсан			
	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Әділ құнының барлығы
Қаржы активтері				
Кредит мекемелеріндегі қаражат	-	112,195	-	112,195
Клиенттерге берілген заемдар	-	-	3,656,562	3,656,562
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	-	1,204,424	-	1,204,424
Қаржы міндеттемелері				
Клиенттердің қаражаты	-	6,076,871	-	6,076,871
Кредит мекемелерінің қаражаты	-	304,046	-	304,046
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	832,122	-	-	832,122

Ақшалай қаражат пен оның баламасының, міндетті резервтердің, өзге қаржы активтері мен міндеттемелердің баланстық құны мұндай қаржы құралдарының қысқа мерзімді табиғатына байланысты шамамен алғанда олардың әділ құнына тең болады.

33. Байланысты тараптармен операциялар

Байланысты тараптар немесе байланысты тараптармен жасалған операциялар «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашып көрсету» ХҚЕС (IAS) 24 сәйкес бағаланады. Байланысты тараптар өзара байланысы жоқ тараптар арасында жүргізілмейтін мәмілелерді жүргізе алады. Әдетте байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің бағасы мен талаптары өзара байланысы жоқ тараптар арасындағы мәмілелерден өзгеше болмайды.

Әрбір ықтимал байланысты тарапты қарастыратын кезде тараптардың өзара қарым-қатынасының заңды нысаны ғана емес, олардың мазмұны да назарға алынады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

v

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
 жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
 (миллион теңгемен)**

2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанына Банктің байланысты тараптармен операциялары бойынша қалдықтар төменде көрсетілген.

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептіліктің баптарына сәйкес санаттар бойынша барлығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептіліктің баптарына сәйкес санаттар бойынша барлығы
Ақшалай қаражат және олардың баламалары	20,5	1,6	20,8	1,5
- еншілес кәсіпорындар	20,5		20,8	
Кредиттік мекемелердегі қаражат	133,5	833,6	81,8	110,4
- еншілес кәсіпорындар	133,5		81,8	
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар	242,6	242,6	218,4	218,4
- еншілес кәсіпорындар	242,6		218,4	
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервке дейін клиенттерге заемдар	192,7	4,6	133,6	4,1
- компанияны ортақ бақылайтын немесе ықпал ететін тараптарға,	1,4		-	
- Банк немесе оның бас компаниясының негізгі басқарушы қызметкерлер құрамы	1		6	
- еншілес кәсіпорындар	191,5		133,6	
- өзге байланысты тараптар	12		15	
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер	(3,6)	(343,7)	(9,5)	(366,5)
- Банк немесе оның бас компаниясының негізгі басқарушы қызметкерлер құрамы	-		(1)	
- еншілес кәсіпорындар	(3,6)		(9,5)	
- өзге байланысты тараптар	(2)		(1)	
Өзге активтер	3,4	82,4	335	80,9
- еншілес кәсіпорындар	3,4		335	
Қауымдастырылған ұйымға инвестициялар	32,7	32,7	26,7	26,7
Клиенттердің қаражаты	280,6	7,5	383,8	6,5
- бас компания	194,5		230,6	
- Банкті бірлесіп бақылайтын немесе ықпал ететін тараптар	15,5		4,4	
- Банк немесе оның бас компаниясының негізгі басқарушы қызметкерлер құрамы	11,5		9,8	
- еншілес кәсіпорындар	17,5		6,8	
- өзге байланысты тараптар	41,5		132,5	
Кредиттік мекемелердің қаражаты	9,5	272,7	8,6	279,6
- еншілес кәсіпорындар	9,5		8,6	
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2,7	807,8	1,0	846,8
- еншілес кәсіпорындар	2,7		1,0	

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдарда пайда және залал туралы есепте байланысты тараптармен жасалған операциялар бойынша пайда болған мынадай сомалар көрсетілген:

	2020 ж.		2019 ж.	
	31 желтоқсанда аяқталған жыл		31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептіліктің баптарына сәйкес санаттар бойынша барлығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептіліктің баптарына сәйкес санаттар бойынша барлығы
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдаланумен есептелген пайыздық кірістер	11,361	706,881	12,6	685,2
- Банкті бірлесіп бақылайтын немесе ықпал ететін тарапар	101		51	
- еншілес кәсіпорындар	11,257		12,5	
- өзге байланысты тараптар	3		2	
Пайыздық шығындар	(3,805)	(342,766)	(4,0)	(317,7)
- бас компанияға	(1,240)		(1,6)	
- Банкті бірлесіп бақылайтын немесе ықпал ететін тарапарға	(510)		(144)	
- Банк немесе оның бас компаниясының негізгі басқарушы қызметкерлер құрамы	(225)		(115)	
- еншілес кәсіпорындар	(1,079)		(265)	
- өзге байланысты тараптар	(751)		(2,2)	
Қызметтер бойынша шығындар мен комиссиялар	16,861	140,794	758	117,8
- еншілес кәсіпорындар	16,861		758	
Қызметтер бойынша шығындар мен комиссиялар	(538)	(61,462)	(1,0)	(52,0)
- еншілес кәсіпорындар	(538)		(1,0)	
Еншілес кәсіпорындардан алынған дивидендтер	6,341	6,341	12,3	12,3
- еншілес кәсіпорындар	6,341		12,3	
Операциялық шығындар	(11,579)	(125,030)	(12,0)	(112,5)
- еншілес кәсіпорындар	(11,579)		(12,0)	
Қауымдастырылған ұйымның пайдасындағы үлес	6,341	6,341	5,7	5,7

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

v

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
жеке қаржылық есептілігіне ескертпелер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептіліктің баптарына сәйкес санаттар бойынша барлығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептіліктің баптарына сәйкес санаттар бойынша барлығы
Негізгі қызметкерлер құрамының сыйақысы	3,065	60,128	2,4	55,8
- жалақы және сыйлықақылар	3,065		2,4	

34. Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2021 жылғы 28 қаңтарда Банк купондық мөлшерлемесі 7.25% және өтеу мерзімі 2021 жылға белгіленген еурооблигациялар бойынша борышты 500,000,000 АҚШ доллары сомасына өтеді. Өтеу Бантің меншікті қаражаты есебінен жүргізілді.

2021 жылғы 1 наурызда Банк купондық мөлшерлемесі 5.5% және өтеу мерзімі 2022 жылға белгіленген еурооблигациялар бойынша борышты 750,000,000 АҚШ доллары сомасына толық көлемде өтеді өтеді. Алдын ала төлем сомасы 248,012,457 АҚШ долларын құрады және Бантің меншікті қаражаты есебінен жүргізілді.

2021 жылғы 4 наурызда «Tenge Bank» АҚБ-ның бекітілген даму стратегиясы шеңберінде еншілес банктің жарғылық капиталының мөлшерін 32,409 миллион теңге сомасына ұлғайту жүргізілді. Капитал мөлшерін ұлғайту еншілес банктің бизнес-көрсеткіштерін ұлғайтуға мүмкіндік береді.